

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce

**Analýza nezaměstnanosti v regionu Kladno a její
srovnání s nezaměstnaností v České republice**

Autor diplomové práce: **Bc. Richard Kotlář**
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lenka Kopecká**

© 2011 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a za použití uvedené literatury a po odborných konzultacích s vedoucí diplomové práce Ing. Lenkou Kopeckou z katedry ekonomických teorií.

V Slaném dne.....

.....

Richard Kotlář

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat všem, kteří mi byli nápomocni při vypracování této diplomové práce, zejména Ing. Lence Kopecké za její cenné rady a připomínky a Ing. Františku Paulíkovi, CSc., z Úřadu práce v Kladně za poskytnutí cenných informací.

**Analýza nezaměstnanosti v regionu Kladno a její
srovnání s nezaměstnaností v České republice**

**Analysis of unemployment in Kladno region and
comparison with unemployment in the Czech
Republic**

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na analýzu nezaměstnanosti v regionu Kladno a její srovnání s nezaměstnaností v České republice. Analyzuje vývoj nezaměstnanosti od jejího měřitelného počátku, tj. roku 1990, a snaží se popsat největší zvraty v nezaměstnanosti v regionu Kladno a v celé České republice. Hodnotí nástroje politiky zaměstnanosti a výtaje na ně.

Nezaměstnanost byla a vždy bude jedním z hlavních ekonomických ukazatelů, který se promítá do většiny oblastí ekonomiky. Vzhledem ke skutečnosti, že nezaměstnanost ovlivňuje sociální i psychologické aspekty společnosti, snaží se ji společnost redukovat na nejnižší možnou míru.

Cílem diplomové práce je dosažení komplexního pohledu na situaci na trhu práce v regionu Kladno, analyzování struktury nezaměstnaných a jejího vývoje a srovnání s údaji nezaměstnanosti v České republice. V závěru pak diplomová práce specifikuje hlavní faktory ovlivňující trh práce v okrese Kladno.

Klíčová slova

nezaměstnanost

registrovaná míra nezaměstnanosti

míra nezaměstnanosti

politika zaměstnanosti

trh práce

úřad práce

Český statistický úřad

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Summary

The Diploma Thesis is focussed on analysing the unemployment in Kladno region and comparing it with the unemployment in the Czech Republic. It analyzes the unemployment development from the year when it was measured for the first time, i.e. 1990, and tries to describe the biggest turnovers of the unemployment in Kladno region and in the whole Czech Republic. It evaluates the instruments of the unemployment policy and the costs incurred on such instruments.

The unemployment has been and always will be one of the main economic indicators reflected in most areas of the economy. With regard to the fact that the unemployment influences social and psychological aspects of the society, the society endeavours to reduce the unemployment to the lowest possible rate.

The aim of the Diploma Thesis is to achieve a comprehensive view on the situation in the labour market in Kladno region, to analyse the structure of the unemployed people and its development and to compare the unemployment data in Kladno region with the data in the Czech Republic. At the end of the Diploma Thesis the main factors that influence the labour market in Kladno region are specified.

Key words

Unemployment

Registered unemployment rate

Unemployment rate

Unemployment policy

Labour market

Labour Office

Czech Statistical Office

Ministry of Labour and Social Affairs

Obsah

1. Úvod	- 10 -
2. Cíl práce a metodika	- 12 -
3. Pojem nezaměstnanost	- 13 -
3.1 Definice nezaměstnanosti.....	- 13 -
3.2 Měření nezaměstnanosti	- 15 -
3.2.1 Metoda výpočtu míry nezaměstnanosti MPSV	- 15 -
3.2.1.1 Stará metoda	- 16 -
3.2.1.2 Nová metoda	- 18 -
3.2.2 Metoda výpočtu míry nezaměstnanosti ČSÚ	- 19 -
3.3 Vybrané formy nezaměstnanosti	- 20 -
3.3.1 Neúplná zaměstnanost	- 20 -
3.3.2 Nepravá nezaměstnanost.....	- 20 -
3.3.3 Job stagnation.....	- 20 -
3.4 Druhy nezaměstnanosti	- 21 -
3.4.1 Frikční nezaměstnanost.....	- 21 -
3.4.2 Strukturální nezaměstnanost	- 21 -
3.4.3 Cyklická nezaměstnanost.....	- 22 -
3.4.4 Sezonní nezaměstnanost	- 22 -
3.4.5 Skrytá nezaměstnanost.....	- 22 -
3.5 Phillipsova křivka	- 23 -
3.6 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost	- 25 -
3.6.1 Dobrovolná nezaměstnanost	- 25 -
3.6.2 Nedobrovolná nezaměstnanost.....	- 26 -
3.7 Důsledky nezaměstnanosti	- 27 -
3.7.1 Ekonomické důsledky nezaměstnanosti	- 27 -
3.7.2 Sociální důsledky nezaměstnanosti	- 28 -
3.8 Ekonomická recese	- 29 -
4. Politika zaměstnanosti	- 30 -
4.1 Realizace politiky zaměstnanosti.....	- 30 -
4.2 Aktivní politika zaměstnanosti	- 31 -
4.3 Pasivní politika zaměstnanosti.....	- 31 -

4.4 Malá a velká politika zaměstnanosti	32 -
4.5 Národní plán zaměstnanosti České republiky	32 -
5. Charakteristika Středočeského kraje	33 -
6. Charakteristika regionu Kladno	36 -
6.1 Mikroregiony okresu Kladno.....	38 -
7. Nezaměstnanost v České republice	39 -
7.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR	40 -
7.2 Nezaměstnanost v ČR v roce 2011	46 -
7.2.1 Struktura nezaměstnaných v ČR	48 -
7.3 Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti v ČR	52 -
7.4 Srovnání nezaměstnanosti v ČR s nezaměstnaností v Evropské unii	55 -
8. Analýza nezaměstnanosti v regionu Kladno.....	58 -
8.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno	58 -
8.1.1 Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno	62 -
8.2 Nezaměstnanost v okrese Kladno v roce 2011	65 -
8.2.1 Struktura nezaměstnaných v okrese Kladno	65 -
8.2.2 Nezaměstnanost v okrese Kladno podle mikroregionů	69 -
8.3 Analýza vnitřního prostředí okresu Kladno	71 -
8.3.1 Významní zaměstnavatelé okresu Kladno	71 -
8.3.2 Manpower index trhu práce	72 -
8.3.3 Silné a slabé stránky okresu Kladno	72 -
8.4 Předpokládaný vývoj trhu práce v okrese Kladno	73 -
9. Srovnání nezaměstnanosti v regionu Kladno s nezaměstnaností v České republice.....	74 -
10. Realizace politiky zaměstnanosti v regionu Kladno	83 -
10.1 Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně	85 -
10.2 Pasivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně	88 -
11. Závěr	89 -
12. Seznam použitých zdrojů	92 -
13. Přílohy	95 -

Seznam grafů

Graf č. 1 – Krátkodobá Phillipsova křivka	- 23 -
Graf č. 2 – Dlouhodobá Phillipsova křivka	- 24 -
Graf č. 3 – Dobrovolná nezaměstnanost.....	- 25 -
Graf č. 4 – Nedobrovolná nezaměstnanost	- 26 -
Graf č. 5 – Okunův zákon.....	- 27 -
Graf č. 6 – Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1993 - 2010 (dle metody MPSV a ČSÚ).....	- 39 -
Graf č. 7 – Vývoj průměrné registrované míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)	- 40 -
Graf č. 8 – Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ČR podle krajů v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)	- 42 -
Graf č. 9 – Vývoj struktury nezaměstnaných v ČR v letech 1994 - 2011(dle MPSV) ...	- 43 -
Graf č. 10 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné pracovní místo v ČR v letech 2004 - 2011 (dle MPSV)	- 44 -
Graf č. 11 – Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 1991 - 2011 (dle MPSV)	- 45 -
Graf č. 12 – Míra nezaměstnanosti v krajích České republiky k 31. 1. 2011 (dle MPSV)	- 47 -
Graf č. 13 – Míra nezaměstnanosti a počet nezaměstnaných na 1 volné místo podle krajů k 31. 1. 2011 (dle MPSV)	- 48 -
Graf č. 14 – Věková struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR + absolventi k 31. 12. 2010 (dle MPSV).	- 49 -
Graf č. 15 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	- 49 -
Graf č. 16 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR k 31. 12. 2010 podle dosaženého vzdělání (dle MPSV)	- 50 -
Graf č. 17 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle hlavní třídy klasifikace zaměstnání (KZAM) k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	- 51 -
Graf č. 18 – Vývoj výdajů na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991 - 2009 (dle MPSV)	- 52 -
Graf č. 19 – Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991 - 2009 (dle MPSV)	- 53 -
Graf č. 20 – Podíl počtu vyplacených podpor v nezaměstnanosti ku počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání v krajích České republiky k 31. 1. 2011 v % (dle MPSV)	- 54 -
Graf č. 21 – Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 (EUROSTAT).....	- 55 -
Graf č. 22 – Procentuální rozdíl míry nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 ku 3. čtvrtletí roku 2009 (EUROSTAT)	- 56 -
Graf č. 23 – Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Kladno (dle MPSV)	- 58 -
Graf č. 24 – Vývoj míry nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Kladno v letech 1993 - 2010 (dle MPSV)	- 60 -
Graf č. 25 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné pracovní místo v okrese Kladno v letech 1993 - 2011 (dle MPSV)	- 61 -

Graf č. 26 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno v letech 2004 - 2011 (dle MPSV)	62 -
Graf č. 27 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání v letech 1998 - 2010 (dle MPSV)	63 -
Graf č. 28 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno podle věku uchazečů o zaměstnání v letech 1992 - 2010 (dle MPSV)	64 -
Graf č. 29 – Věková struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno + absolventi k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	65 -
Graf č. 30 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	66 -
Graf č. 31 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno k 31. 12. 2010 podle dosaženého vzdělání (dle MPSV)	67 -
Graf č. 32 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle hlavní třídy klasifikace zaměstnání (KZAM) k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	68 -
Graf č. 33 – Průměrná registrovaná míra nezaměstnanosti v okrese Kladno v letech 1997 -2010 (dle MPSV) a její odhad pro rok 2011	73 -
Graf č. 34 – Srovnání průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, Středočeském kraji a okresu Kladno v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)	74 -
Graf č. 35 – Srovnání průměrné míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné místo v letech 1994 - 2011v % (dle MPSV)	76 -
Graf č. 36 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010	77 -
Graf č. 37 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010	77 -
Graf č. 38 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle věku uchazeče k 31. 12. 2010	78 -
Graf č. 39 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle věku uchazeče k 31. 12. 2010	78 -
Graf č. 40 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2010	79 -
Graf č. 41 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2010	79 -
Graf č. 42 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle požadovaného zaměstnání k 31. 12. 2010	80 -
Graf č. 43 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle požadovaného zaměstnání k 31. 12. 2010	80 -
Graf č. 44 – Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti Úřadem práce v Kladně v letech 1998 - 2010	83 -
Graf č. 45 – Vývoj poměru výdajů na politiku zaměstnanosti Úřadem práce v Kladně v letech 1993 - 2010	84 -
Graf č. 46 – Vývoj počtu vytvořených pracovních míst pomocí aktivní politiky zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně v letech 1993 - 2010	85 -
Graf č. 47 – Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně v letech 1993 - 2010	86 -
Graf č. 48 – Podíl finančních prostředků vynaložených na jednotlivé nástroje APZ Úřadu práce v Kladně v roce 2010	87 -

Graf č. 49 – Podíl účastníků v jednotlivých nástrojích APZ Úřadu práce v Kladně v roce 2010	- 88 -
Graf č. 50 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné místo v ČR v letech 2005 – 2010 (dle MPSV)	- 97 -
Graf č. 51 – Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1998 - 2009 (dle MPSV)	- 97 -
Graf č. 52 – Míra nezaměstnanosti mužů a žen v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 (EUROSTAT).....	- 103 -

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 –	Poloha Středočeského kraje v České republice	33 -
Obrázek č. 2 –	Administrativní členění kraje	34 -
Obrázek č. 3 –	Poloha okresu v České republice	36 -
Obrázek č. 4 –	Okres Kladno a jeho hlavní komunikace	37 -
Obrázek č. 5 –	Mikroregiony okresu Kladno.....	38 -
Obrázek č. 6 –	Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky k 31. 1. 2011 (dle MPSV).....	46 -
Obrázek č. 7 –	Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 v % (EUROSTAT).....	57 -
Obrázek č. 8 –	Znak Středočeského kraje.....	95 -
Obrázek č. 9 –	Průměrná nezaměstnanost v krajích v roce 2010 v % (dle ILO)	96 -
Obrázek č. 10 –	Průměrná nezaměstnanost v okresech v roce 2010 v % (dle ILO)	96 -
Obrázek č. 11 –	Míra nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Kladno k 31. 12. 2010 (dle MPSV).....	98 -
Obrázek č. 12 –	Míra nezaměstnanosti žen v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 (EUROSTAT).....	100 -
Obrázek č. 13 –	Míra nezaměstnanosti mužů v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 (EUROSTAT).....	101 -

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 –	Údaje k Středočeskému kraji	35 -
Tabulka č. 2 –	Údaje nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno k 31. 12. 2010 (dle MPSV)	70 -
Tabulka č. 3 –	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle uvedeného zaměstnání k 31. 12. 2010 (KZAM).....	81 -
Tabulka č. 4 –	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání k 31. 12. 2010	82 -
Tabulka č. 5 –	Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 1. 2011 (část 1)-	99 -
Tabulka č. 6 –	Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 1. 2011 (část 2)-	99 -
Tabulka č. 7 –	Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 + rozdíl k stejnému období roku 2009 (EUROSTAT)	102 -
Tabulka č. 8 –	Míra nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno v letech 1993 - 2010 (dle MPSV).....	104 -
Tabulka č. 9 –	Zaměstnanost u významných zaměstnavatelů okresu Kladno v letech 2008 -2009	105 -
Tabulka č. 10 –	Struktura nezaměstnaných a volných pracovních míst v ČR a okrese Kladno k 31. 12. 2010 (dle MPSV).....	108 -
Tabulka č. 11 –	Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně, vývoj počtu vytvořených pracovních míst a vyčerpaných finančních prostředků v letech 1991 - 2010.....	109 -

1. Úvod

Nezaměstnanost byla vždy velmi sledována, neboť její vývoj má velký vliv na všechny segmenty světové ekonomiky. Určitá míra nezaměstnanosti je pro fungování ekonomiky důležitá. V posledním období, s nástupem celosvětové recese, se však její míra zvedla na nepřijatelnou hodnotu, která ekonomice naopak škodí.

Do roku 1989 se v Československé republice o nezaměstnanosti téměř nemluvalo. Komunistický režim udržoval míru nezaměstnanosti na minimální míře. Míra nezaměstnanosti byla v podstatě rovna frikční nezaměstnanosti. I po roce 1989, v první etapě transformace, se nezaměstnanost v České republice držela na přijatelné úrovni. Byla například nejnižší v postkomunistických zemích. Postupem času však začalo docházet k poklesu zaměstnanosti a strmému růstu nezaměstnanosti. Během dvaceti let samostatného fungování České republiky proběhlo v míře nezaměstnanosti mnoho zvrátů, přičemž nejvýraznější nastal na přelomu let 2008 a 2009. V lednu roku 2011 se průměrná míra nezaměstnanosti v České republice pohybovala kolem 9,7 procent (dle metody měření Ministerstva práce a sociálních věcí). V budoucnu se předpokládá její stagnace, případně mírný pokles.

Důvodem vysokého růstu nezaměstnanosti byly procesy změn na pracovním trhu, které byly spojeny s poklesem zaměstnanosti. Projevily se v celé řadě odvětví a profesí. Nejznámějšími odvětvími zvyšující nezaměstnanost v České republice v poslední době jsou ukončené výroby většiny skláren.

V České republice je míra nezaměstnanosti velice diferencována z pohledu regionálního. Ke krajům s největší mírou nezaměstnanosti patří Ústecký, Moravskoslezský a Olomoucký. Naproti tomu Praha a Středočeský kraj vykazují nejnižší hodnoty. Takto diferencované hodnoty jsou vykazovány pravidelně za posledních 20 let.

V diplomové práci je podrobně rozebrána problematika nezaměstnanosti v regionu Kladno a její srovnání s nezaměstnaností v České republice. Kladno, dříve známé svým vyspělým těžebním průmyslem, se v polovině devadesátých let 20. století postupně přetransformovalo na lehký průmysl a služby.

Tato transformace zapříčinila hromadné propouštění ve velkopřemyslových továrnách typu Poldi Kladno, kde se později výroba téměř zastavila. Důvodem byly ubývajících odbytových kanálů na východních trzích. Česká republika na tom byla ve vývoji

nezaměstnanosti a struktuře nezaměstnaných obdobně. Zbylo jen pár míst v republice, kde se těžký a těžební průmysl udržel. Jedná se o velmi cenná a nevyčerpaná naleziště hnědého uhlí (Mostecko, Ostravsko). Diplomová práce zkoumá vliv dopadu propouštění na míru nezaměstnanosti na Kladensku i v celé České republice.

2. Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je analyzovat vývoj nezaměstnanosti v regionu Kladno a srovnat jej s vývojem nezaměstnanosti v České republice. Na základě získaných informací pak odhadnout předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno pro rok 2011. Dále je cílem diplomové práce zanalyzovat vývoj politiky zaměstnanosti v České republice, podrobněji pak v okrese Kladno. Na základě zjištěných faktorů ovlivňujících nezaměstnanost v okrese Kladno se v závěru diplomová práce pokusí navrhnout vhodné alternativy pro snížení nezaměstnanosti.

Práce je rozdělena do několika částí.

První část, literární rešerše, obsahuje dva body. V prvním budou definovány obecné pojmy související s nezaměstnaností a jednotlivé formy nezaměstnanosti a ve druhém bodě budou uvedeny nástroje politiky zaměstnanosti státu.

Druhá část práce bude obsahovat analýzu vývoje nezaměstnanosti v regionu Kladno a v celé České republice. V úvodních kapitolách bude charakterizován kladenský region a Středočeský kraj. Dále bude následovat vlastní analýza vývoje nezaměstnanosti v celé České republice, podrobněji pak v okrese Kladno a v jeho jednotlivých mikroregionech. Diplomová práce bude zkoumat strukturu nezaměstnaných a poukáže na možné způsoby snížení nezaměstnanosti v okrese Kladno. V samotném závěru druhé části se diplomová práce zaměří na srovnání nezaměstnanosti v České republice a regionu Kladno, zdůvodnění jejich možného rozdílu a odhadu vývoje nezaměstnanosti. K analýzám nezaměstnanosti a odhadu jejich dalšího vývoje slouží časové řady.

Ve třetí části se pak diplomová práce věnuje realizaci politiky zaměstnanosti v regionu Kladno. Bude se zabývat nástroji aktivní politiky zaměstnanosti, hodnotit pasivní politiku zaměstnanosti a zvláště pak její úlohu na trhu práce.

V závěru diplomové práce budou shrnuty jednotlivé faktory ovlivňující nezaměstnanost a navržena možnost řešení aktuálního stavu na trhu práce.

Při psaní diplomové práce bude čerpáno z odborné literatury zabývající se problematikou nezaměstnanosti a trhu práce. Jelikož jsou číselné údaje k tématu práce v této literatuře nedostačující a neaktuální, budou aktuální údaje získány z internetových stránek Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Data o nezaměstnanosti v regionu Kladno budou získána ze statistik Úřadu práce v Kladně.

3. Pojem nezaměstnanost

3.1 Definice nezaměstnanosti

Na světě existuje mnoho definic nezaměstnanosti a dalo by se říci, že kolik je států na zemi, tolik je i definic nezaměstnanosti. Podmínky a okolnosti pro její stanovení jsou však stejné. Nezaměstnanými jsou osoby, které jsou starší patnácti let a zároveň splňují tyto podmínky: ^[1]

- byly registrovány na úřadu práce nebo si hledaly práci u soukromých zprostředkovatelů apod. (hledaly práci aktivně)
- byly bez placeného zaměstnání a ani nebyly v sebezaměstnání
- hledaly si práci a byly schopny a ochotny ihned nebo nejpozději do deseti dnů nastoupit do zaměstnání ^[2]

Osoba splňující alespoň jednu z uvedených podmínek je považována za nezaměstnanou. V novějších terminologiích je označována za ekonomicky neaktivní. Pokud ale osoba nemá žádné zaměstnání a ani se o žádné aktivně neuchází, je označována jako nepracující. ^[1]

V třicátých letech řada výzkumů prokázala, že nezaměstnanost vážně narušuje duševní a psychický život nezaměstnaného člověka a při jejím delším trvání má dopad na změnu jeho chování a jednání. Závěry těchto výzkumů jsou s nepatrnými odlišnostmi platné dodnes. ^[3]

Ztráta pracovní jistoty má velký vliv na psychiku člověka. Nezaměstnaní pociťují úzkost, trpí depesemi a snižuje se jim sebevědomí. Postupné neúspěšné pokusy o nalezení nového zaměstnání v lidech probouzí ztrátu sebedůvěry, sebevědomí a sebeúctu. V mnohých případech trpí poruchami spánku, což zapříčiňuje výskyt depresí. Tyto skutečnosti se začnou na uchazeči projevovat takovým způsobem, že se z toho při hledání nového zaměstnání stává začarovaný kruh. ^[1]

Práce je pro mnohé lidi důležitějším životním faktorem, než si sami myslí. Každodenní kontakt se spolupracovníky upevňuje v lidech jejich sociální pozici a zároveň vytváří pozici ve společnosti. Zaměstnání není pouze prostředkem k získání finančního

zisku. Průzkumy ve Spojených státech a Velké Británii prokázaly, že téměř sedmdesát procent osob by za předpokladu zajištěného dostatečného příjmu ve svém současném zaměstnání setrvalo do konce života. ^[1]

Nezaměstnanost neovlivňuje všechny kategorie pracovníků stejně. Nejvíce postihnutelnou skupinou jsou mladí lidé, hlavně pak absolventi škol. Dále pak osoby starší 50 let a osoby se změněnou pracovní schopností. Další, spíše specifickou kategorií, jsou uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni na úřadu práce déle jak půl roku. Jsou to tak zvaně dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči. ^[1]

Pokud se nezaměstnanost nestává masovou, není považována za vážný ekonomický, či sociální problém. Existence nezaměstnanosti je ve své podstatě přirozeným jevem. ^[1]

Její existence bývá omlouvána uvedenými potřebami:

- pohybem ekonomiky, která si vyžaduje odpovídající pohyb pracovníků, což je spojeno s určitým časem, ve kterém se oba pohyby vzájemně přizpůsobují; ^[1]
- svobodné rozhodování osob o tom, zda přijmou zaměstnání nebo zda budou závislé na jiných příjmech než na příjmech realizovaných na trhu práce, zejména na různých dávkách, podporách v nezaměstnanosti či ze strany rodin. ^[1]

3.2 Měření nezaměstnanosti

Měření nezaměstnanosti je z praktického i logického hlediska nevyhnutelné. Používá se k tomu míra nezaměstnanosti. Technika jejího měření se v minulosti již několikrát změnila. Na počátku roku 1997 vstoupila v platnost dnes již stará metodika výpočtu registrované míry nezaměstnanosti. V průběhu roku 2004 se se vstupem České republiky do Evropské unie opět změnila. Na velikost míry nezaměstnanosti tato změna neměla nijak zásadní vliv, ale je zapotřebí odlišovat časové řady před červnem roku 2004 a po něm z důvodu rozdílné metody získávání dat. K oběma metodám je nutné znát údaj počtu nezaměstnaných osob. Ten se zjišťuje v zásadě dvěma způsoby.^[4,5]

V prvním z nich se vychází z počtu žadatelů o práci registrovaných na pracovních úřadech. Tento model v České republice využívá Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). V druhém případě jsou podkladem Výběrová šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) prováděná pravidelně v populaci. Tento model začali používat v USA. Nyní jej využívá i Český statistický úřad (dále jen ČSÚ), který tím naplňuje definice nezaměstnanosti podle Mezinárodní organizace práce (ILO)¹ a metodické doporučení EUROSTATU.^[4,5]

3.2.1 Metoda výpočtu míry nezaměstnanosti MPSV

Jak již bylo zmíněno, metoda MPSV vychází při výpočtu míry nezaměstnanosti především z počtu skutečně registrovaných uchazečů o zaměstnání na všech úřadech práce v České republice. Proto se také jinak nazývá registrovanou mírou nezaměstnanosti. Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání se při výpočtu jak starou metodou, tak novou metodou, objevuje v čitateli i jmenovateli. Ve jmenovateli se navíc objevuje údaj o počtu zaměstnaných, který je pro účely výpočtu míry nezaměstnanosti na úrovni okresů, krajů a celorepublikovém brán z VŠPS. Pro účely výpočtu míry nezaměstnanosti na úrovni mikroregionů a obcí se do jmenovatele berou údaje o ekonomicky aktivním obyvatelstvu

¹ Za nezaměstnané jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Je třeba respektovat skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce MPSV.^[4]

z šetření celkového sčítání lidu, která se provádí jednou za deset let a není proto příliš aktuální. ^[4,5,6]

Do současné doby MPSV používalo tyto metody výpočtu registrované míry nezaměstnanosti:

- 1) Stará metoda výpočtu registrované míry nezaměstnanosti od 1. 1. 1997 do června roku 2004.
- 2) Nová metoda výpočtu registrované míry nezaměstnanosti od července 2004 do současnosti.

3.2.1.1 Stará metoda

Obecně lze u staré metody vymezit míru nezaměstnanosti jako podíl nezaměstnaných osob na ekonomicky aktivním obyvatelstvu v procentech: ^[7]

$$\text{míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{počet nezaměstnaných}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} \times 100$$

Míra ekonomicky aktivního obyvatelstva, jako jeden z ukazatelů nezaměstnanosti, je podílem ekonomicky aktivního obyvatelstva vůči dospělé populaci v procentech. ^[7]

$$\text{míra EAO} = \frac{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}}{\text{dospělá populace}} \times 100$$

MPSV tuto obecnou definici upravilo a v čitateli a jmenovateli se pro výpočet registrované míry nezaměstnanosti objeví počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce. Ve jmenovateli se společně s tím objevuje údaj o počtu zaměstnaných, který je získáván z VŠPS. ^[6]

$$\text{reg. míra nezam.} = \frac{\text{dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP}}{\text{zaměstnaní z VŠPS} + \text{dos. uchazeči o zam evid. na ÚP}} \times 100$$

Stanovení míry nezaměstnanosti je z globálního hlediska dostačující. Neukáže se však její regionální či odvětvová struktura. K tomu je nutné porovnat nezaměstnanost jak uvnitř populace, tak i mezi jejími jednotlivými složkami. Nezaměstnanost se vyznačuje určitými charakteristikami. Roku 1976 Úřad statistiky práce v USA zveřejnil nové charakteristiky nezaměstnanosti, jako například: ^[1,8]

- **Míra dlouhodobé nezaměstnanosti**

Podíl počtu osob nezaměstnaných déle jak 13 týdnů na celkové pracovní síle. Rozlišuje tak dlouhodobou nezaměstnanost od nezaměstnanosti frikční. Za další míru dlouhodobé nezaměstnanosti můžeme považovat podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných osob. ^[1,8]

- **Míra propuštěných z práce**

Podíl právě propuštěných osob k celkové pracovní síle. Zachycuje současnou tendenci na trhu práce. ^[1,8]

- **Míra nezaměstnaných dospělých osob**

Podíl nezaměstnaných starších 25 let na celkové pracovní síle starší 25 let. ^[1,8]

- **Míra nezaměstnaných hledajících si zaměstnání na plný úvazek**

Podíl jen těch nezaměstnaných, kteří hledají práci na plný úvazek, na celkovém počtu pracovníků pracujících na plný úvazek. ^[1,8]

3.2.1.2 Nová metoda

Od července roku 2004 vstoupil v platnost nový výpočet registrované míry nezaměstnanosti používaný MPSV. Důvodem byl vstup České republiky do Evropské unie a tím i zapracování cizinců pracujících na území České republiky do tzv. pracovní síly. Metoda získávání údajů o zaměstnaných je stejná jako u staré metody, tedy pomocí VŠPS. Údaje o nezaměstnaných jsou opět získávány z registrů úřadů práce v České republice. Od července roku 2004 se však mění definice nezaměstnaného člověka (viz definice podle ILO), která by měla omezit zkreslení celkové míry nezaměstnanosti o skrytou nezaměstnanost a přiblížit ji tak validitou údajům ILO a EUROSTATU. ^[6,5]

Nová definice výpočtu registrované míry nezaměstnanosti: ^[6]

$$\text{reg. míra nezam.} = \frac{\text{dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP}}{\text{zaměstnaní z VŠPS} + \text{dos. uchazeči o zam evid. na ÚP} + \text{počet pracujících cizinců} + \text{počet cizinců s ŽO}} \times 100$$

Čítatel představuje přesnou evidenci registrovaných uchazečů (dosažitelných, neumístěných) o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU, vedených úřady práce dle jejich bydliště ke konci sledovaného období. ^[6]

Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří jsou, při nabídce volného pracovního místa, schopni bezprostředně nastoupit do zaměstnání. Za dosažitelné uchazeče o zaměstnání nelze považovat uchazeče ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeče v pracovní neschopnosti a uchazeče, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání. Dále pak uchazeče, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené. ^[6]

Jmenovatel představuje pracovní sílu neboli počet všech zaměstnaných v národním hospodářství s hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil (klouzavý průměr posledních čtyř čtvrtletí). ^[6]

Dále pak počet pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných úřady práce (klouzavý průměr

posledních 12 měsíců) a cizinců s platným živnostenským oprávněním (klouzávy průměr za poslední 2 pololetí). K tomu je nutné připočíst přesnou evidenci registrovaných (dosažitelných, neumístěných) uchazečů o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU, vedených úřady práce dle jejich bydliště ke konci sledovaného období (klouzávy průměr posledních 12 měsíců).^[6]

3.2.2 Metoda výpočtu míry nezaměstnanosti ČSÚ

ČSÚ provádí výpočet míry nezaměstnanosti na základě jemu dostupných údajů. Tj. na základě VŠPS, které jsou prováděny za účelem identifikace ekonomického a sociálního postavení obyvatelstva v České Republice. VŠPS se provádí čtvrtletně v předem vybraném vzorku domácností (cca 25 tisíc domácností). Výsledky VŠPS jsou vždy průměrné hodnoty za zkoumané čtvrtletní období. Rozsah šetření a ukazatele nezaměstnanosti a zaměstnanosti plně odpovídají definicím Mezinárodní organizace práce (ILO) a metodickým doporučením EUROSTATU. V rámci VŠPS se od července roku 2004 počítá i se zaměstnanými cizinci v České republice a případnými uchazeči o zaměstnání z Evropské unie v České republice.^[4,5]

Z tohoto důvodu lze získanou obecnou míru nezaměstnanosti srovnávat na mezinárodní úrovni, např. v rámci Evropské unie.^[4]

$$\text{míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{nezaměstnaní podle VŠPS}}{\text{pracovní síla (zaměstnaní podle VŠPS + nezaměstnaní podle VŠPS)}} \times 100$$

3.3 Vybrané formy nezaměstnanosti

3.3.1 Neúplná zaměstnanost

Termín označuje existenci pracovníků, kteří musejí akceptovat práci na částečný úvazek nebo práci nevyužívající plně jejich kvalifikaci a schopnosti. Paradoxně se v poslední době touto formou zaměstnanosti čelí narůstající nezaměstnanosti. Zaměstnání na zkrácenou dobu se rozšiřuje zejména ve Švédsku, Japonsku, USA a Nizozemsku. Ale i v České republice se začínají ve větší míře nabízet zkrácené úvazky. Např. jako náhrady za mateřské dovolené, ve směnných provozech, pokusy o zavádění čtyřdenního týdne apod. ^[1]

Práce na zkrácený úvazek a sdílení pracovního místa neznamená jen více umístěných osob, ale pro zaměstnavatele také snížení mzdových nákladů (u dohod o pracovní činnosti) a větší flexibilitu. V podvědomí je i skutečnost, že lidé se zkráceným úvazkem pracují efektivněji a udělají téměř stejnou práci jako lidé s plným úvazkem. ^[1]

3.3.2 Nepravá nezaměstnanost

O nepravé nezaměstnanosti hovoříme u osob, které jsou sice nezaměstnanými, ale práci nehledají, eventuálně nabízenou práci odmítají. Snaží se v plném rozsahu čerpat nárok na podporu v nezaměstnanosti. K této skupině se řadí i lidé, kteří ač nahlášení na úřadě práce jako nezaměstnaní, pracují nelegálně v tzv. šedé ekonomice. Skupina těchto nepravě nezaměstnaných byla vždy pro ekonomiky velkou zátěží, proto je snaha minimalizovat ji na únosnou mez. ^[1]

3.3.3 Job stagnation

Tento jev s nezaměstnaností přímo souvisí. Jedná se o vysokou míru nezaměstnanosti, která brzdí profesní i prostorovou mobilitu. Lidé velmi nespokojení ve své stávající práci nechtějí v době vysoké nezaměstnanosti odejít a riskovat tím problémy s hledáním jiného pracovního místa. Proto mnohdy zůstávají ve svém často frustrujícím zaměstnání. ^[1]

3.4 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze dle jejích charakteristik a příčin dělit na více druhů. Každá z druhů nezaměstnanosti se podílí na celkové přirozené míře nezaměstnanosti určitou měrou.

3.4.1 Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je odborníky označována za nezaměstnanost zcela přirozenou. Vzniká v důsledku neustálého pohybu pracovníků mezi oblastmi a pracovními místy. Mezi pracovními místy dochází k fluktuaci osob, ať již z důvodu jejich osobního zájmu (chtějí lepší pracovní podmínky, vyšší mzdu), nebo z důvodu ekonomického vývoje (např. recese). Jedná se především o klasické změny zaměstnání, případně nástup do zaměstnání po absolvování školy. ^[1,8]

Doba této nezaměstnanosti je pro každého jednotlivce jiná. V globálním hledisku se dá však považovat za krátkodobou. Frikční nezaměstnanost nalezneme v každém režimu. V době bývalé ČSSR, kdy se ekonomika nacházela ve stavu plné zaměstnanosti, byla jedinou známou nezaměstnaností. ^[1,8]

3.4.2 Strukturální nezaměstnanost

Vedle frikční nezaměstnanosti, která představuje běžnou změnu zaměstnání, je strukturální nezaměstnanost dána nedobrovolnou změnou zaměstnání. Rozpad neefektivních podniků a někdy i celých odvětví vytvářejí nesoulad mezi strukturou nezaměstnaných. Vysoce kvalifikovaní pracovníci v již zaniklém oboru jen těžko hledají uplatnění v nově vzniklých oborech. Příkladem jsou sklářské, hutní nebo strojní obory. U těchto oborů navíc nastává efekt vytěsňování pracovníků novými technologiemi, které vykonávají stroje. Takto vznikající nezaměstnanost se označuje jako technologická. ^[1,8]

Paradoxem strukturální nezaměstnanosti je fakt, že do ní mohou dlouhodobě upadnout i vysoce kvalifikovaní pracovníci. Jejich kvalifikace není již v důsledku změn výroby potřebná. Příkladem jsou skláři, šičky apod. ^[1,8]

3.4.3 Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost je hlavní formou nedobrovolné nezaměstnanosti. Vytváří se nedostatečným využíváním stávajících kapacit z důvodů odbytových potíží, například v době ekonomické recese. Jedná se o klasický model nezaměstnanosti, který je třeba považovat za vážný ekonomický, politický a sociální problém. Obvykle trvá několik měsíců do doby vzrůstající národní produkce a s ní i poptávky po pracovní síle. ^[4,8]

3.4.4 Sezonní nezaměstnanost

Je-li cyklická nezaměstnanost pravidelná a spojená s přírodním cyklem, hovoří se o ní jako o sezonní nezaměstnanosti. Nejrozšířenější příkladem je tzv. zimní sezonní nezaměstnanost ve stavebnictví, případně zemědělství. ^[1,8]

V roce 2010 se v České republice nezaměstnanost ve stavebnictví stává spíše cyklickou. Je to dáno omezením v zadávání státních zakázek v tomto oboru, které má za následek propouštění sezonních zaměstnanců na delší dobu, než je tomu u sezonních zaměstnanců obvyklé. ^[1,8]

3.4.5 Skrytá nezaměstnanost

Někdy se o skryté nezaměstnanosti hovoří jako o tzv. skryté pracovní síle. Jde o nezaměstnané, kteří nejsou jako nezaměstnaní zaregistrováni, ale při dostatečné nabídce práce by zaměstnání přijali. Nezaměstnaná osoba si v případě skryté nezaměstnanosti práci nehledá. Jde převážně o vdané ženy a mladistvé. Velká část těchto nezaměstnaných na hledání práce již rezignovala nebo si práci vyhledává pomocí neformálních sítí a následně pracuje nelegálně, tzv. načerno. ^[1]

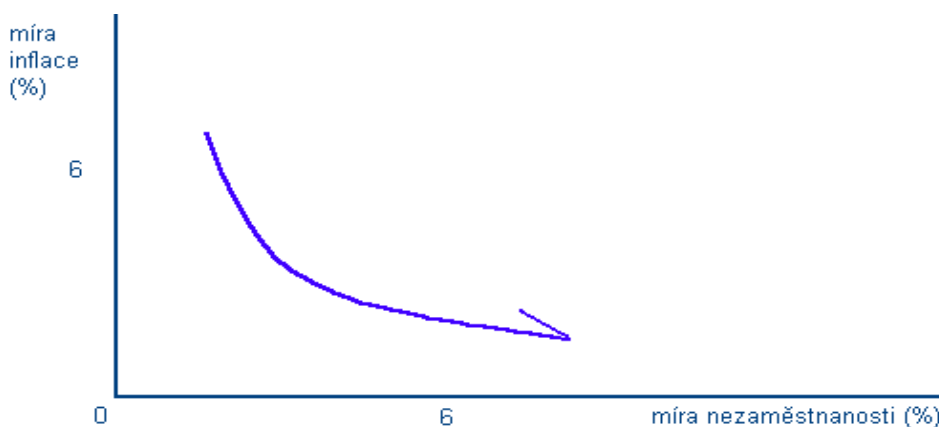
Další velkou část skryté nezaměstnanosti tvoří nezaměstnaní, kteří jsou umístováni do různých rekvalifikačních programů či veřejně prospěšných prací. Jsou stále nezaměstnaní, ale úřad práce je již jako nezaměstnané neviduje. ^[1]

Poslední skupinou, která se do skryté nezaměstnanosti počítá, jsou nezaměstnané osoby s nízkou kvalifikací či vysokým věkem, případně jiným handicapem. Ty jsou díky svému handicapu odsouvány mimo trh práce. ^[1]

3.5 Phillipsova křivka

A. W. Phillips při svých studiích korelace míry růstu nominálních mezd a míry nezaměstnanosti navrhl v roce 1958 ve Velké Británii křivku, která tento vztah znázorňuje. Ukazuje nám vztah mezi mzdovou inflací a mírou nezaměstnanosti. ^[9]

Graf č. 1 – Krátkodobá Phillipsova křivka

ZDROJ: [11] *Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání* [online]. 2006 [cit. 2011-02-12]. *Ekonomie* stručně a přehledně. Dostupné z WWW: <<http://www.ceed.cz/makroekonomie/testy/59-test.htm>>.

Při vzrůstající míře nezaměstnanosti se snižuje roční růst nominálních mezd. Naopak nízká nezaměstnanost zostřuje konkurenční boj firem o nové práce schopné lidi. V dobách s nízkou mírou nezaměstnanosti stojí firmu pořízení kvalifikovaného pracovníka více finančních prostředků než v dobách s vysokou mírou nezaměstnanosti. ^[10]

Vztah Phillipsovy křivky:

$$gw = - \vartheta (u - u^*)$$

u = skutečná míra nezaměstnanosti

u^* = přirozená míra nezaměstnanosti

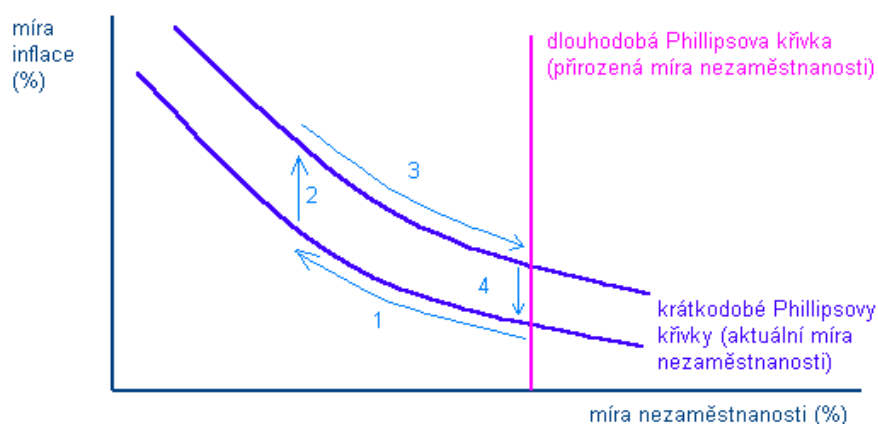
ϑ = koeficient citlivosti změny míry nominálních mezd k procentní změně skutečné míry nezaměstnanosti

Pokud je $u < u^*$, mzdy rostou. Pokud je $u > u^*$, mzdy klesají.

Po zveřejnění Phillipsových závěrů byla křivka v šedesátých letech 20. století přepracována A. Samuelsonem do současné podoby. Křivka nyní vyjadřuje vztah cenové inflace a míry nezaměstnanosti. ^[10]

M. Friedman v 70. letech 20. století popřel, z dlouhodobého hlediska, přímý vztah mezi nezaměstnaností a inflací. Friedman se opíral o tzv. přirozenou míru nezaměstnanosti, která sama o sobě udržuje pracovní trhy v rovnováze. Součástí přirozené míry nezaměstnanosti je dobrovolná, frikční a krátkodobá nezaměstnanost. ^[10]

Graf č. 2 – Dlouhodobá Phillipsova křivka

ZDROJ: [11] *Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání* [online]. 2006 [cit. 2011-02-12]. *Ekonomie* stručně a přehledně. Dostupné z WWW: <<http://www.ceed.cz/makroekonomie/testy/59-test.htm>>.

V grafu dlouhodobé Phillipsovy křivky jsou vidět 4 fáze snažící se najít optimální, přirozenou míru nezaměstnanosti. V bodě počátku je míra nezaměstnanosti na přirozené úrovni. Míra inflace je stabilní. Zásahem vlády dojde ke snížení míry nezaměstnanosti pod její přirozenou míru a zároveň tím dojde ke zvýšení skutečné inflace (posun 1). Zvýšení skutečné míry inflace vyvolá růst setrvačné inflace (posun 2). Čím více bude stát udržovat míru nezaměstnanosti pod její přirozenou mírou, tím více se bude posunovat křivka inflace vzhůru. Po čase se nezaměstnanost vrací na svoji původní přirozenou míru, avšak při vyšší inflaci (posun 3). ^[10]

3.6 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

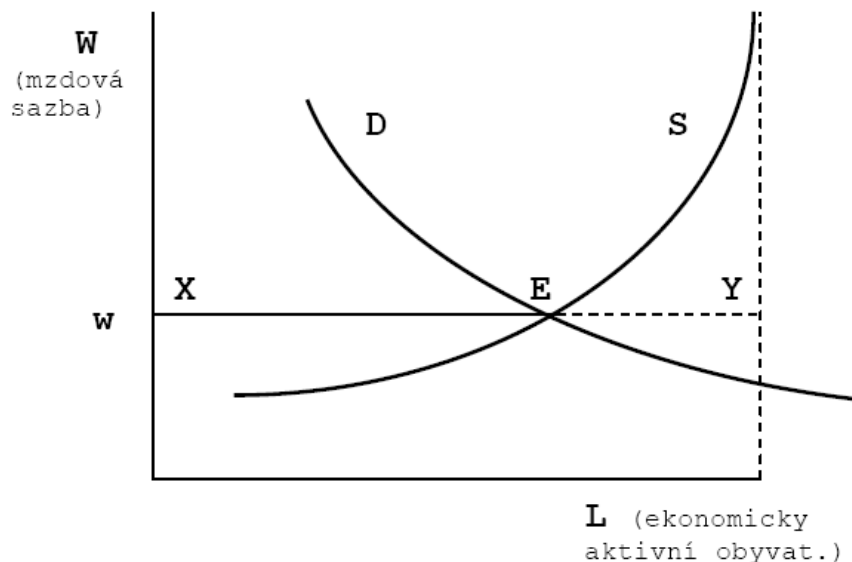
Trh práce vyznačující se dokonale pružnými mzdami nemůže vytvářet menší nabídku, než je poptávka. Z toho důvodu ceny a mzdy klesají nebo stoupají do té doby, dokud se trh nevyčistí. ^[10]

3.6.1 Dobrovolná nezaměstnanost

Při dobrovolné nezaměstnanosti mohou dávat pracovníci přednost volnému času či studiu před prací se stávající mzdovou sazbou. Dobrovolně nezaměstnaní i při nabídkách zaměstnání dále hledají lepší, lépe placené místo. Naopak zaměstnavatelé přijímají všechny zájemce o práci, kteří o místo projeví zájem a splňují dané podmínky. ^[10]

Tento vztah nám přibližuje následující graf, kde je vidět křivka nabídky (S) a poptávky (D) s průsečíkem v bodě E při mzdě W. V tomto průsečíku je trh vyčištěn. Úsečka XE ukazuje počet nezaměstnaných. Úsečka EY ukazuje ekonomicky aktivní obyvatelstvo, které chce pracovat, ale jen při vyšší mzdové sazbě. ^[10]

Graf č. 3 – Dobrovolná nezaměstnanost

ZDROJ: [10] SAMUELSON, P. A.; NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.

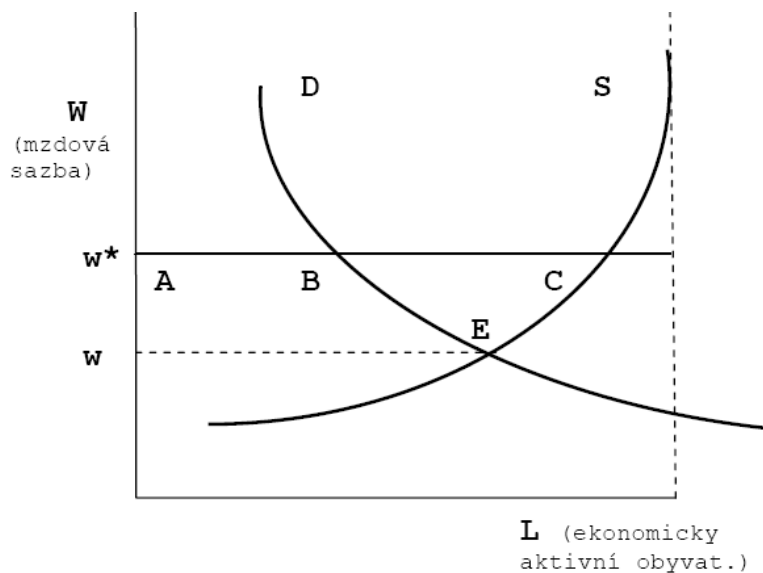
3.6.2 Nedobrovolná nezaměstnanost

Existence nepružnosti mezd je hlavní příčinou vzniku nedobrovolné nezaměstnanosti. Mzdová sazba je příliš vysoká a znemožňuje tak čistící efekt na trhu práce. Nedobrovolná nezaměstnanost je pro fungování ekonomik určitě větším problémem než dobrovolná nezaměstnanost. Lidé, kteří chtějí pracovat za nižší mzdu, pracovat nemohou. ^[10]

Následující graf ilustruje situaci, kdy nepružné mzdy vedou k nedobrovolné nezaměstnanosti. Cena práce je na hladině W^* , místo toho aby byla na hladině W , kdy vyčistí trh. Počet pracovníků, kteří jsou ochotni pracovat za mzdu W^* , lze nalézt v bodě C. Firmy, však chtějí jen B pracovníků. Jelikož je tato mzda nad úrovní, při níž se vyčistí trh, vzniká nadbytek pracovníků. Ten je označen jako přímka BC, tj. počet nedobrovolně nezaměstnaných. Úsečka AB označuje počet pracovníků, kteří naleznou práci. ^[10]

V případě přebytku pracovníků stanovují firmy přísnější kritéria pro přijetí nového adepta a obvykle přijímají pracovníky s nejvyšší kvalifikací a největšími zkušenostmi. ^[10]

Graf č. 4 – Nedobrovolná nezaměstnanost

ZDROJ: [10] SAMUELSON, P. A.; NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.

3.7 Důsledky nezaměstnanosti

Důsledky nezaměstnanosti lze rozdělit do dvou oblastí: ekonomické a sociální. ^[3]

3.7.1 Ekonomické důsledky nezaměstnanosti

Ekonomické důsledky představují ztrátu produkce, kterou tvoří rozdíl mezi skutečným a potenčním produktem. Jedná se o dopad cyklické nezaměstnanosti na ekonomický vývoj. Kvantifikaci tohoto rozdílu vyjadřujete tzv. Okunův zákon. ^[3]

Vychází ze vztahu: ^[3]

$$Y/Y^* = 1 + 0,02 (u^* - u)$$

u = skutečná míra nezaměstnanosti

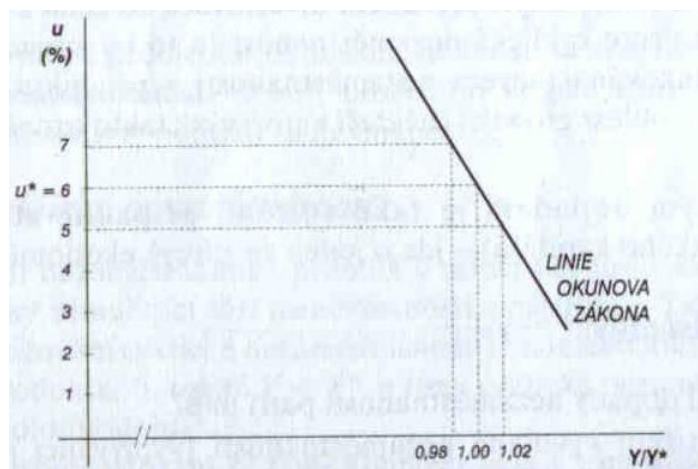
u^* = přirozená míra nezaměstnanosti

Y = skutečný produkt

Y^* = potenční produkt

Koeficient 0,02 konkretizuje Okunův zákon, podle něhož růst u nad u^* o 1 % bod je spojen s poklesem Y pod Y^* o 2 %. Jinak řečeno, pokud nezaměstnanost v daných podmínkách klesne o 1 %, klesne skutečný produkt pod potenční o více jak 1 %. ^[3]

Graf č. 5 – Okunův zákon

ZDROJ: [3] HELÍSEK, Mojmir. *Makroekonomie: Základní kurz*. Slaný: Melandium, 2002. 326 s. ISBN 80-86175-25-1.

Možnou příčinou je reakce zaměstnavatelů na pokles odbytu nikoliv propouštěním, ale zkrácením úvazků pracovníků nebo zaměstnáváním kvalifikovaných pracovníků, kteří jsou přechodně méně vytíženi. ^[3]

3.7.2 Sociální důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost má kromě ekonomických důsledků i důsledky sociální, které mají na společnost neméně důležitý dopad. Na rozdíl od ekonomických důsledků, kde je vliv nezaměstnanosti globálnější, je u sociálních důsledků důležitý přístup jednotlivce. Někteří lidé se se ztrátou zaměstnání vypořádají bez problémů a její sociální důsledek je tak minimální. Naopak jsou jedinci, u kterých ztráta nezaměstnanosti nastartuje koloběh sociální nejistoty a problémový návrat do běžného života. ^[3]

Mezi sociální důsledky lze zařadit např. **psychické zatížení**, vyplývající jak ze ztráty příjmu, tak z narušení dosavadních společenských vztahů a s tím související rozpady rodin, vzrůstající nemocnost apod. ^[3]

Dalším možným sociálním dopadem nezaměstnanosti je **rozpad etických hodnot** a s ním spojené patologické jevy jako je alkoholismus, kriminalita, narkomanie apod. ^[3]

Posledním důležitým důsledkem je **radikalizace postižení skupiny** obyvatel, která může zapříčinit rasově nebo xenofobně motivované nepokoje. V určitých extrémních situacích může takto postižená skupina vyvolat politické nepokoje a následný převrat státního režimu. ^[3]

Sociální dopady jsou pro postižené ještě více tíživé v době dlouhodobé nezaměstnanosti, která je ve většině zemí vymezena délkou 6 měsíců. V Evropě je v posledních letech navíc polovina všech nezaměstnaných právě dlouhodobě nezaměstnaná. U těchto osob jsou sociální dopady závažnější z důvodů snižující se podpory v nezaměstnanosti, v některých případech i jejího úplného zrušení. ^[3]

3.8 Ekonomická recese

Stejně jako pro většinu ekonomických jevů, ani pro recesi není jednotná definice. Obecně se za recesi považuje období poklesu ekonomické aktivity. Přesněji řečeno, dvě a více po sobě jdoucích čtvrtletí klesajícího hrubého domácího produktu (HDP). Otázkou je, jakými ukazateli lze recesi identifikovat. Mohlo by se například jednat o souběžný pokles souvisejících měřítek celkové ekonomické aktivity, jako jsou nezaměstnanost, zisky společností a investice.^[12]

Případy dlouhotrvající recese označujeme jako ekonomickou depresi. Konvenčně se uvádí, že je tento rozdíl pouze kvantitativní. Recese překračující určitou míru je nazývána depresí. Takto lze například označit více jak 10 % pokles HDP. Velká deprese ve Spojených státech amerických v roce 1929 až 1933, kterou zapříčinil pokles HDP o téměř 33 %, je klasickou ukázkou depresního chování ekonomiky. V poválečném období již Spojené státy americké žádné deprese nezažily. V období 1973 až 1975 zažily USA 5 % pokles HDP a zůstaly tak v pásmu recese.^[12]

V novodobé historii se hovoří o recesi jako o poklesu ekonomické aktivity v míře malé, tj. kdy HDP z celkově očekávaného růstu 5 % například roste v nadcházejících po sobě jdoucích čtvrtletích jen o 3 %. V dlouhodobém měřítku jde stále o ekonomický růst. Jedná se však zároveň o ekonomickou recesi.^[12]

4. Politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti má za úkol spoluvytvářet podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce a zefektivnění využití pracovních sil. Její výsledná podoba je úsilím mnoha subjektů, např. státu, firem a zaměstnanců. V mnohých evropských státech je politika zaměstnanosti dosti restriktivně omezena Evropskou unií, respektive Lisabonskou smlouvou, která na mnoho programů v aktivní politice nezaměstnanosti přispívá. Snaží se tak minimalizovat nezaměstnanost především v bývalých postkomunistických státech, které se k ní v posledních deseti letech připojily. ^[13]

Historie politiky zaměstnanosti sahá do období první světové války, kdy byla uplatňována pouze pasivní politika zaměstnanosti (viz odrážka 4.3). Aktivní politika zaměstnanosti (viz odrážka 4.2) se začala rozvíjet až po druhé světové válce. Z důvodu velké zaměstnanosti na ni však nebyl kladen velký důraz. Situace se změnila až po roce 1970, kdy ropná krize a následný ekonomický pokles způsobily růst nezaměstnanosti. Státy na krizi zprvu zareagovaly zvýšením podpor v nezaměstnanosti s úmyslem vzrůstající míru nezaměstnanosti zastavit. Posléze však zjistily, že podpory v nezaměstnanosti problém neřeší a začaly klást důraz na prvky aktivní politiky zaměstnanosti. Od té doby se těžiště politiky zaměstnanosti posouvá k aktivním složkám. Tento trend platí dodnes. ^[13]

4.1 Realizace politiky zaměstnanosti

Realizace politiky zaměstnanosti v České republice po roce 1990 musela doznat více změn. Zásadní změnou bylo vytvoření nového zákona o zaměstnanosti (č. 1/1991 Sb.) a úprava interpretace pojmu „právo na práci“ na „právo na práci užitečnou a společensky prospěšnou“. ^[13]

Zákon byl od té doby vícekrát novelizován, přičemž zásadní změny přišly v roce 2004 se vstupem České republiky do Evropské unie. Zvláštní pozornost se věnovala zamezení zneužívání sociálních dávek vyplacených nezaměstnaným občanům.

Základní články realizující politiku zaměstnanosti jsou úřady práce. Tyto územně organizované subjekty plní funkci informační, poradenskou, zprostředkovatelskou a podnikatelskou, která je ze všech nejvýznamnější. ^[13]

4.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti (dále jen APZ) má za úkol snížit nezaměstnanost a tím i náklady na pasivní politiku zaměstnanosti (dále jen PPZ). Historicky nebyla APZ nijak upřednostňována před PPZ. V 70. letech 20. století se však zásluhou vrůstající nezaměstnanosti, a tím i vzrůstajících výdajů na PPZ, dostala do popředí zájmu všech postižených států. Dnes tvoří výdaje na APZ v České republice 1/3 všech výdajů na politiku zaměstnanosti.^[8]

APZ obsahuje mnoho činností řízených úřady práce, např.:^[8]

- možnost veřejně prospěšných prací
- možnost rekvalifikačních programů
- zaměstnávání rizikových skupin obyvatelstva v chráněných dílnách
- poskytuje příležitost sebezaměstnání
- poradenská činnost pro začínající podnikatele
- informuje a zprostředkovává služby (vypisuje nabídky práce a zprostředkovává pracovníky na volné pracovní pozice)
- podporuje ekonomický rozvoj v regionech

4.3 Pasivní politika zaměstnanosti

Významnou částí politiky zaměstnanosti je pasivní politika zaměstnanosti, která má na starosti z větší části vyplácení podpor v nezaměstnanosti. Dále slouží ke stimulaci předčasného odchodu do důchodu, případně stimulaci nižší zaměstnanosti žen. Z finančního hlediska tvoří pasivní politika zaměstnanosti 2/3 všech výdajů na politiku zaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti má za úkol nahradit nezaměstnanému ztracený příjem a motivovat ho k novému a včasnému pracovnímu uplatnění. Zde se uplatňuje i negativní motivace, tj. snižující se dávky v nezaměstnanosti nutí nezaměstnaného hledat práci.^[8,14]

4.4 Malá a velká politika zaměstnanosti

Ekonomická opatření mohou být zacílena na celou ekonomiku tzv. plošně nebo do jejích různých částí. Z toho pohledu lze rozdělit politiku zaměstnanosti na malou a velkou. Velká politika zaměstnanosti se zabývá globálními problémy nezaměstnanosti a působí víceméně plošně. Naproti tomu malá politika zaměstnanosti řeší důsledky nerovnováhy na trhu práce. Zaměřuje se na regionální aspekty nezaměstnanosti. V normálním fungování se tyto politiky zaměstnanosti překrývají. ^[14]

Opatření **velké politiky** zaměstnanosti se netýkají pouze nezaměstnanosti, ale i jejích vztahových problémů, jako je inflace, ekonomický růst, cenová stabilita, platební bilance apod. Základem dobrého fungování hospodářské politiky je stabilizace těchto ekonomických ukazatelů. V praxi je stabilizace problematická z důvodu vzájemné provázanosti zmíněných ukazatelů. Například při stagující inflaci dochází k růstu nezaměstnanosti. ^[14]

Malá politika zaměstnanosti je zaměřena na řešení již vzniklých problémů na trhu práce. Je zaměřena na regionální problémy. Z toho důvodu vznikly státní územní orgány - úřady práce, které mají na starost aplikaci aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti přímo v kraji, okrese či městě. ^[14]

4.5 Národní plán zaměstnanosti České republiky

Součástí střednědobé strategie politiky zaměstnanosti je „Národní plán zaměstnanosti“ (dále jen NPZ). Ten byl přijat roku 1990 usnesením vlády České republiky č. 418. Dokument byl zpracován s cílem přiblížit se k postoji Evropské unie v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Byl reakcí na tehdejší realitu trhu práce v České republice a skutečnost našeho pozdějšího členství v Evropské unii. Posunoval těžiště pozornosti od pasivní k aktivní politice zaměstnanosti. Tvorba pracovních míst a adaptabilita pracovníků měla být upřednostněna před rozvojem záchranné sociální sítě. ^[13]

NPZ je na doporučení Evropské unie rozdělen do čtyř pilířů: podpora zaměstnanosti, podpora podnikání, podpora schopnosti podniků a zaměstnanců přizpůsobit se změnám, podpora rovných příležitostí všech osob. ^[13]

NPZ vstoupil v platnost v roce 2000, ale jeho realizace do budoucna je pro každý rok specifikována v dokumentu „Národní akční plán zaměstnanosti“. ^[13]

5. Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj patří svou velikostí a počtem obyvatel mezi největší kraje v České republice. Svoji rozlohou 11 015 km² zabírá 14 % z celkového území České republiky. Sousedí skoro se všemi českými kraji kromě Karlovarského. ^[15]

Obrázek č. 1 – Poloha Středočeského kraje v České republice

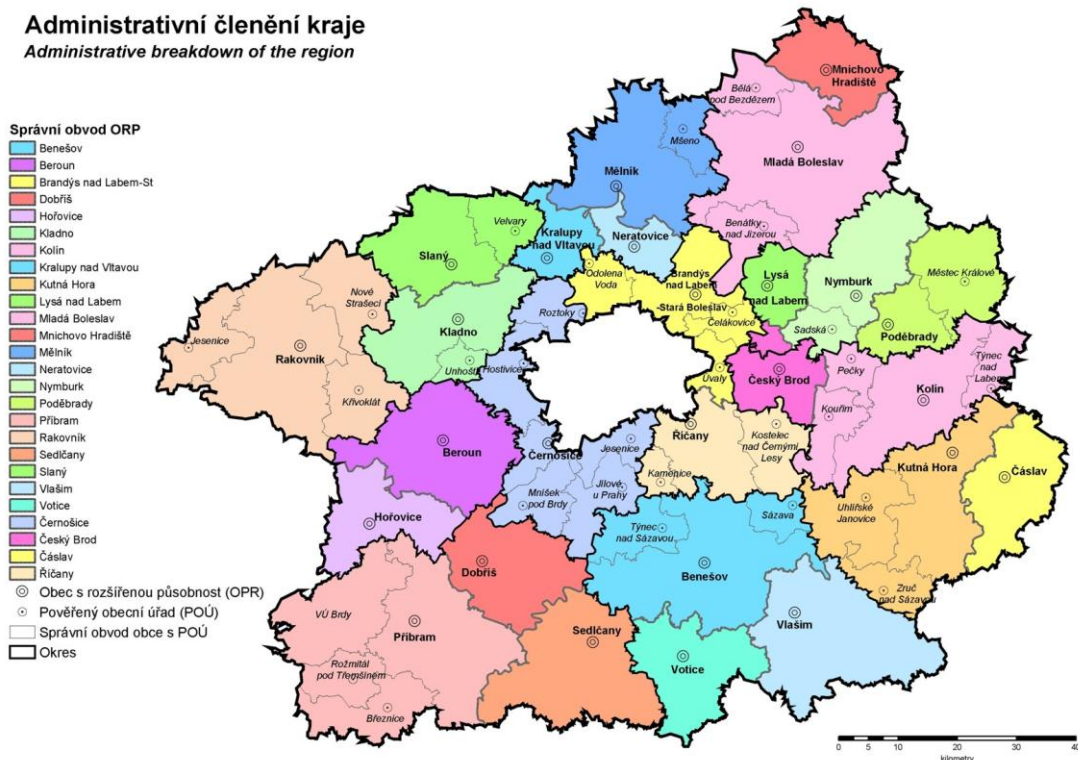
ZDROJ: [16] *Metodický portál RVP* [online]. 2010 [cit. 2011-02-19]. Středočeský kraj. Dostupné z WWW: <http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Mapy/Mapa_%C4%8CR/Mapy_kraj%C5%AF_%C4%8CR/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD_kraj>.

Kraj se administrativně dělí na 26 správních obvodů. Jedná se o obce s rozšířenou působností, které v roce 2003 nahradily bývalé okresní úřady. Největší správní obvod s rozšířenou působností (dále jen SORP) je ve Středočeském kraji Příbram, která zabírá 8 % celkové rozlohy kraje. Nejmenším SORP jsou Neratovice s 1 % celkové rozlohy. ^[15]

K prosinci roku 2010 eviduje Středočeský kraj 1 261 249 obyvatel, přičemž nejlidnatějším jeho okresem je Kladno s více než 160 000 obyvateli. Ve spojení s menší rozlohou je to zároveň nejhustěji zalidněný okres s 200 obyvateli na km²! Naopak nejméně obyvatel je v okrese Rakovník (55 000 obyvatel), kde je i nejnižší hustota zalidnění (70 obyvatel na km²). ^[15]

Poloha kraje je mimořádně výhodná. Infrastrukturou navazuje na Prahu a dodává jí tak potřebné pracovní síly. Naopak pro Prahu má Středočeský kraj svůj rekreační potenciál. Migrační politika zaměstnanosti je ve Středočeském kraji velice úspěšná a snižuje tak nezaměstnanost v okrajových částech Prahy na ještě nižší mez, než je tomu v samotné Praze. ^[15]

Obrázek č. 2 – Administrativní členění kraje

ZDROJ: [17] *Český statistický úřad STŘEDOČESKÝ KRAJ* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Administrativní mapa Středočeského kraje. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_stredoceskeho_kraje>.

Ve Středočeském kraji je rozvinuta průmyslová a zemědělská výroba. Ta těží především z vynikajících klimatických podmínek v severovýchodní části kraje, kde se pěstuje pšenice, ječmen a cukrovka. Průmyslová výroba vyniká především díky strojírenství a chemicko-potravinářským odvětvím. Naopak těžký průmysl a těžba uhlí v kraji téměř zanikají. Oblast stavebnictví v poslední době spíše stagnuje. Z důvodu nově omezených státních zakázek v roce 2011 se dokonce předpokládá její pokles. ^[15]

Průměrná mzda za první tři kvartály roku 2010 činila ve Středočeském kraji 22 682 Kč. Míra nezaměstnanosti byla k lednu 2011 na hranici 8 procent. Stále však platí, že průměrná nezaměstnanost v kraji je o cca 1 procento nižší než průměrná nezaměstnanost v celé republice. ^[15]

Tabulka č. 1 – Údaje k Středočeskému kraji

Ukazatel	Měřicí jednotka	Období	Hodnota ukazatele	Datum poslední aktualizace
Počet obyvatel		k 30.9.2010	1 261 249	13. 12.2010
Regionální HDP	mil. Kč b.c.	2009	393 223	30. 11.2010
Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele	Kč, b.c.	2008	62 731	30. 11.2010
Disponibilní důchod domácností na obyvatele	Kč, b.c.	2009	187 430	30. 11.2010
Vývoz	mil. Kč b.c.	1.-4. čtvrtletí 2010	487 340	14. 02.2011
Průměrná mzda	Kč	1.-3. čtvrtletí 2010	22 682	06. 12.2010
Míra registrované nezaměstnanosti	%	k 31.1.2011	7,88	08. 02.2011
Obecná míra nezaměstnanosti	%	4. čtvrtletí 2010	5,5	14. 02.2011
Počet ekonomických subjektů		k 31.12.2010	307 761	14. 01.2011
Počet stavebních ohlášení a povolení		rok 2010	19 481	07. 02.2011
Zahájené byty		rok 2010	6 448	07. 02.2011
Dokončené byty		rok 2010	7 405	07. 02.2011
Základní stavební výroba	mil. Kč b.c.	1.-3.čtvrtletí 2010	6 703	07. 12.2010
Mzdy v průmyslu	Kč	1. čtvrtletí 2010	26 800	09. 06.2010
Tržby v průmyslu	mil. Kč	1. čtvrtletí 2010	117 324	09. 06.2010
Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních		rok 2010	631 544	10. 11.2010

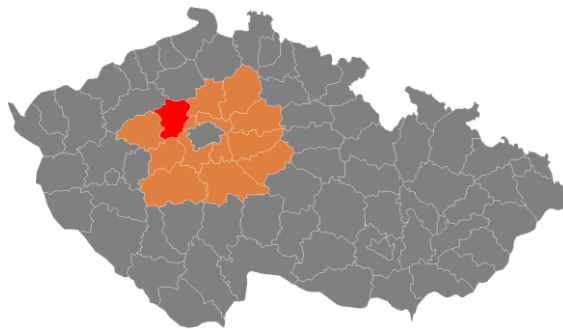
ZDROJ: [18] *Český statistický úřad STŘEDOČESKÝ KRAJ* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Nejnovější údaje: Středočeský kraj. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xs>>.

Kraj lze rozdělit na několik mikroregionů a konkrétně ve Středočeském kraji existuje přes 110 mikroregionů. Jedná se o sdružení obcí, které byly založeny za účelem dosažení společného cíle. Sdružují se 2, 5 ale i více než 16 obcí současně. Všechna sloučení probíhají podle Občanského zákoníku. Obce pak mohou při své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat (spolupracují v rámci mikroregionu).^[15]

6. Charakteristika regionu Kladno

Region Kladno územně slučuje dva správní obvody s rozšířenou působností: Kladno a Slaný. V těchto městech se nacházejí i jediné dva úřady práce kladenského regionu. Region se nachází severozápadně od hlavního města Prahy. Sousedí na západě s okresem Rakovník, na jihu s okresem Beroun, na východě s okresy Mělník a Praha-západ a na severu jej ohraničují okres Louny a Litoměřice spadající do Ústeckého kraje. Rozlohou 719,61 km² se řadí k průměrně velkým regionům ve Středočeském kraji. Počtem 160 tisíc obyvatel je největším regionem Středočeského kraje. V regionu se nachází 100 obcí, z toho 8 měst a 2 městyse. ^[19]

Obrázek č. 3 – Poloha okresu v České republice

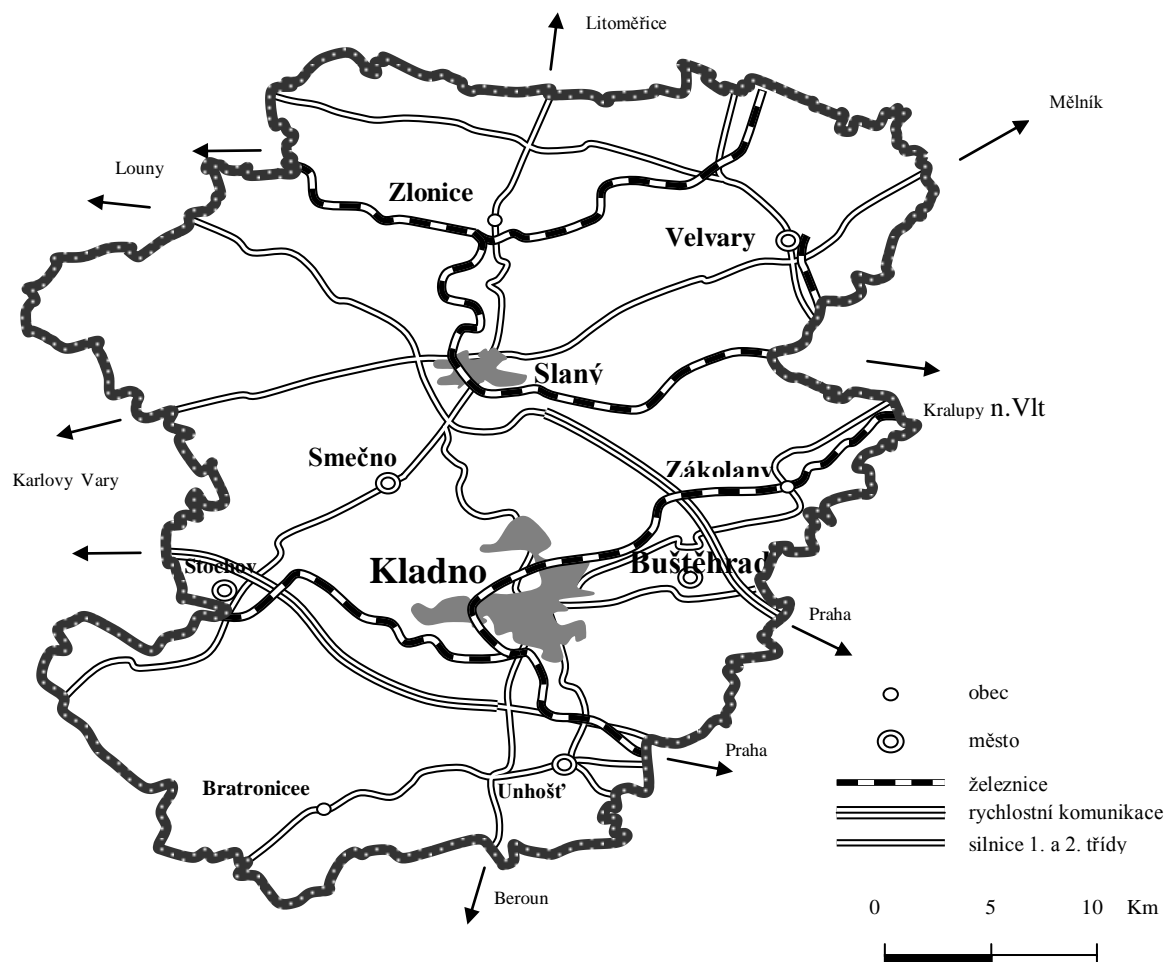

ZDROJ: [19] Okres Kladno. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 2003, last modified on 12. 12. 2010 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Kladno>.

Kladenský region svou polohou patří k nepřetržitě obydleným regionům. Člověk tento region obydloval už od dávného pravěku. Zatímco v severní polovině převládá zemědělská krajina, v jeho jižní části se nachází hustý lesní porost začínající Křivoklátské vrchoviny. ^[15]

Zemědělství převládá v severovýchodní části okresu, kde navazuje na Polabskou nížinu. Region se však v minulosti vyznačoval průmyslovou výrobou, která byla nejvíce zastoupena v centru regionu, městě Kladně. Po roce 1989 se průmyslová činnost v tomto městě utlumovala. Přispěla k tomu i nepodařená privatizace Poldi Kladno, která vedla k postupnému zavření tehdy největšího průmyslového zaměstnavatele v regionu. V současné době v regionu převažuje stavební průmysl a služby. ^[15,19]

Obrázek č. 4 – Okres Kladno a jeho hlavní komunikace

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Výhodou Kladenského regionu je jeho poloha vůči hlavnímu městu České republiky, Praze. Přes region vedou do hlavního města dvě důležité silniční komunikace. Silnice dálničního typu R7 vedoucí z Prahy do Chomutova a dálnice R6 vedoucí z Prahy do Karlových Varů. Obě tyto komunikace umožňují snazší dopravu za prací do hlavního města.

Přes region vedou i důležité železniční trasy, které mají nemalý podíl na migraci obyvatel regionu za prací do Prahy. Jedná se o železniční trasu vedoucí z Prahy do Kladna a trasu z Prahy do Loun vedoucí přes Kralupy nad Vltavou a Slaný. Druhá zmiňovaná trasa je v posledních letech stále méně využívána, a to jak v osobní, tak nákladní železniční dopravě. Důvodem může být vzrůstající obliba silničního transportu nebo také neelektrifikovanost dráhy.

6.1 Mikroregiony okresu Kladno

Okres Kladno je územně rozdělen na 8 menších regionů, tzv. mikroregionů. Jedná se o Slánsko, Zlonicko, Velvarsko, Zákolansko, Kladensko, Unhošťsko, Bratronicko, Stochovsko. Územně největším mikroregionem je Slánsko, naopak nejmenším je Unhošťsko. Jediným mikroregionem, který přímo sousedí s Prahou je Kladensko, které má i nejvíce obyvatel. [25]

Každý z uvedených mikroregionů je specifický zaměřením zaměstnavatelů. Ve všech mikroregionech vyjma Kladenska a Unhošťska převládá zemědělství. Ve Slánském ho doplňuje strojírenský a elektrotechnický průmysl. Kladensko je centrem průmyslu, služeb, obchodu a odborného školství. V tomto mikroregionu sídlí i největší zaměstnavatelé okresu, tj. Lego Production s.r.o. a Oblastní nemocnice Kladno, a.s. Další největší zaměstnavatelé působí ve Slánském mikroregionu a jsou jimi F. X. Meiller Slaný s.r.o., Linet spol. s.r.o. a Nemocnice Slaný. Důležitým hlediskem pro migraci obyvatel za prací je spádovost k větším městům mimo okres. Tou se vyznačuje Velvarsko ke Kralupům nad Vltavou a Zákolansko a Unhošťsko k Praze. [25]

Obrázek č. 5 – Mikroregiony okresu Kladno

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

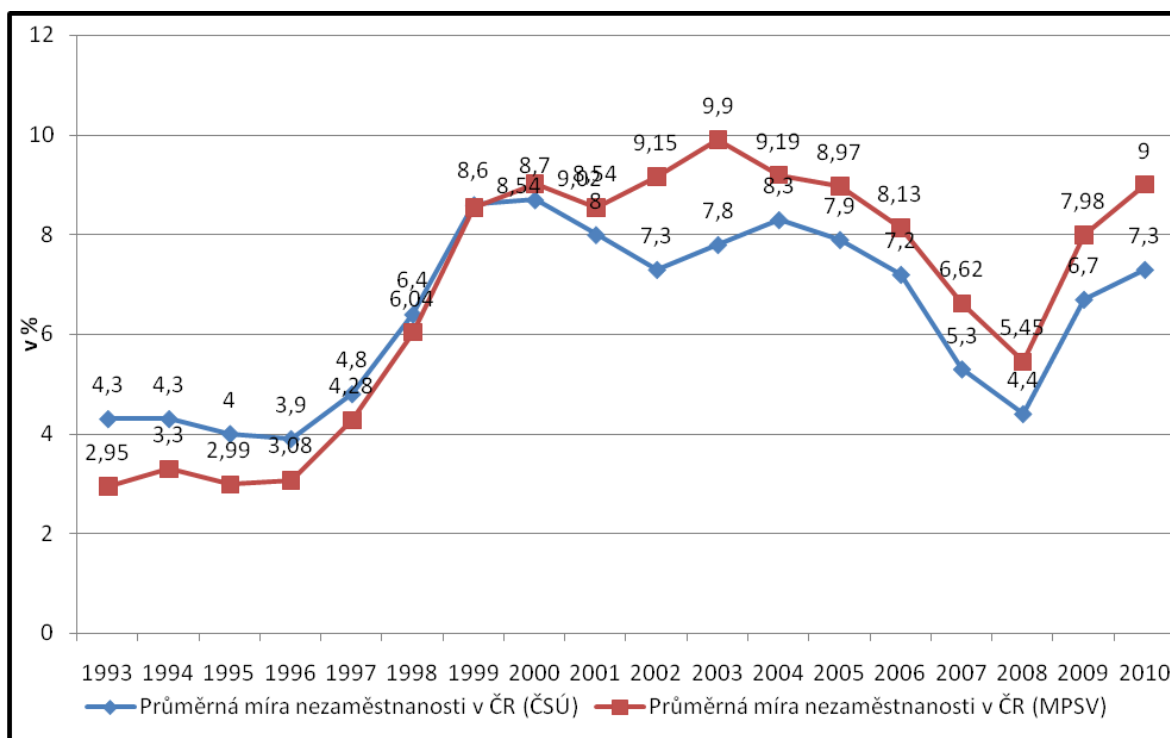
7. Nezaměstnanost v České republice

Pro analýzu nezaměstnanosti v rámci trhu práce v České republice a pro zkoumání struktury výdajů na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti jsou nejvhodnější data získaná z výpočtů Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV).

V kapitole srovnání nezaměstnanosti v České republice s nezaměstnaností v Evropské unii jsou použita data Českého statistického úřadu, který k výpočtu² míry nezaměstnanosti použil data získaná z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

Výsledná data získaná z obou metod se mnohdy liší až o několik procent. Vývojová tendence zůstává však zachována. V uvedeném grafu tomu tak není jen v roce 2004, kdy metoda výpočtu MPSV přecházela na novou metodu, která zapříčinila reálný pokles míry nezaměstnanosti.

Graf č. 6 – Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1993 - 2010 (dle metody MPSV a ČSÚ)

ZDROJ: Vlastní zpracování

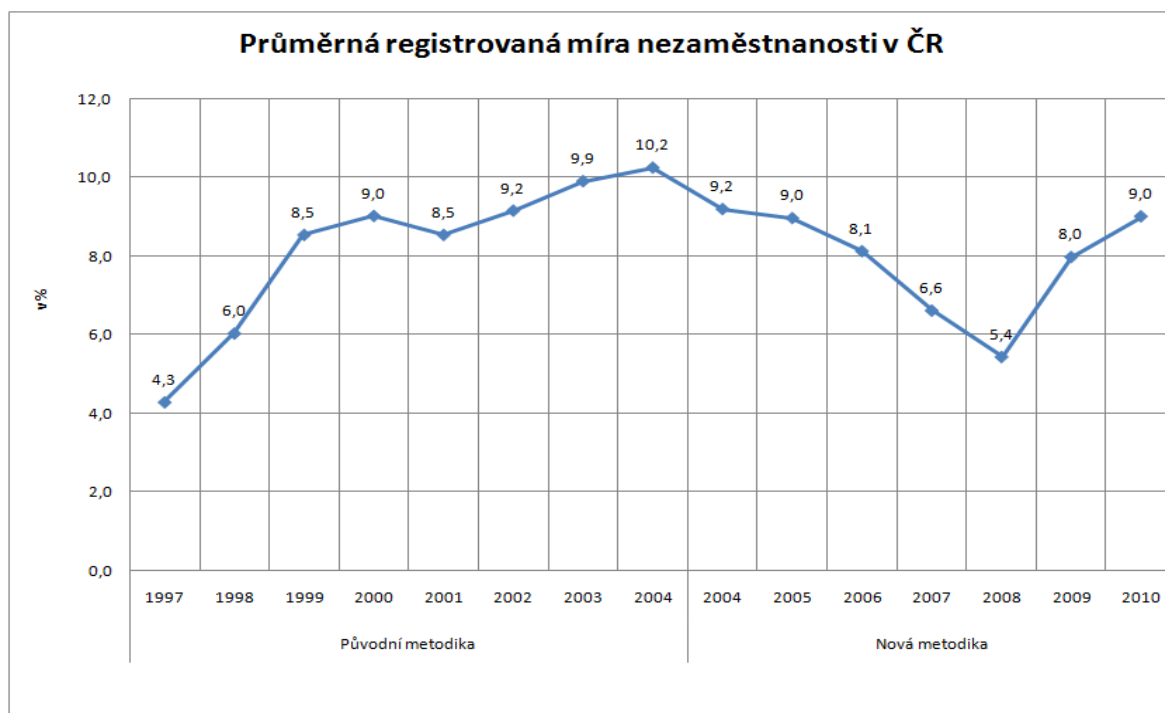
² Výpočet dle Mezinárodní organizace práce v Ženevě (ILO)

7.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR

Do roku 1990 nezaměstnanost téměř neexistovala. Komunistický režim ji chápal jako negativní známku ekonomiky. Existovala jen frikční nezaměstnanost, která je dána pohybem pracovníků mezi zaměstnavateli.

Do poloviny devadesátých let nevykazoval vývoj nezaměstnanosti v České republice výraznější změnu. Zapříčinila to hlavně restrukturalizace tehdejší ekonomiky, která již musela s nezaměstnaností počítat jako s dalším důležitým faktorem ekonomiky. Postupný vývoj soukromé podnikatelské sféry byl schopný vstřebávat propuštěné jen do roku 1997. Do té doby se nezaměstnanost pohybovala pod hranicí 5 procent. V roce 1997 se začaly projevovat postupné odbytové problémy kdysi nejvýznamnějších zaměstnavatelů, převážně v těžkém průmyslu, a s tím spojená nevyhovující dopravní obslužnost. Shodou okolností se v tomto období staly práce schopné početné sedmdesáté ročníky, které v růstu nezaměstnanosti hrály velkou roli. Tyto příčiny vedly k postupnému růstu nezaměstnanosti, která vyvrcholila roku 2000 devítiprocentní mírou nezaměstnanosti.

Graf č. 7 – Vývoj průměrné registrované míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

V roce 2001 nastal nepatrný pokles nezaměstnanosti na 8,5 procenta. Byl zapříčiněn legislativními kroky v roce 2000, které měly přinést více pracovních příležitostí, například i daňovými úlevami pro začínající živnostníky. Postupné přibývání bankrotujících firem a neúspěšných živnostníků bohužel zapříčinilo v roce 2004 zatím nejvyšší nezaměstnanost, která podle výpočtu původní metodikou činila 10,2 procenta.

V roce 2004, vstupem České republiky do Evropské unie, se český pracovní trh otevřel členům Evropského unie a zároveň bylo možné nezaměstnaným v České republice nabídnout práci ve státech Unie. Tato skutečnost paradoxně uklidnila situaci na trhu práce v České republice. Se vstupem ČR do EU se předpokládal velký zájem cizinců o volná pracovní místa v ČR. Nastala však opačná situace a migrace nezaměstnaných z ČR do států EU byla daleko větší, nežli ze států EU do ČR. Pokles nezaměstnanosti byl také zapříčiněn novou metodikou výpočtu nezaměstnanosti, která do kategorie nezaměstnaných zahrnuje jen nezaměstnané osoby registrované na úřadech práce a schopné při nabídce práce okamžitě nastoupit do zaměstnání. Tento pokles vyvrcholil v roce 2008, kdy průměrná roční registrovaná nezaměstnanost činila 5,4 procenta. Nejnižší měsíční registrovaná nezaměstnanost dosáhla v červnu toho roku míry 5 procent a byla tak nejnižší od prosince roku 1997.

V roce 2008 je světové ekonomika ochromena hroučícím se systémem amerických hypoték. Americké domácnosti řešily svou dluhovou past zastavováním nemovitostí, o které postupem času, díky nemožnosti uhradit své závazky, přicházely. Špatná platební morálka dlužníků negativně ovlivnila věřitele, tj. americké banky, které postupem času provedly restrikcí v oblasti hypoték. Tento krok již nezabránil v postupném dominovém pádu celosvětového finančního trhu a následné ekonomické recesi, která trvá, nyní již v menším měřítku, dodnes. Tato recese zapříčinila růst nezaměstnanosti od roku 2008 na současnou hodnotu 9 procent za rok 2010.

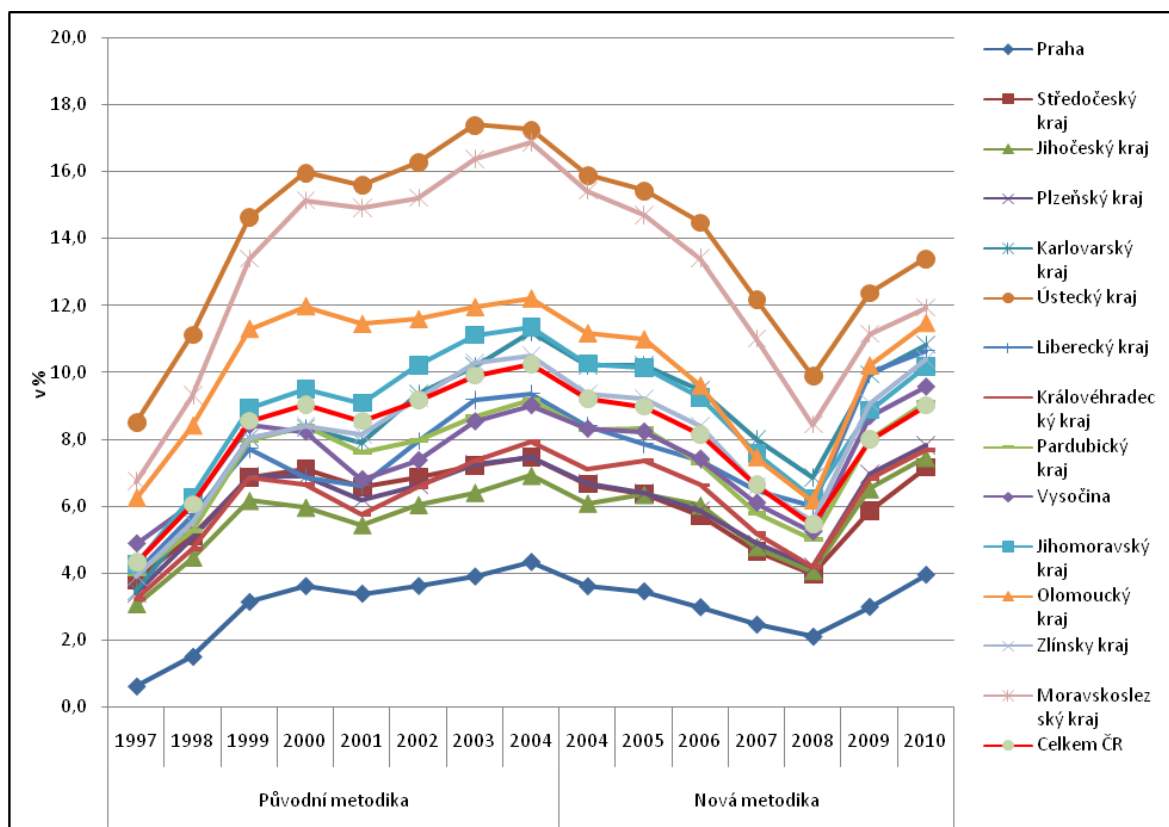
Ozdravování celosvětové ekonomiky a pozitivní nálada na trhu práce dává naděje postupnému snížení nezaměstnanosti. Pokles nezaměstnanosti v lednu roku 2011 oproti stejnému období roku 2010 (o 0,1 %) je první známkou uzdravující se ekonomiky.

Možným problémem v dalším vývoji nezaměstnanosti mohou být finanční problémy zadlužených zemí Evropské unie, které mohou svým neuváženým hospodařením zapříčinit znovuoživení ekonomické recese. V České republice může mít negativní dopad na vývoj nezaměstnanosti omezení ve vypisování státních zakázek ve stavebnictví.

Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích kopíruje vývojové tendence nezaměstnanosti v celé republice. Nedají se najít vyloženě propastné skoky ve vývoji nezaměstnanosti v jednotlivých regionech. Ojedinelé propady jsou většinou zapříčiněny ukončením výroby větších zaměstnavatelů v krajích. Například v severočeských krajích jsou to sklářské výroby nebo těžební a hutní průmysl, který postupem času omezil provoz ve většině krajů České republiky. V Královéhradeckém a Pardubickém kraji stála za vzrůstající nezaměstnaností ukončená výroba textilních firem.

Z grafu je patrný jeden pozitivní trend ve vývoji nezaměstnanosti. Ústecký a Moravskoslezský kraj po předchozích špatných výsledcích v boji proti nezaměstnanosti svoji míru nezaměstnanosti snížily na akceptovatelnou úroveň. Od roku 2003 se snížil rozdíl míry nezaměstnanosti v těchto krajích proti celorepublikovému průměru o polovinu. Tato situace mohla být ale způsobena i větší migrací nezaměstnaných za prací do jiných krajů, případně přísnějšími kritérii v zařazování uchazečů o práci do stavu nezaměstnaných z důvodu omezení vyplácení podpor v nezaměstnanosti v těchto krajích.

Graf č. 8 – Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ČR podle krajů v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

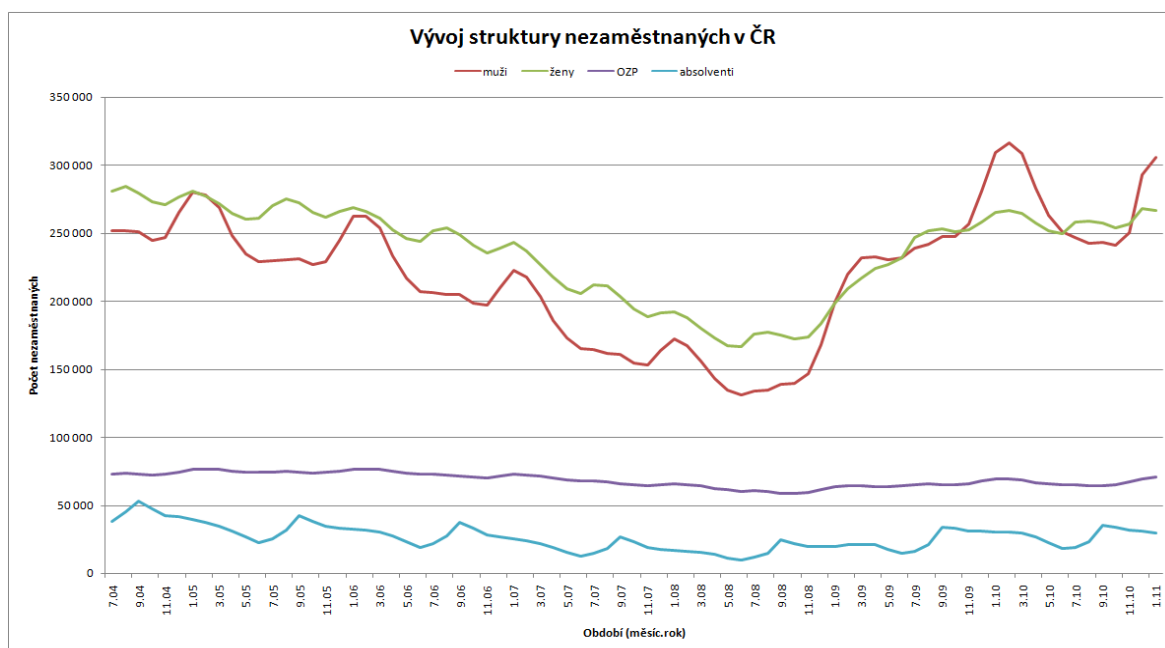
V následujícím grafu je znázorněn vývoj počtu nezaměstnaných podle struktury: žena, muž, osoby se zdravotním postižením (OZP) a absolventi. Vývoj nezaměstnanosti žen doznal za posledních sedm let změny. Zatímco v historii nezaměstnanost žen většinou převyšovala nezaměstnanost mužů, v současnosti je tomu naopak. Je to dáno nejenom větší ženskou emancipací, ale i strukturou volných pracovních míst. Restrukturalizace české ekonomiky se projevila i v nabídce nových pracovních míst v oblasti služeb, které zaplňují právě ženy.

Ve vývoji nezaměstnanosti mužů je patrný sezonní vliv, který vývojovou křivku mění v křivku sezonních vlivů. Růst nezaměstnanosti u mužské populace začíná v podzimních měsících a končí s přibývajícím jarem. Z tohoto jevu lze vyvodit fakt, že většina nově nezaměstnaných mužů v zimních měsících pracuje ve stavebnictví nebo jiných oborech záviselých na počasí.

Vývojová křivka nezaměstnaných absolventů vykazuje podobné cyklické změny, jako je tomu u mužů, s tím rozdílem, že u absolventů nezaměstnanost narůstá po skončení školního roku, tj. od června do září, kdy začne postupně klesat.

Vývojová křivka nezaměstnaných osob se zdravotním postižením nevykazuje výraznějších změn. Důvodem může být obtížné zařazování takto postižených osob do pracovního procesu.

Graf č. 9 – Vývoj struktury nezaměstnaných v ČR v letech 1994 - 2011(dle MPSV)

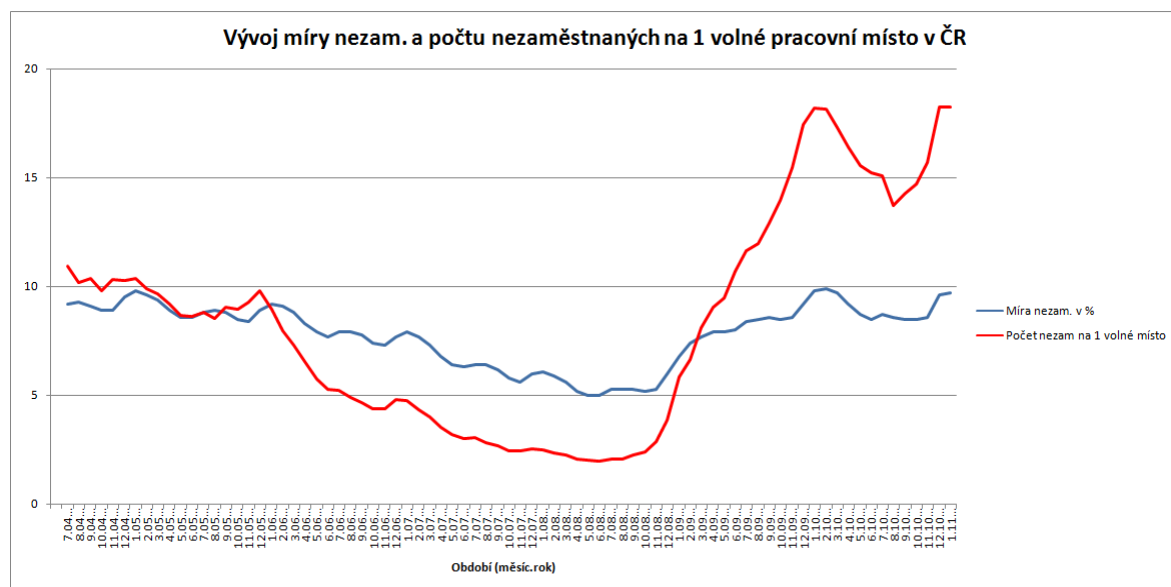
ZDROJ: Vlastní zpracování

Samotný vývoj míry nezaměstnanosti nemůže zcela posloužit pro budoucí odhad vývoje nezaměstnanosti. Dobrým pomocným ukazatelem je vývoj počtu nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo, který více odráží situaci na trhu práce. Zahrnuje do srovnání ukazatel volných pracovních míst, který může signalizovat, zda budou zaměstnavatelé schopni vstřebávat volné pracovní síly. Vývoj křivek představující míru nezaměstnanosti a počet nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo v České republice od roku 2004 ukazuje dva extrémní opačného vývoje nezaměstnanosti.

V prvním případě, v lednu roku 2006, míra nezaměstnanosti klesá. Spolu s ní však výrazněji klesá poměr počtu nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo. To má za následek dlouhodobější pokles cyklické křivky míry nezaměstnanosti, která je stále ovlivňována sezonními vlivy, ale v průměru klesá. Tento vývoj je zastaven až nastartováním ekonomické krize v prosinci roku 2008.

Zde nastává druhý extrémní případ vývoje nezaměstnanosti. Poměr nezaměstnaných na počtu volných pracovních míst strmě roste a dosahuje současného maxima v lednu 2011 (18,2 uchazečů na jedno volné pracovní místo). Důvodem je strach zaměstnavatelů z budoucího vývoje ekonomiky. Ti se pak zbavují části zaměstnanců a snaží se zefektivnit fungování firmy. Z toho důvodu ani nenabírají nové zaměstnance. Míra nezaměstnanosti proto roste.

Graf č. 10 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné pracovní místo v ČR v letech 2004 - 2011 (dle MPSV)

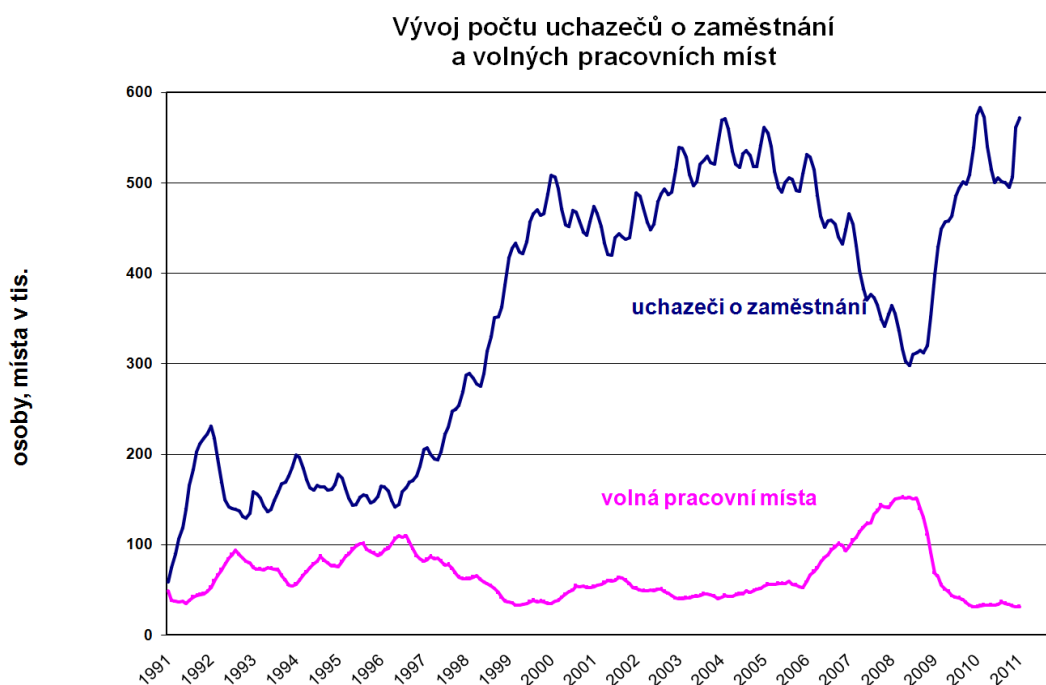
ZDROJ: Vlastní zpracování

Na rozdíl od předchozího grafu, který znázorňoval křivku již vypočteného poměru počtu nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo, nám tento graf ukazuje velikost jednotlivých poměrových ukazatelů. Počet volných pracovních míst se v historii České republiky po roce 1990 nijak výrazně neměnil. Pouze v roce 2009 nastal prudký pokles, který je již objasněn u předchozího grafu.

V uvedeném grafu je vidět dlouhodobá inverzní rovnost uvedených ukazatelů. S rostoucím počtem uchazečů o zaměstnání klesá počet volných pracovních míst. Není to však pravidlo. V krátkém časovém období může nastat i situace souběžného růstu obou křivek.

Například začátkem zimy, kdy počet nezaměstnaných ve stavebnictví všeobecně roste, by zaměstnavatelé v jiných oborech nabízeli volná pracovní místa. Vznikla by tak neshoda ve struktuře uchazečů a volných pracovních míst, která by vedla k růstu obou křivek. Obdobný případ může nastat v měsících, kdy absolventi hledají po škole práci, ale zaměstnavatelé přijímají pouze kvalifikované pracovníky s praxí.

Graf č. 11 – Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 1991 - 2011 (dle MPSV)

ZDROJ: [20] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-02-23]. Statistika nezaměstnanosti. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.

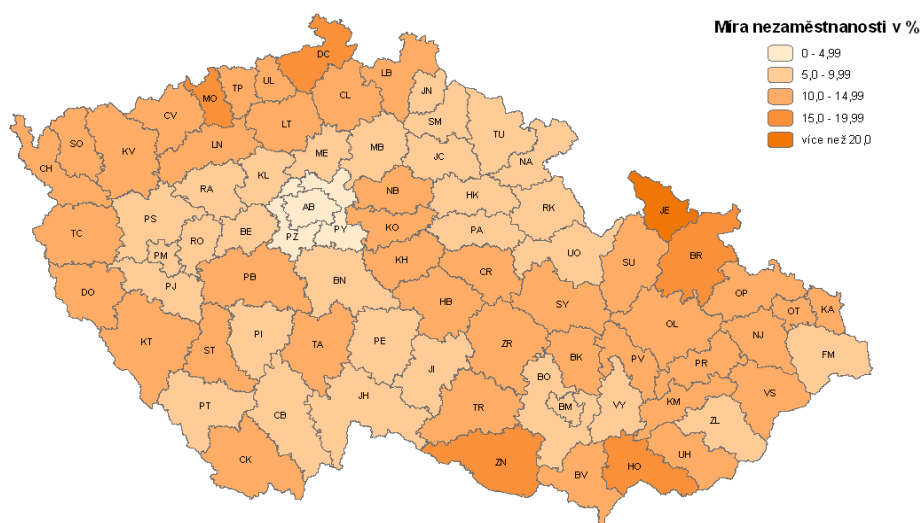
7.2 Nezaměstnanost v ČR v roce 2011

K 31. 1. 2011 úřady práce evidovaly 571 863 uchazečů o zaměstnání, z toho bylo 555 133 dosažitelných uchazečů o zaměstnání. Z celkového počtu bylo v lednu nově zaregistrováno 67 524 osob a 57 212 jich bylo vyřazeno. Na celkovém počtu nezaměstnaných se absolventi škol a mladiství podíleli z 6 procent.

Registrovaná míra nezaměstnanosti k 31. 1. 2011 byla 9,7 %. Míru nezaměstnanosti větší jak celorepublikový průměr vykázalo 9 krajů ze 14. Nejvíce tomu tak bylo v Ústeckém a Olomouckém kraji, kde byla míra nezaměstnanosti 14,1, respektive 13 procent. Naopak nejnižší nezaměstnanost byla zaznamenána tradičně v Praze, kde dosáhla 4,1 procenta.

48 okresů překročilo hranici celorepublikového průměru míry nezaměstnanosti. Nejvíce pak v okresech Jeseník (21 %), Bruntál (18,5 %) a Most (17 %). Naopak okresy s nejmenší mírou nezaměstnanosti jsou Praha-západ a Praha-východ (oba 4,4 %), které tvoří spádovou oblast Prahy a tudíž i velkou nabídku pracovního uplatnění. Prvním mimopražským okresem s nejnižší mírou nezaměstnanosti se k 31. 1. 2011 stal okres Mladá Boleslav s 5,2 %. Zde je hlavním zaměstnavatelem Škoda auto, který zaměstnává přibližně třetinu z celkové pracovní síly (78 349 obyvatel) okresu.

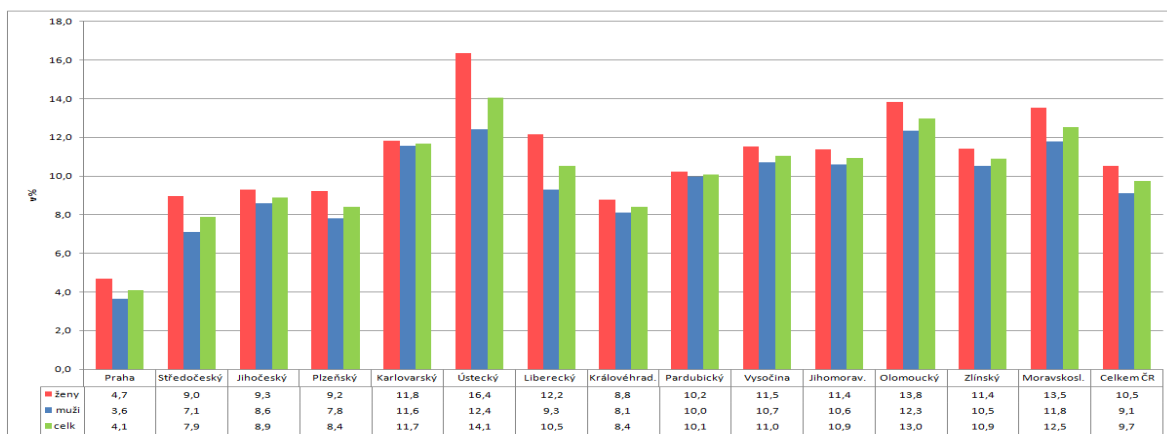
Obrázek č. 6 – Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky k 31. 1. 2011 (dle MPSV)

ZDROJ: [20] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-02-23]. Statistiky nezaměstnanosti. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.

Registrovanou míru nezaměstnanosti lze diferencovat také z pohledu uchazečů o zaměstnání na muže a ženy. V krajích, kde byla postupem času ukončována hutní a těžební činnost, vzrůstala nezaměstnanost především mužů, naopak kraje s ukončenou textilní výrobou vykazovaly vzrůstající nezaměstnanost žen. V současné době je ve všech krajích České republiky nezaměstnanost žen větší, nežli nezaměstnanost mužů. Je to dáno i historickým trendem, kdy ženy zůstávají v domácnosti, zatímco muži získávají pro rodinu finanční prostředky a snaží se ji zaopatřit.

Graf č. 12 – Míra nezaměstnanosti v krajích České republiky k 31. 1. 2011 (dle MPSV)

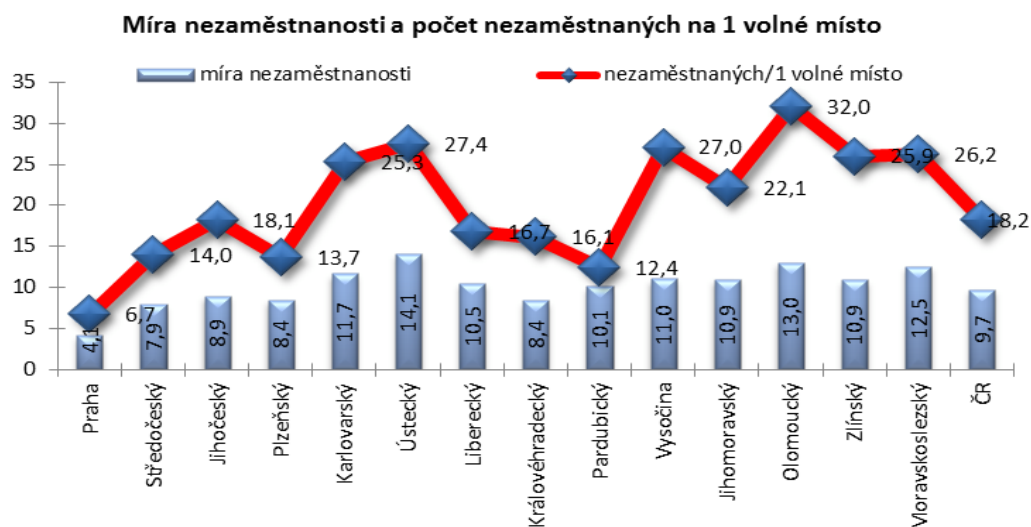

ZDROJ: Vlastní zpracování

Míra nezaměstnanosti nemusí být jediným měřitelným údajem pro predikci vývoje nezaměstnanosti. Pomocným měřítkem může být počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce na jedno volné pracovní místo. Pokud má například míra nezaměstnanosti vrůstající tendenci a poměr počtu nezaměstnaných na jedno volné místo se také zvětšuje, nelze zde předpokládat pokles nezaměstnanosti. Pokud se však počet nezaměstnaných na jedno volné místo snižuje, nezaměstnanost to výrazně omezí a případný růst zpomalí.

Druhý uvedený příklad se podobá situaci v Pardubickém kraji, kde k 31. 1. 2011 je míra nezaměstnanosti 10,1 %. Poměr 12,4 nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo ale zajišťuje relativní stabilitu situace nezaměstnanosti v Pardubickém kraji. Opakem jsou kraje Ústecký a Olomoucký, kde je 27,4, respektive 32 nezaměstnaných na jedno volné místo. Celorepublikový průměr 18,2 nezaměstnaných na jedno volné místo převyšuje 9 krajů ze 14.

Graf č. 13 – Míra nezaměstnanosti a počet nezaměstnaných na 1 volné místo podle krajů k 31. 1. 2011 (dle MPSV)

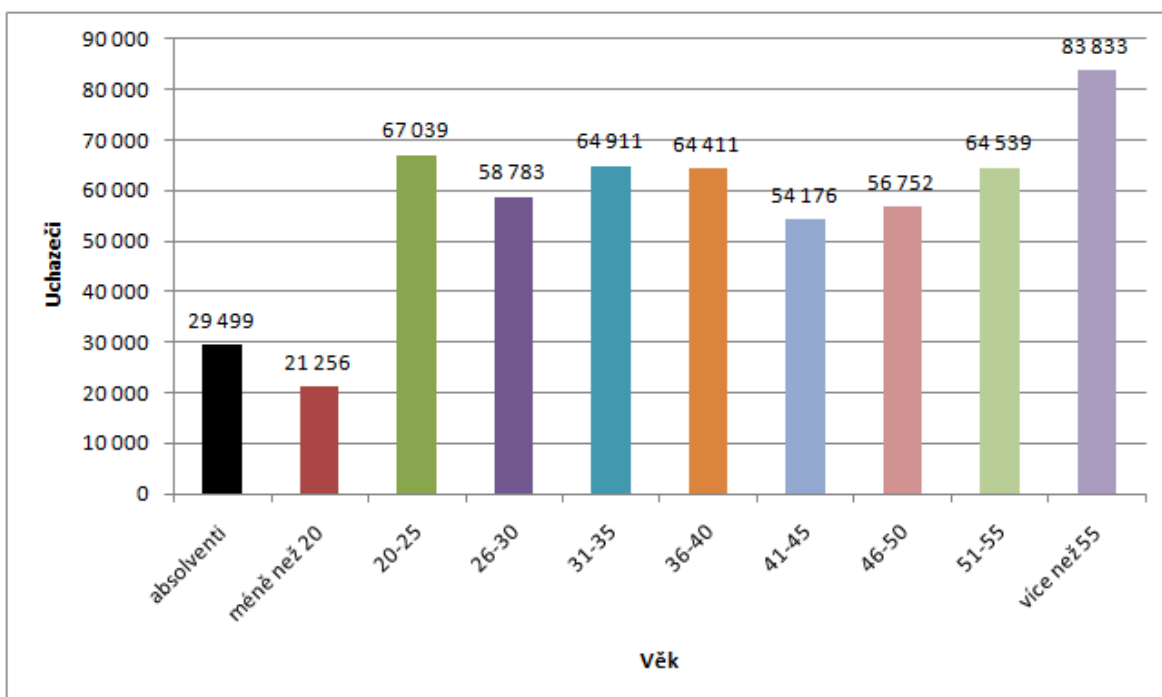
ZDROJ: [6] *Svaz průmyslu a dopravy ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-02-08]. Nezaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.spcr.cz/statistika/nezamestnanost.htm>>.

7.2.1 Struktura nezaměstnaných v ČR

Strukturu nezaměstnaných obyvatel registrovaných na úřadech práce lze dělit i podle jiných hledisek, nežli na muže a ženy. Například věková struktura nezaměstnaných v České republice ukazuje, že potenciálně nejrizikovější je skupina 55+, která obsahuje 83 833 uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadě práce. Důvodem je neochota zaměstnavatelů zaměstnávat uchazeče v téměř důchodovém věku. Většina těchto osob nemá dostatečnou kvalifikaci, jejíž získání je v tomto věku téměř nemožné. Zaměstnavatelé navíc nejsou ochotni financovat rekvalifikační kurzy pro tuto věkovou skupinu zaměstnanců. Druhou, rizikovější skupinou, která má však větší šanci na adaptabilitu na trhu práce, jsou absolventi škol, kteří se nejvíce pohybují ve skupině 20-25 let. K 31. 12. 2010 jich je registrováno 29 499.

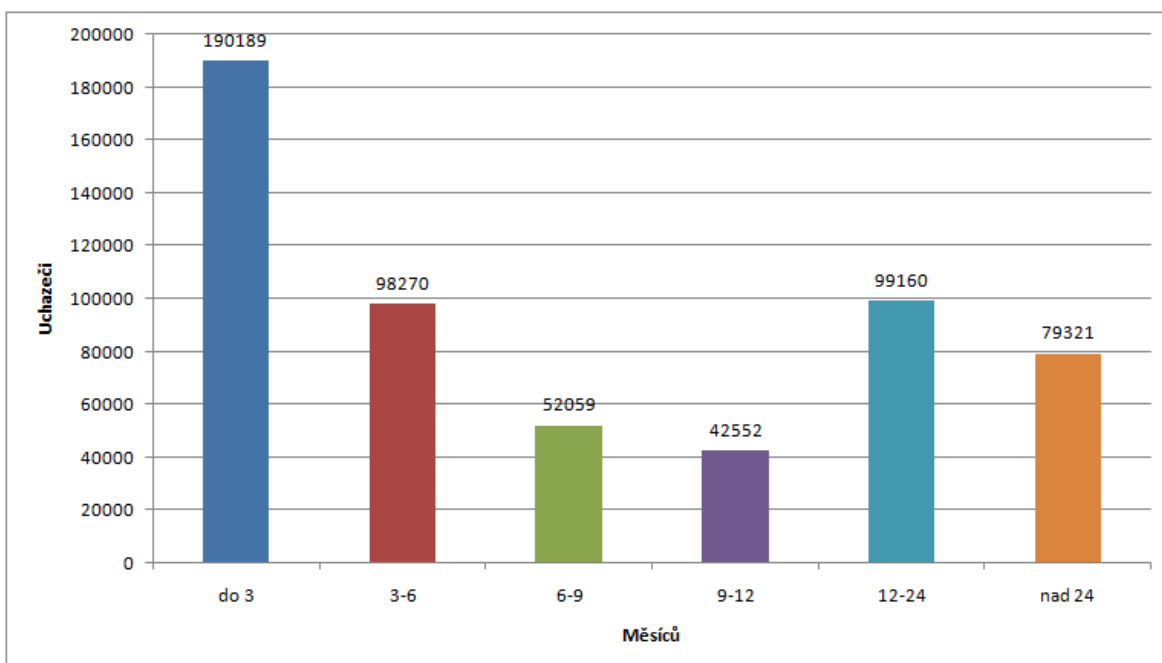
Dalším důležitým kritériem ve struktuře nezaměstnaných je rozdělení podle délky jejich nezaměstnanosti. Dlouhodobě nejpočetnější skupinou jsou v tomto hledisku uchazeči nezaměstnaní kratší dobu než tři měsíce, což se potvrdilo i ke konci roku 2010 stavem 190 189 uchazečů. Nejrizikovější skupinou jsou dlouhodobě nezaměstnaní (více jak 12 měsíců). Tuto skupinu tvoří převážně uchazeči důchodového věku, nebo uchazeči se základním vzděláním.

Graf č. 14 – Věková struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR + absolventi k 31. 12. 2010 (dle MPSV).

ZDROJ: Vlastní zpracování

Graf č. 15 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

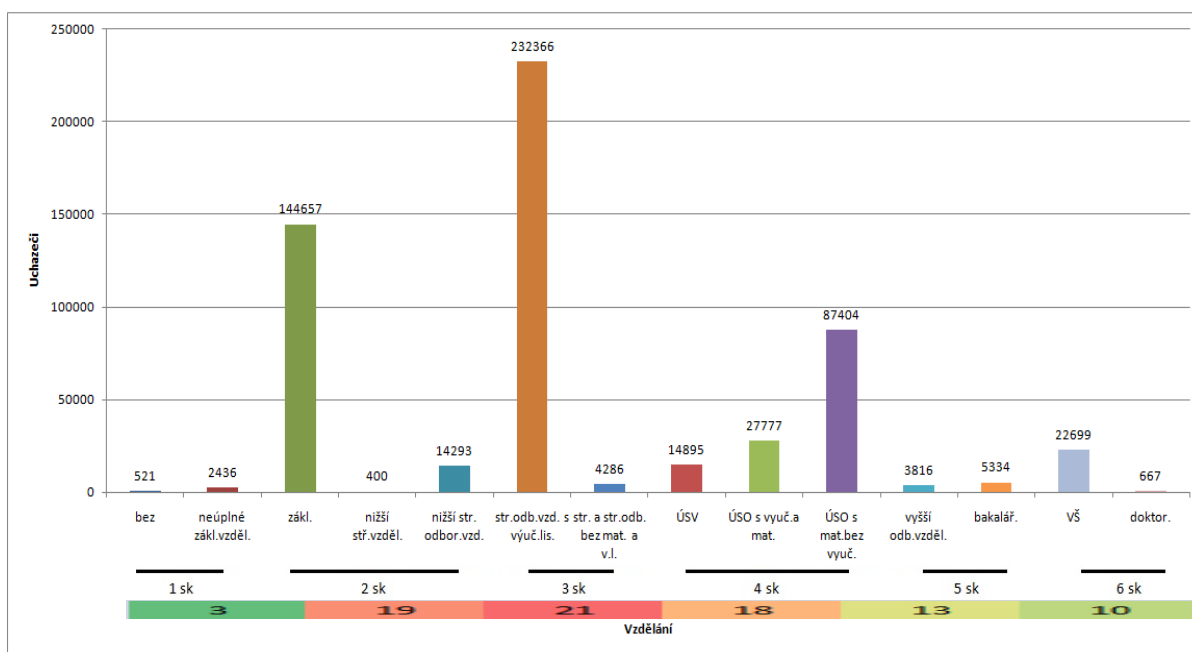

ZDROJ: Vlastní zpracování

Následující graf znázorňuje počty registrovaných uchazečů o zaměstnání v celé České republice podle nejvýše dosaženého vzdělání. 14 kategorií je pro přehlednost sloučeno do 6 vzdělanostních skupin, které jsou řazeny zleva doprava podle výše dosaženého vzdělání. Zcela vlevo se nacházejí uchazeči bez jakéhokoliv vzdělání, kterých je k 31. 12. 2010 registrováno 521. Ve 21. století lze tento počet považovat za překvapující. Jedná se však převážně o uchazeče z Východoevropských zemí a starší romské občany, kteří nebyli ke vzdělání vedeni.

Mnohem závažnější se jeví počet uchazečů s dokončeným základním vzděláním a nižším středním odborným vzděláním (skupina 2), který je druhý nejpočetnější se 150 350 uchazeči. Ač se zdá, že je tato skupina na trhu práce těžko uplatnitelná, je tomu právě naopak. Na jedno vypsání pracovních míst s požadovaným vzděláním připadá 19 uchazečů s tímto vzděláním. Téměř stejné je to u nejpočetnější skupiny středního odborného vzdělání s výučním listem, kde na jedno volné pracovní místo připadá 21 uchazečů, kterých je v uvedeném období 236 652. Pomineme-li uchazeče bez vzdělání, tak nejméně uchazečů na jedno volné pracovní místo připadá na vysokoškolsky vzdělané uchazeče (10 uchazečů na jedno volné pracovní místo).

Graf č. 16 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v ČR k 31. 12. 2010 podle dosaženého vzdělání (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

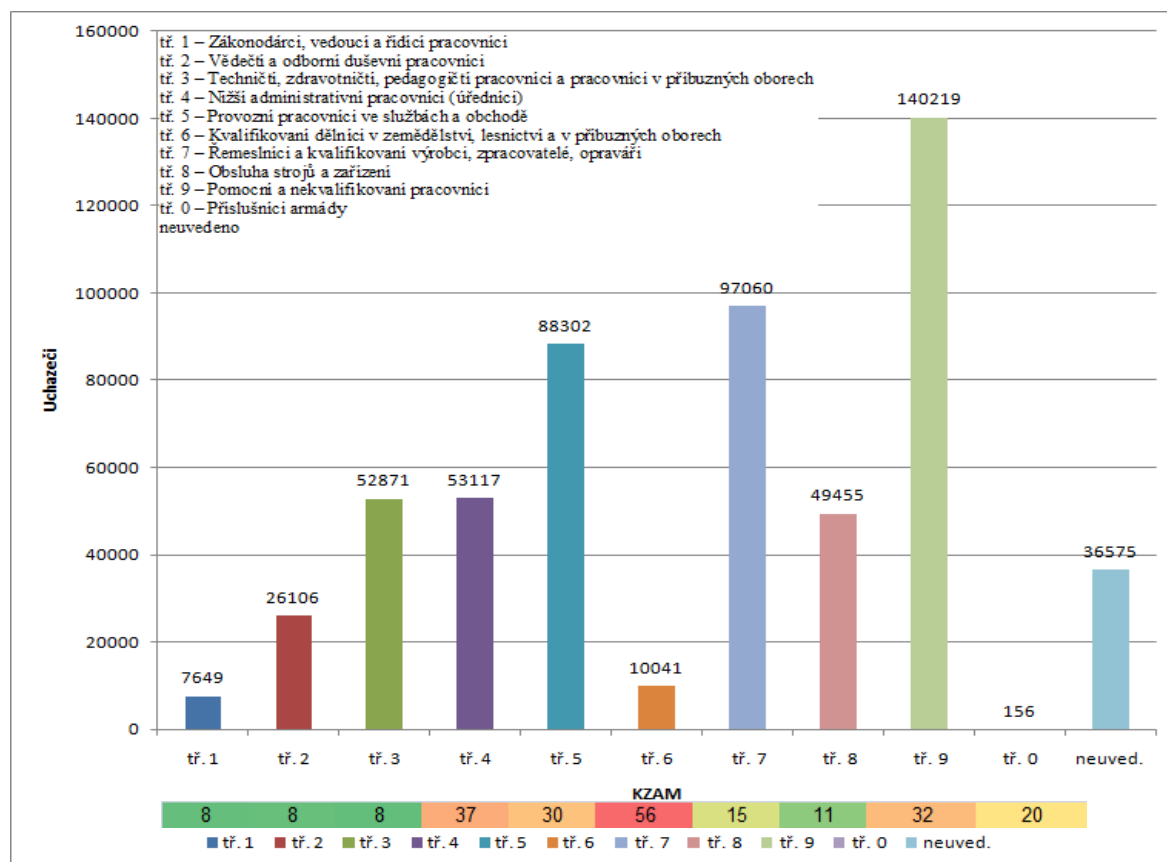
Předchozí graf lze doplnit strukturou uchazečů podle požadovaného zaměstnání (klasifikace KZAM), která dokresluje situaci uchazečů na trhu práce v ČR.

Většina uchazečů o zaměstnání v ČR požaduje k 31. 12. 2010 nekvalifikovanou práci (140 219 uchazečů). Tento počet je téměř totožný s počtem uchazečů se základním vzděláním. Lze se proto domnívat, že většina uchazečů se základním vzděláním má zájem o nekvalifikované práce a nepřeceňuje tak svoje možnosti uplatnění na trhu práce.

Nejhůře uplatnitelnou skupinou na trhu práce byli uchazeči o zaměstnání v zemědělství, lesnictví a příbuzných oborech, kterých bylo 10 041. Tj. na jedno volné pracovní místo v uvedeném oboru připadalo 56 uchazečů.

Nejlépe umísitelní uchazeči se vyskytují v prvních třech třídách KZAM, kde na jedno volné pracovní místo připadá shodně 8 uchazečů o práci.

Graf č. 17 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle hlavní třídy klasifikace zaměstnání (KZAM) k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

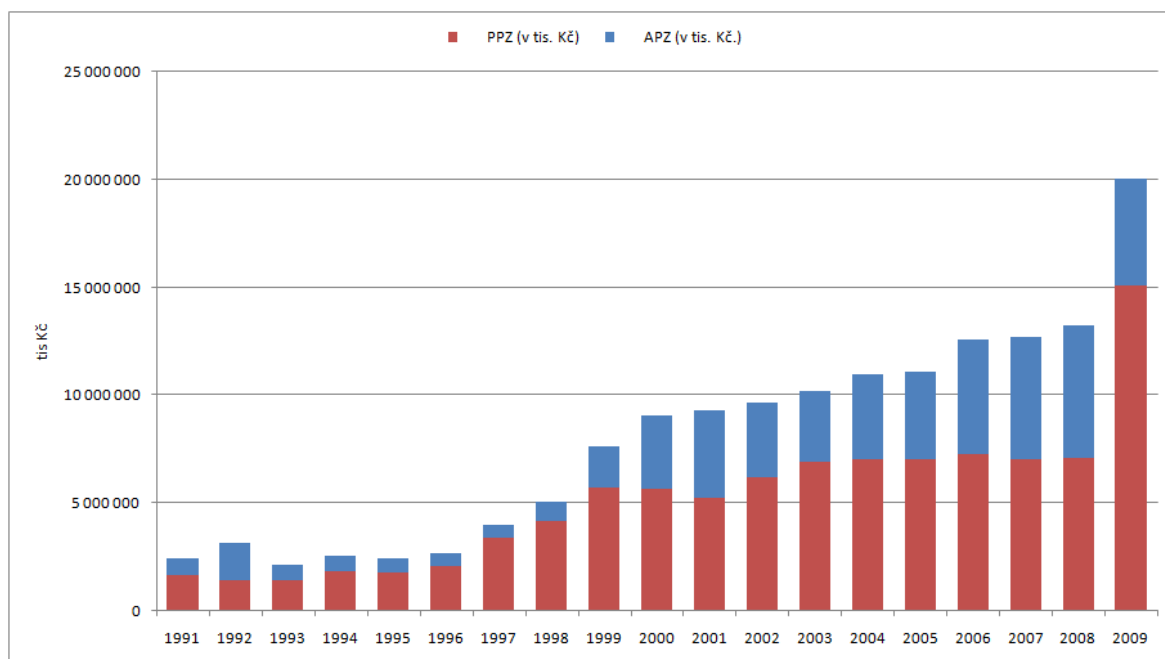
ZDROJ: Vlastní zpracování

7.3 Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti v ČR

Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti v České republice neovlivňuje pouze inflace, ale i trendy ze západních zemí. Česká republika se postupem času inspirovala rozvinutějšími ekonomikami západních zemí a začala restrukturalizovat výdaje na politiku zaměstnanosti. Je známo, že zvýšení výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti snižuje výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti. Tento trend začal být v České republice prosazován koncem druhého tisíciletí a již roku 1999 výdaje na APZ dosahovaly téměř 2 miliard Kč. Postupem času výdaje na APZ dále rostly až na rekordních 6,1 miliard Kč v roce 2008 a tvořily tak téměř 40 % veškerých výdajů na politiku zaměstnanosti toho roku. Je nutné podotknout, že položky zahrnuté do APZ a PPZ se v průběhu vývoje neustále měnily a mohou tak zkreslit výsledné hodnoty.

Největším vývojovým skokem je rok 2009, kdy na PPZ bylo vydáno 15 miliard Kč, což je dvojnásobný nárůst proti předchozímu roku. Důvodem je legislativní změna, která upravuje podmínky pro vyplácení podpory v nezaměstnanosti.

Graf č. 18 – Vývoj výdajů na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991 - 2009 (dle MPSV)

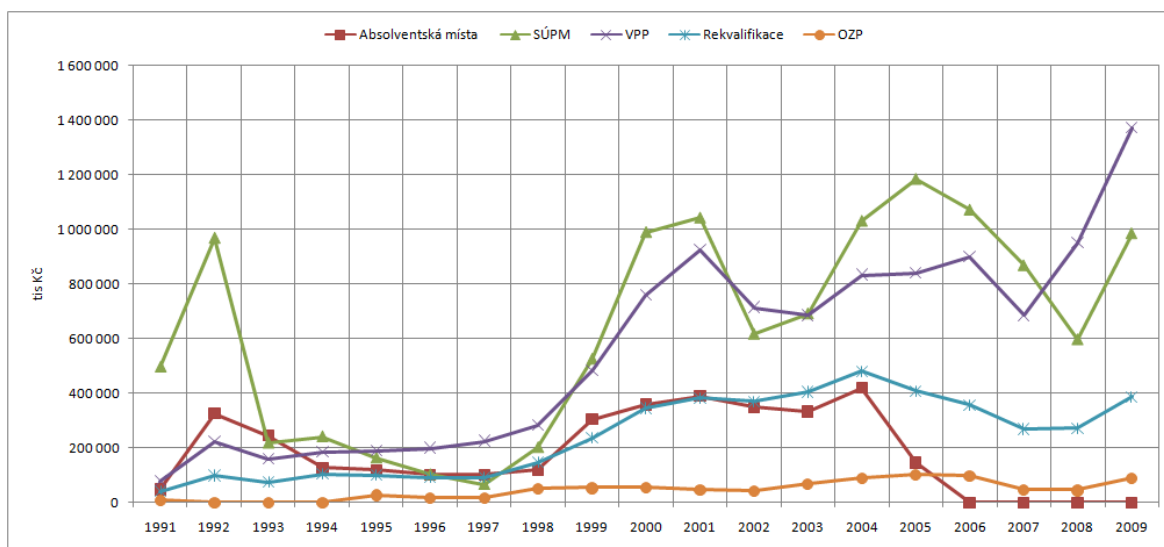
ZDROJ: Vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno, jednotlivé položky APZ se v průběhu vývoje politiky zaměstnanosti měnily. V grafu níže jsou uvedeny nejpodstatnější části APZ, na které bylo vydáno nejvíce finančních prostředků. Počátek vývoje všech položek v podstatě kopíroval celkově nízké náklady na APZ. Výjimkou jsou pouze náklady na společensky účelná pracovní místa (dále jen SÚPM) v roce 1992, která měla omezit narůstající nezaměstnanost. Byl to jeden z prvních pokusů APZ o snížení nezaměstnanosti.

Podobná snaha o zapojení nezaměstnaných do pracovního procesu nastartovala v roce 1999 růst takto vytvářených pracovních míst a tím i růst výdajů na SÚPM. Společně se SÚPM se začaly rozvíjet i veřejně prospěšné práce (dále jen VPP), které u některých osob dlouhodobě zastupují normální pracovní poměr (opakovaně nastupují na VPP).

Nedílnou součástí výdajů na APZ jsou výdaje na rekvalifikace, které téměř totožně kopírují vývoj křivky celkových výdajů na APZ. Výdaje na rozvoj absolventských míst byly po roce 2004 se vstupem České republiky do Evropské unie nulové.

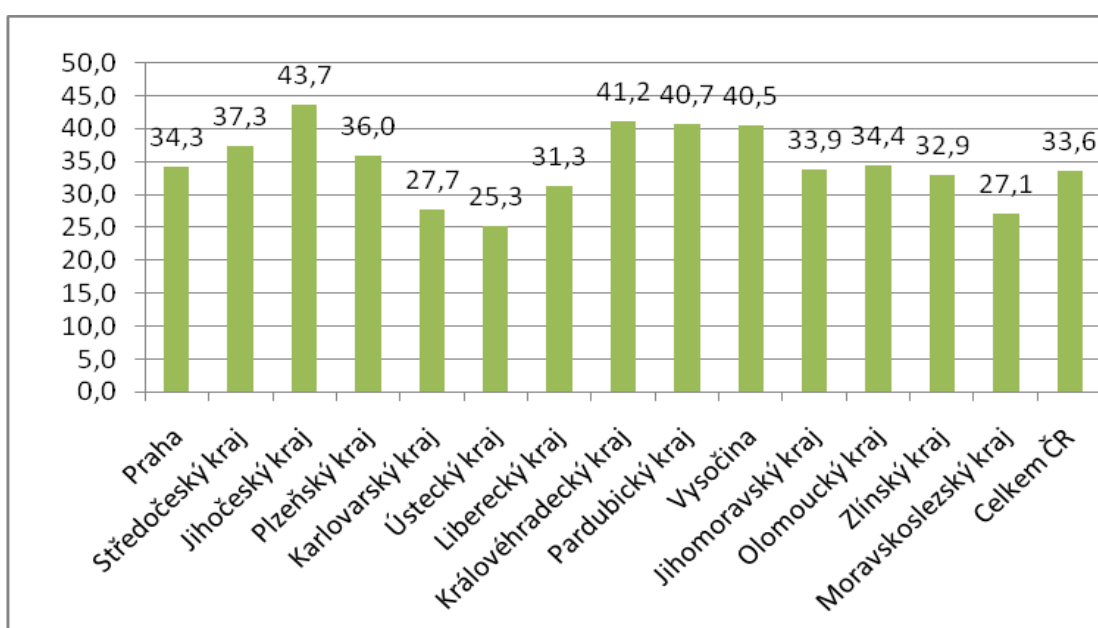
Graf č. 19 – Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991 - 2009 (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

Podpora v nezaměstnanosti byla vyplacena 191 988 (33,6 %) uchazečům o zaměstnání. Z uvedeného grafu vyplývá, že restriktivní chování úřadů práce v nezaměstnanosti nejvíce zasažených krajích má za následek snížení procenta vyplacených podpor v nezaměstnanosti z celkové počtu registrovaných zájemců o práci. Jedná se především o Ústecký (25,3 %) a Moravskoslezský kraj (27,1 %).

Graf č. 20 – Podíl počtu vyplacených podpor v nezaměstnanosti ku počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání v krajích České republiky k 31. 1. 2011 v % (dle MPSV)

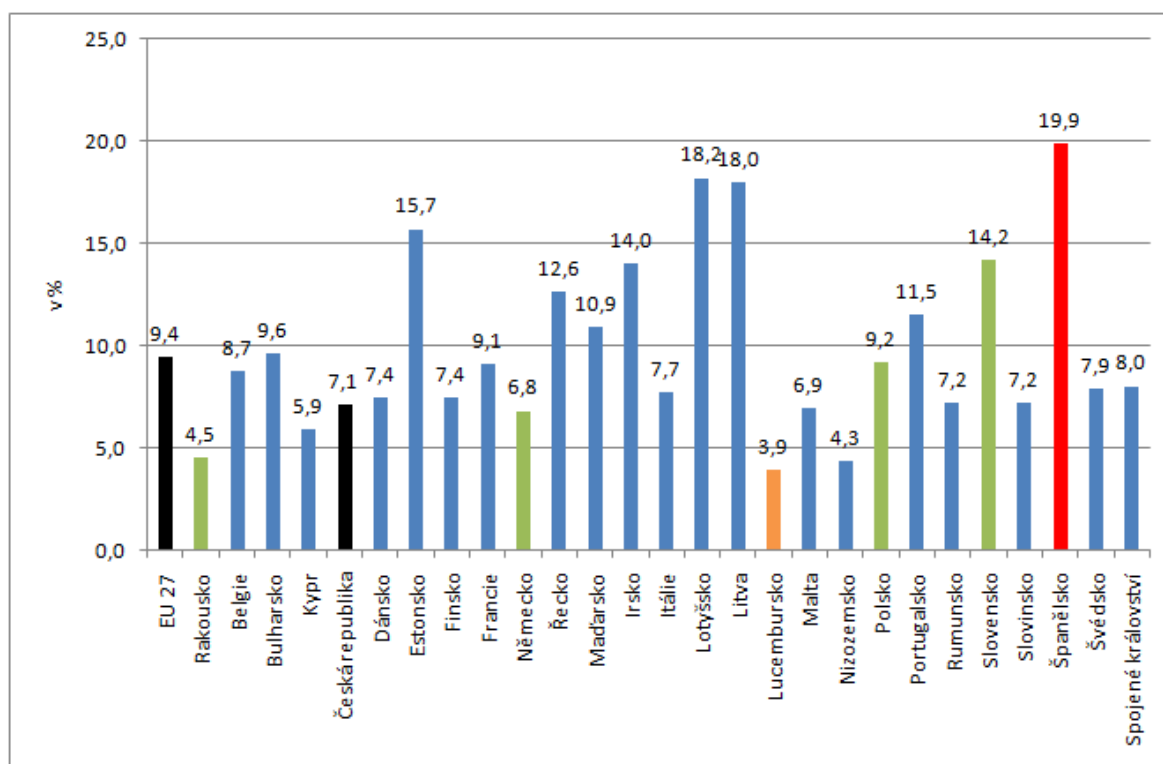
ZDROJ: Vlastní zpracování

7.4 Srovnání nezaměstnanosti v ČR s nezaměstnaností v Evropské unii

Uváděné srovnání míry nezaměstnanosti v zemích Evropské unie je prováděno s daty za třetí čtvrtletí roku 2010 uváděné Evropským statistickým úřadem (EUROSTATEM). Důvodem je nedodání aktuálních údajů některými zeměmi Unie.

Z výsledků vyplývá, že Česká republika má ve srovnání se zeměmi EU jednu z nejnižších měr nezaměstnanosti (7,1 %). Dokonce má nejnižší míru nezaměstnanosti z postkomunistických zemí a zemí východní Evropy. Nižší míru nezaměstnanosti má jen 6 zemí z celkových 27. V porovnání s průměrem EU je míra nezaměstnanosti v České republice nižší o 2,3 %. Rakousko a Německo, jako sousedící státy ČR, mají nižší míru nezaměstnanosti o 2,6 %, respektive o 0,3 %. Naopak Slovensko a Polsko mají míru nezaměstnanosti vyšší, u Slovenska dokonce dvojnásobně. Sousedící státy ČR jsou v grafu označeny zeleně.

Graf č. 21 – Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 (EUROSTAT)

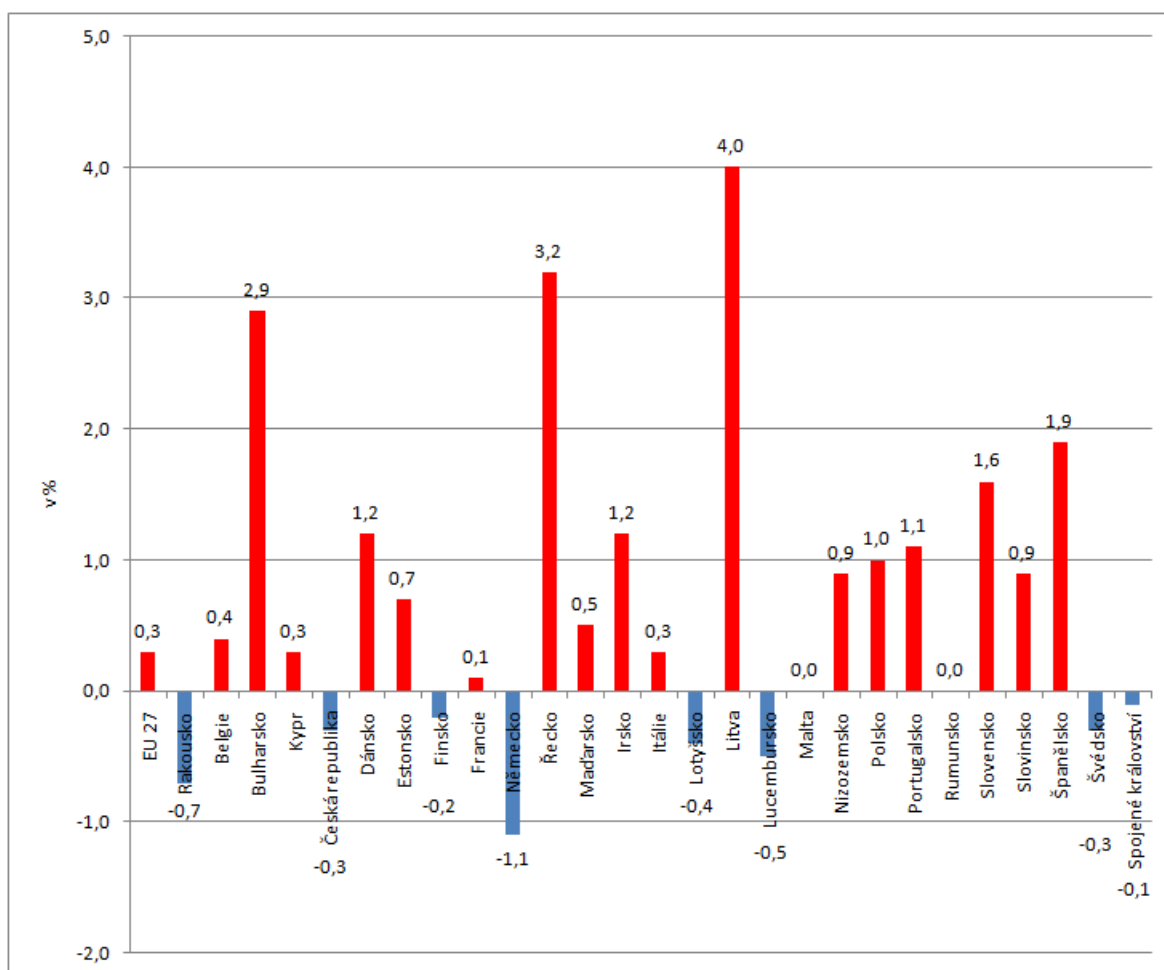
ZDROJ: Vlastní zpracování

Největší míru nezaměstnanosti ve sledovaném období zaznamenaly pobaltské země (Estonsko 15,7 %, Litva 18 %, Lotyšsko 18,2 %) a Španělsko (19,9 %), které doplácí na zmenšující se počet ekonomicky aktivních obyvatel.

Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána již tradičně v Lucembursku (3,9 %) a Nizozemsku (4,3 %). Neméně důležitými hodnotami jsou také zvýšené míry nezaměstnanosti v Řecku (12,6%) a Irsku (14 %), které se stále potýkají s následky ekonomické krize a velkého propouštění zaměstnanců s tím spojeného.

Tyto statické ukazatele však nevypovídají nic o rizikovosti nezaměstnanosti v uvedených zemích, případně jejím možném vývoji. K tomu pomůže ukazatel změny míry nezaměstnanosti ke stejnému období loňské roku (3 čtvrtletí roku 2009).

Graf č. 22 – Procentuální rozdíl míry nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 ku 3. čtvrtletí roku 2009 (EUROSTAT)

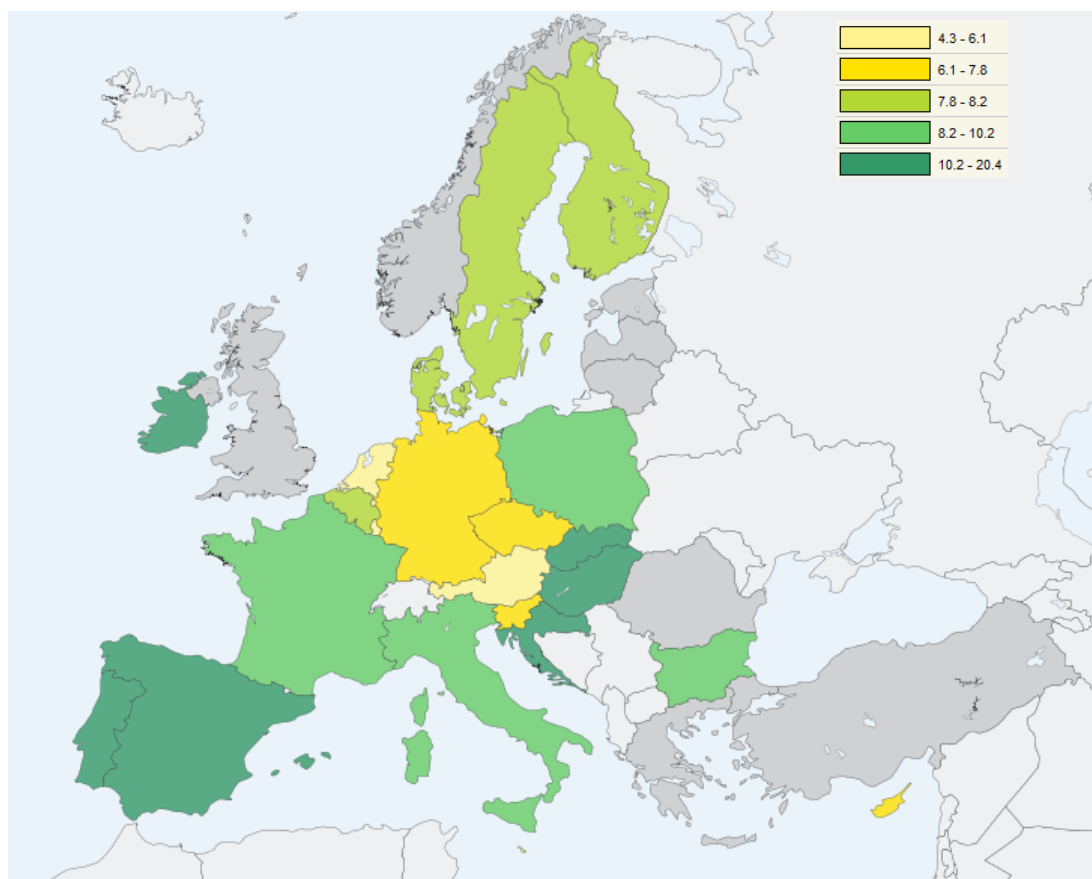
ZDROJ: Vlastní zpracování

Z rozdílových ukazatelů je patrná stále se zvyšující míra nezaměstnanosti v Řecku (nárůst o 3,2 %), která značí nestálou situaci na tamním trhu práce. Naopak míra nezaměstnanosti v Irsku vzrostla oproti loňskému roku jen o 1,2 %, což lze považovat za dobrý signál ve vývoji irské ekonomiky.

Česká republika jako jedna z 8 zemí EU zaznamenala pokles míry nezaměstnanosti oproti minulému období. Ačkoliv se jednalo pouze o 0,3 % v rámci České republiky, oproti EU klesla diference o 0,6 %.

Následující mapa znázorňuje míru nezaměstnanosti v zemích EU k 31. 1. 2011. Šedě zvýrazněné země nedodaly k uvedenému datu příslušná data potřebná k výpočtu míry nezaměstnanosti.

Obrázek č. 7 – Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 v % (EUROSTAT)

ZDROJ: [22] Eurostat [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Harmonised unemployment rate by gender - total. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>>.

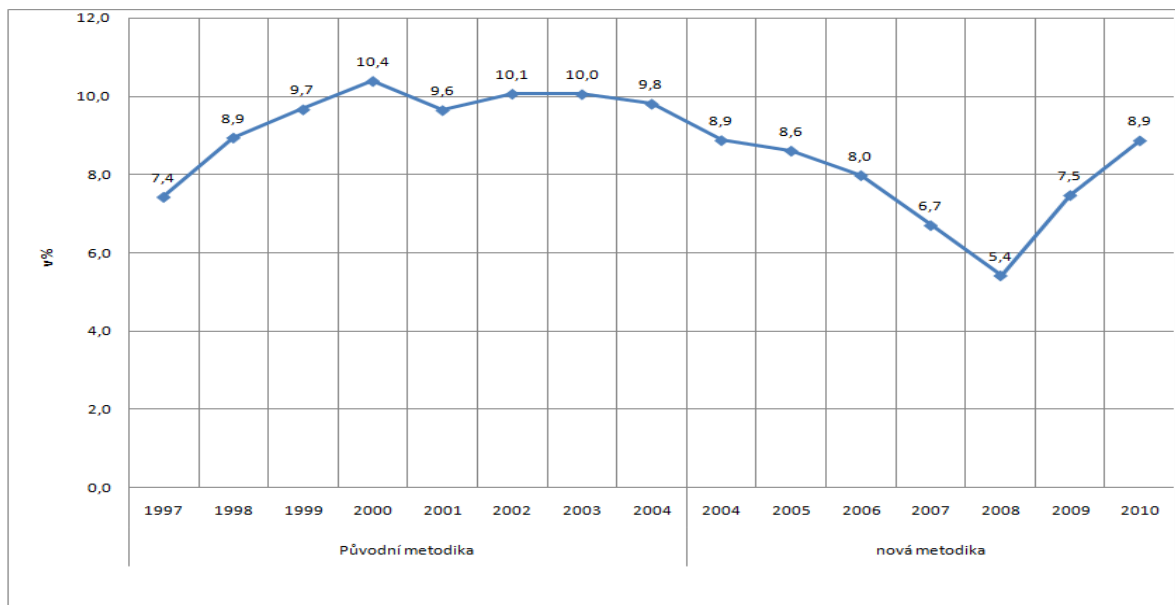
8. Analýza nezaměstnanosti v regionu Kladno

Pro analýzu nezaměstnanosti v okrese Kladno byly použity údaje MPSV, které byly získány z portálu MPSV a interních materiálů Úřadu práce v Kladně. Uváděné míry nezaměstnanosti na úrovni obcí a mikroregionů jsou získávány odlišnou metodou než míry nezaměstnanosti pro okres, kraj a celou Českou republiku (dále viz bod 3.2 Měření nezaměstnanosti). Proto je nelze objektivně srovnávat a jsou tedy spíše orientační.

8.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno

Vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno byl ovlivněn stejně jako vývoj nezaměstnanosti v celé České republice restrukturalizací ekonomiky po roce 1990. Kladenský okres, ve kterém do té doby dominoval těžký průmysl, se začal přetvářet. Postupné uzavírání velkých zaměstnavatelů v hutní, strojní a těžbařské oblasti začalo mít vliv na vývoj trhu práce v okrese Kladno. Vývoj nezaměstnanosti v prvních pěti letech po roce 1990 nebyl však tak dramatický. Míra nezaměstnanosti se pohybovala do 5 %.

Graf č. 23 – Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Kladno (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

Postupné odstátnění velkých podniků a jejich následné úpadky z důvodu špatného hospodaření způsobily uvolňování velkého množství ne příliš kvalifikovaných pracovníků. Tento trend zapříčinil postupný růst míry nezaměstnanosti až do roku 2000, kdy zaznamenala svůj dosavadní maximum 10,4 %. V té době začala být plně uplatňována aktivní politika zaměstnanosti, která hlavně díky rekvalifikačním kurzům, jež např. v roce 1999 využilo 699 uchazečů o zaměstnání, měla velký vliv na zvýšení zaměstnanosti.

Postupná aplikace ostatních nástrojů APZ, jako například vytváření společensky účelných pracovních míst pro osoby samostatně výdělečně činné, vedla k dalšímu poklesu nezaměstnanosti. Ne všichni nově vzniklí živnostníci byli schopni efektivně hospodařit, jejich živnost postupem času zanikla a stali se tak znovu nezaměstnanými.

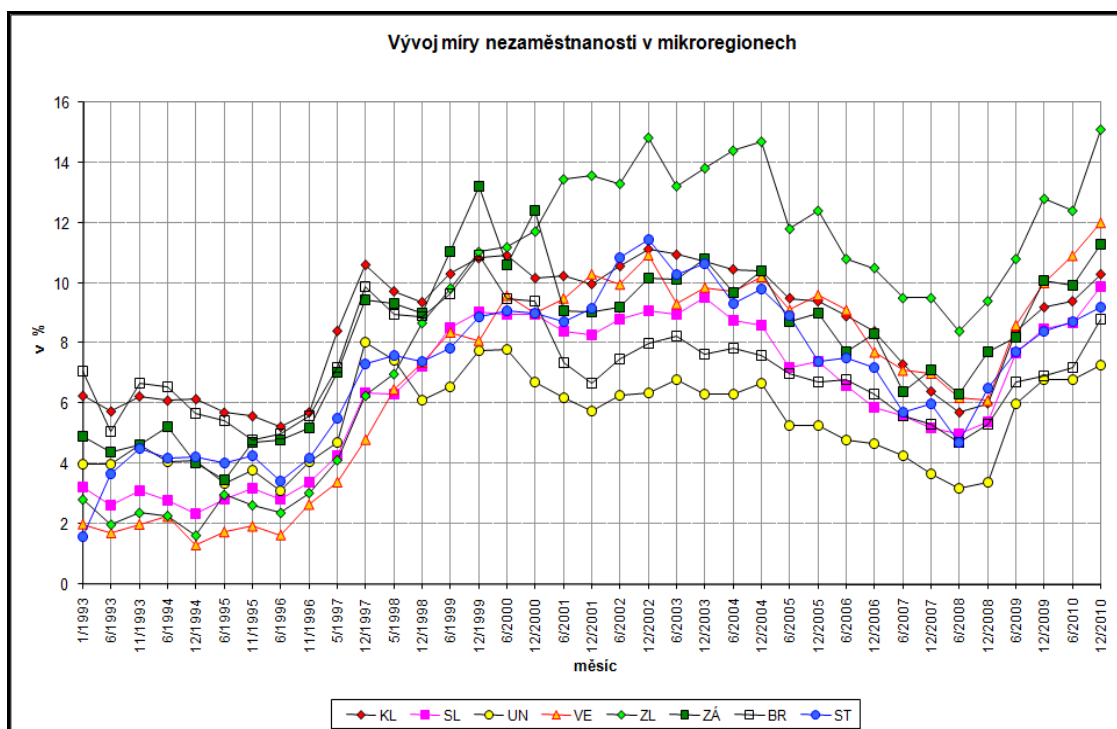
Celosvětový ekonomický optimismus po roce 2004 ovlivnil i dění v okrese Kladno. Zaměstnavatelé za účelem dosažení maximálního ekonomického růstu nabírali nové pracovní síly, což mělo za následek nejmenší počet registrovaných dosažitelných uchazečů o zaměstnání v červnu roku 2008 (4 394 uchazečů). Na jedno volné pracovní místo v té době připadali tři dosažitelní uchazeči o zaměstnání. Míra nezaměstnanosti dosáhla rekordních 5,4 %.

Celosvětové dění na finančních trzích neovlivnilo nezaměstnanost v okrese Kladno pouze pozitivně. Koncem roku 2008 i na Kladenský okres dolehl strašák v podobě celosvětové ekonomické krize, která zapříčinila mimo jiné růst počtu nezaměstnaných a úbytek volných pracovních sil. Tato nedobrá kombinace ukazatelů trhu práce měla za následek strmý růst míry nezaměstnanosti, která k 31. 1. 2011 dosáhla 9,3 %.

Následující graf ukazuje vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno. Jedná se o 8 mikroregionů: Kladensko, Slánsko, Unhošťsko, Velvarsko, Zlonicko, Zákolansko, Bratronicko, Stochovsko. Vývoj nezaměstnanosti jednotlivých mikroregionů je ovlivněn jejich polohou vůči velkým městům a dopravní obslužností. Vývoj nezaměstnanosti ovlivnily i jednotliví velcí zaměstnavatelé v uvedených mikroregionech, se kterými nezaměstnanost roste a klesá v závislosti na jejich úspěšném, či neúspěšném fungování.

Dlouhodobě nejhorší nezaměstnanost vykazuje Zlonický region, který z počátku devadesátých let udržoval nejnižší míru nezaměstnanosti v okrese. Důvodem byla rozvinutá zemědělská výroba v uvedeném regionu, která se postupem času omezovala. Její omezení spolu s narůstajícím počtem nekvalifikovaných uchazečů o zaměstnání, mnohdy i s minimálním stupněm vzdělání, dala základ pro nejvyšší nezaměstnanost v okrese Kladno, která k 31. 12. 2010 činí 15,1 %.

Graf č. 24 – Vývoj míry nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Kladno v letech 1993 - 2010 (dle MPSV)

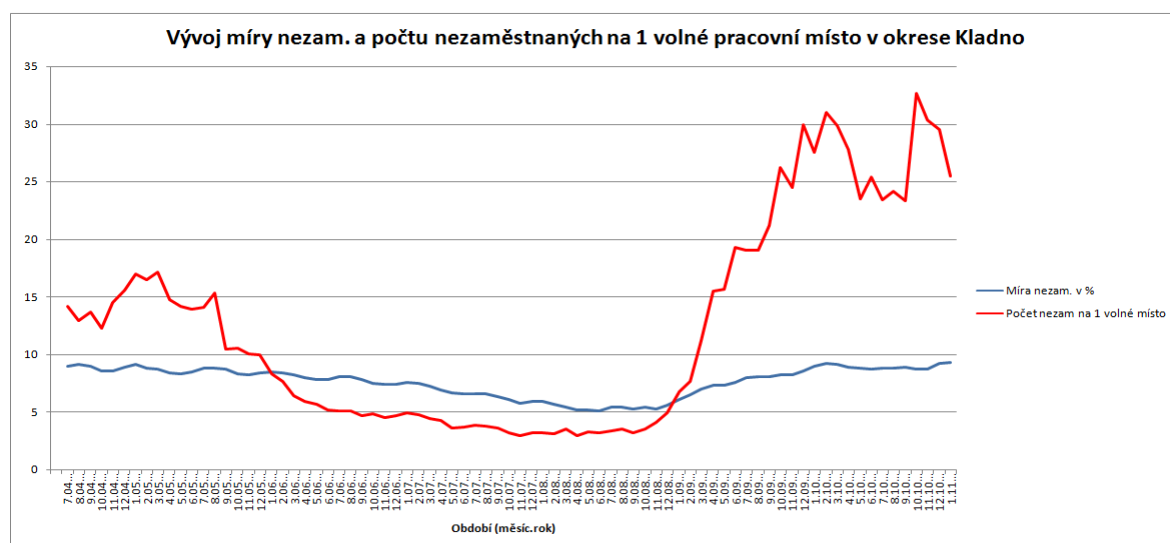
ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Zcela opačným vývojem prošla nezaměstnanost v Unhošťském regionu, který zprvu vykazoval průměrné hodnoty nezaměstnanosti vůči průměru okresu Kladno. S rozvojem dopravní infrastruktury začali jeho obyvatelé migrovat za prací do Prahy, což vedlo k dosud nejnižší zaznamenané míře nezaměstnanosti v okrese Kladno (3,2 % v červnu roku 2008).

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo zaznamenal v posledních 7 letech velké výkyvy. Zatímco v roce 2004 připadalo v průměru 15 uchazečů na 1 volné pracovní místo, postupným vytvářením nových pracovních míst tento poměr klesl až na 3 uchazeče na 1 volné pracovní místo v roce 2007 a 2008.

Ekonomická krize zapříčinila postupný úbytek volných pracovních míst i v okrese Kladno, který se dostal z maxima v říjnu roku 2007 (1 695 volných pracovních míst) na těžko pochopitelné minimum v říjnu roku 2010 (241 volných pracovních míst). Při souběžném růstu počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání, který se za stejná období zvýšil o třetinu (z 5 110 na 7 705 dosažitelných uchazečů o zaměstnání), se nelze divit strmému růstu křivky znázorňující počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo. Tato křivka dosáhla vrcholu právě v říjnu roku 2010 (32,7 dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo).

Graf č. 25 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné pracovní místo v okrese Kladno v letech 1993 - 2011 (dle MPSV)

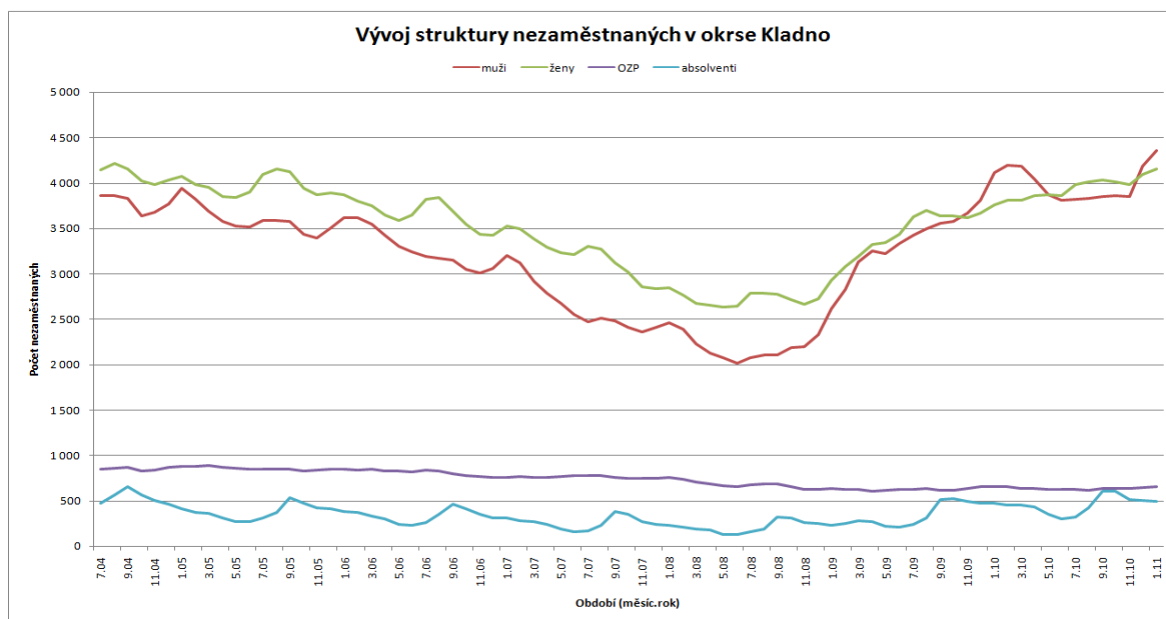

ZDROJ: Vlastní zpracování

8.1.1 Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno

V následujícím grafu je znázorněna struktura nezaměstnaných v okrese Kladno od roku 2004 rozdělená do kategorií: muži, ženy, osoby se zdravotním postižením (OZP) a absolventi. Vývoj nezaměstnanosti mužů a žen do roku 2009 nevykazoval zásadní změny. Struktura byla procentuelně podobná vůči celkové nezaměstnanosti v okrese Kladno. Více nezaměstnané byly do té doby ženy. Od ledna roku 2009 se začal tento poměr obracet a o deset měsíců později, v listopadu roku 2009, byl poměr nezaměstnaných mužů a žen již téměř stejný (3 668 mužů a 3 624 žen). V létě roku 2010 se tento poměr znovu obrátil, ale k lednu roku 2011 je opět více nezaměstnaných mužů nežli žen. Jedním z hlavních důvodů uvedeného vývoje jsou změny ve struktuře zaměstnavatelů v Kladenském regionu. Ubývá zaměstnavatelů v průmyslové výrobě, na práce dříve vykonávané muži jsou použity stroje, naopak přibývá zaměstnavatelů v oblasti služeb a zaměstnavatelů využívajících lehčí manuální práce, na které jsou nájímány spíše ženy. Dobrým příkladem posledně uvedeného je společnost Lego Production s.r.o., která je se svými 1 196 zaměstnanci jedním z největších zaměstnavatelů okresu Kladno. Tato společnost i přesto, že se zabývá výrobou, zaměstnává převážně ženy.

Graf č. 26 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno v letech 2004 - 2011 (dle MPSV)

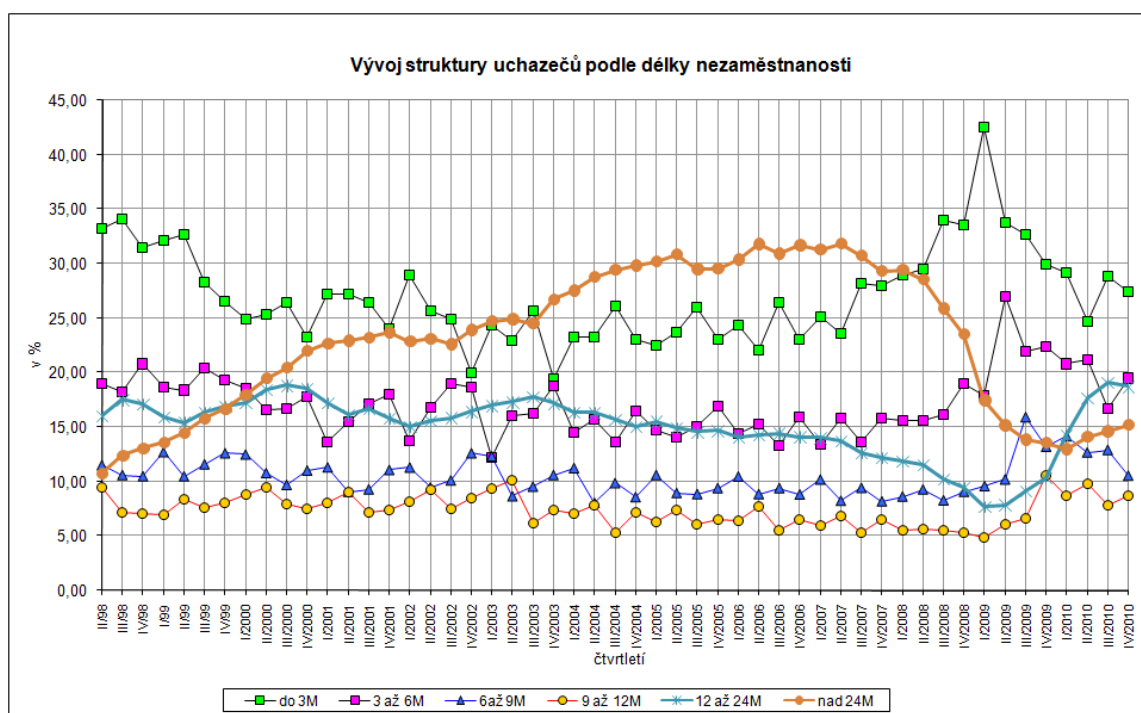
ZDROJ: Vlastní zpracování

Vývoj počtu nezaměstnaných OZP nevykazuje větších změn. Díky aktivní politice zaměstnanosti se daří umisťovat tyto uchazeče na chráněná pracovní místa a počet OZP tak klesl z 890 v březnu roku 2005 na 641 v březnu roku 2010.

Také vývoj počtu nezaměstnaných absolventů nevykazuje výraznějších změn. Jedná se pouze o výchyly v období konce školního roku, které jsou i na celorepublikové úrovni. V posledních letech však zaměstnavatelé kladou větší důraz na praxi uchazečů, která se stává stále větší překážkou v hledání pracovního uplatnění.

Další graf znázorňuje vývoj struktury nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání, tzv. dynamiku nezaměstnanosti. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou nezaměstnaní kratší dobu jak 3 měsíce. Do této skupiny spadají sezonní pracovníci a absolventi do doby nalezení prvního zaměstnání. Nárůst podílu této skupiny na 42,5 % z celkového počtu nezaměstnaných byl zaznamenán především s nástupem ekonomické krize v lednu roku 2009. Postupné uklidňování ekonomické krize a následné umisťování těchto uchazečů vrátil poměr krátkodobě nezaměstnaných na čtvrtinový podíl z celkového počtu.

Graf č. 27 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání v letech 1998 - 2010 (dle MPSV)

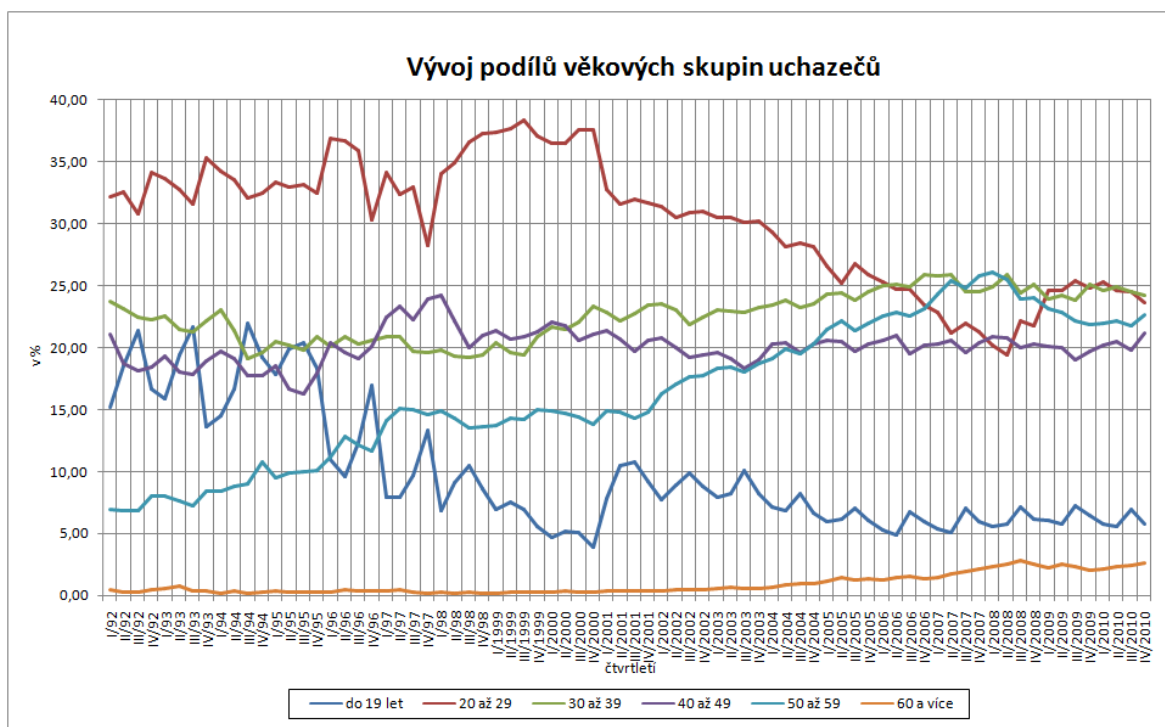

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Zajímavým se jeví vývoj křivky extrémně dlouhodobě nezaměstnaných, kde za tři roky, od ledna roku 2007 do ledna roku 2010, došlo ke snížení téměř o 20 %. Důvodem není nic jiného, než vzrůstající počet nezaměstnaných, který při stále stejném počtu těchto uchazečů o zaměstnání vyvolá jejich menší poměr.

Poslední graf znázorňuje vývoj struktury nezaměstnaných podle jejich věku od roku 1992. Zajímavým vývojem prošla skupina nezaměstnaných ve věkové hranici 50 až 59 let, která od roku 1992 ztrojnásobila podíl na celkovém počtu nezaměstnaných na 22,6 % v roce 2010. Tento vývoj souvisí mimo jiné s vývojem nezaměstnanosti mužů v tomto okrese, který má stejnou vzrůstající tendenci. Právě muži mají v této skupině většinový podíl. Dle vývoje specifické míry nezaměstnanosti této skupiny (narůst z 6,8 % v roce 1992 na současných 11,96 %) lze usuzovat, že narůst počtu nezaměstnaných v této věkové kategorii není zas tak markantní, jak lze vidět z poměrového ukazatele.

Graf č. 28 – Vývoj struktury nezaměstnaných v okrese Kladno podle věku uchazečů o zaměstnání v letech 1992 - 2010 (dle MPSV)

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

8.2 Nezaměstnanost v okrese Kladno v roce 2011

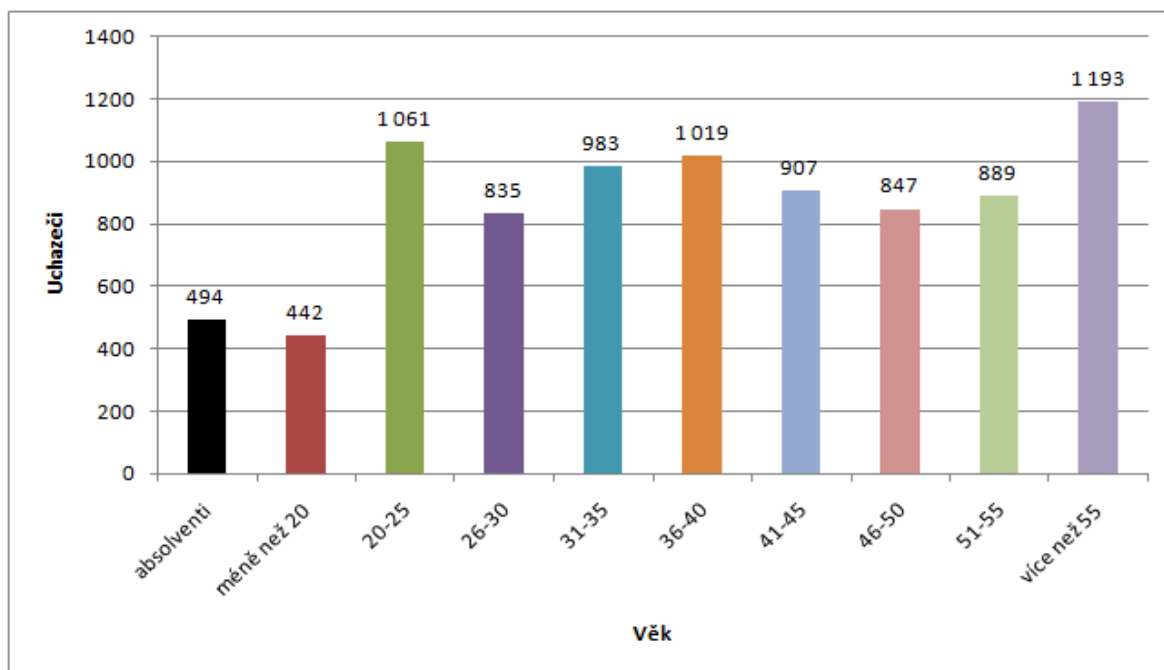
K 31. 1. 2011 úřady práce v Kladenském okrese (Úřad práce v Kladně a Úřad práce ve Slaném) evidovaly 8 513 uchazečů o zaměstnání, z toho 8 315 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tj. nárůst proti minulému měsíci o téměř 200 nezaměstnaných. Důvodem je konec roku a s tím i ukončené pracovní smlouvy sepsané na dobu určitou u mnoha sezonních pracovníků. Počet volných pracovních míst se však také zvýšil na 334 oproti 281 v prosinci roku 2010.

Míra nezaměstnanosti v okrese Kladno k 31. 1. 2011 činila 9,3 %. Pohybovala se tak 0,4 % pod celostátním průměrem. Nezaměstnanost žen byla na hranici 10,2 % a dostala se tak rovněž pod celostátní průměr. Míra nezaměstnanosti mužů byla 8,7 %.

8.2.1 Struktura nezaměstnaných v okrese Kladno

Jak již bylo uvedeno, strukturální analýzy uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce jsou prováděny čtvrtletně.

Graf č. 29 – Věková struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno + absolventi k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

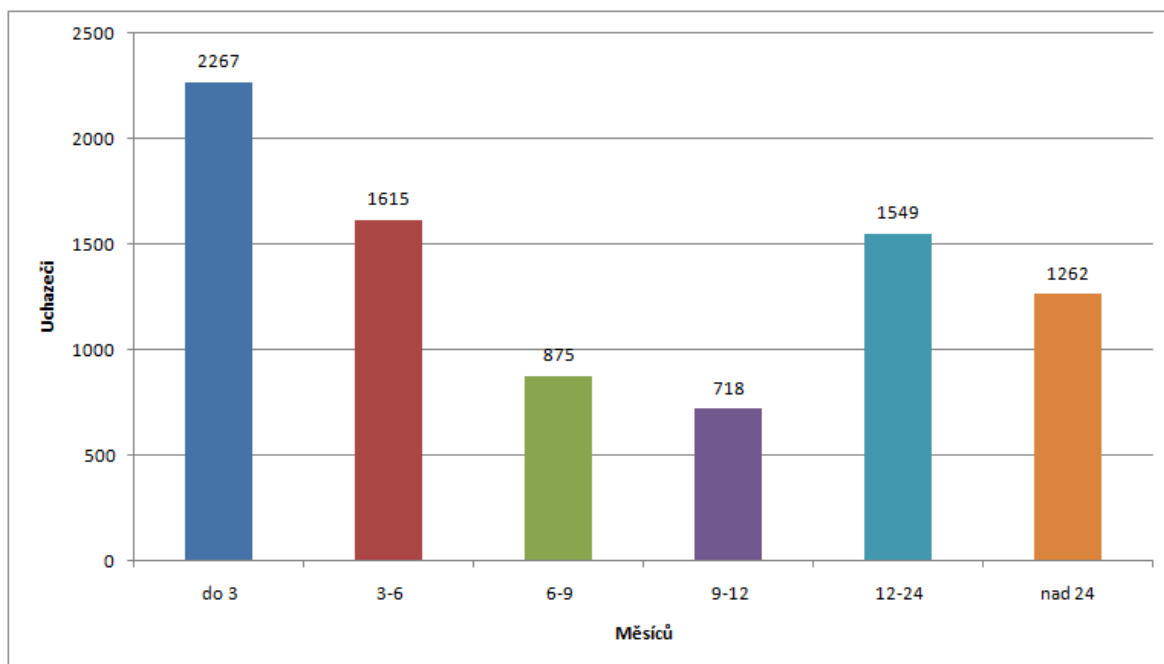

ZDROJ: Vlastní zpracování

Z věkového složení registrovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Kladno je patrné, že nejpočetnější a zároveň nejrizikovější skupinami jsou mladiství do 25 let a starší 50 let. Tyto dvě věkově okrajová seskupení tvoří téměř polovinu všech nezaměstnaných. Skupina do 25 let tvoří 18,4 % z celkového počtu nezaměstnaných a skupina nad 50 let tvoří 21,3 % z celkového počtu nezaměstnaných. Zaměstnávání osob v uvedených věkových skupinách není problémové jen v okrese Kladno, jedná se o celorepublikový problém.

Složení uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 je značně ovlivněno sezonními vlivy, které zvyšují počet krátkodobě nezaměstnaných (do 3 měsíců) v tomto období na 2 267. Jedná se o 27,4 % všech nezaměstnaných. Tato skupina, i přesto že je nejpočetnější, není pro ekonomiku státu riziková. Většina nezaměstnaných v této skupině je schopna nalézt nové zaměstnání do pěti měsíců od ukončení posledního pracovního vztahu. Rizikovou skupinou jsou dlouhodobě nezaměstnaní, za které jsou od ledna roku 2009 považováni nezaměstnaní déle jak 5 měsíců (ke konci roku 2010 tato skupina tvořila 59,1 % všech nezaměstnaných v okrese Kladno).

Graf č. 30 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

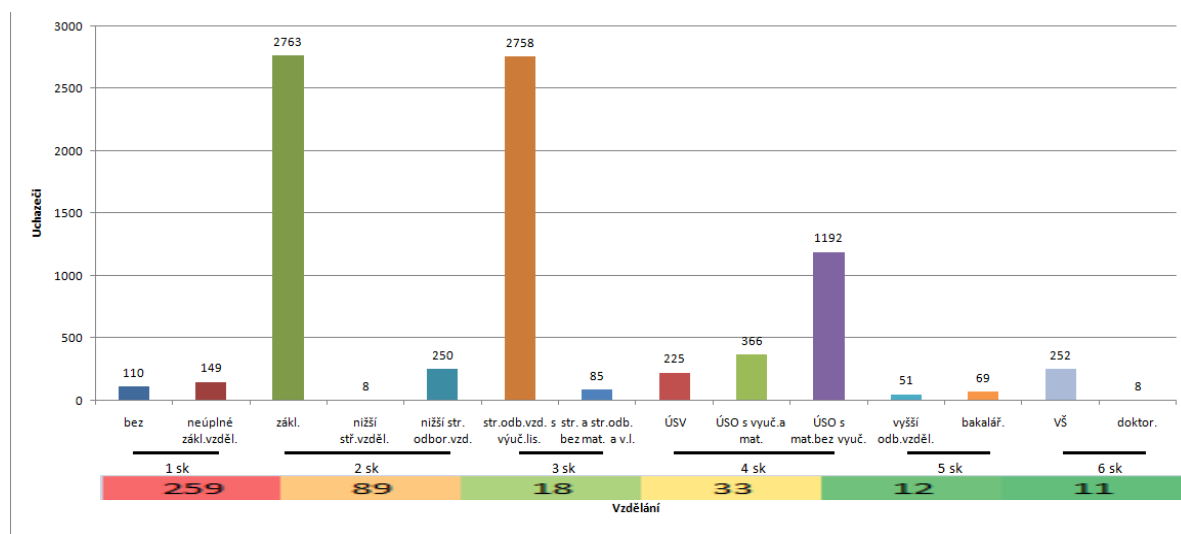
ZDROJ: Vlastní zpracování

Úřady práce uchazeče o zaměstnání dělí i podle jejich nejvýše dosaženého vzdělání do 14 kategorií, které se pro potřeby analýz seskupují do šesti základních skupin. Z celkových 6 286 registrovaných dosažitelných uchazečů o zaměstnání v okrese Kladno bylo k 31. 12. 2010 nejvíce uchazečů se základním a nižším středním vzděláním (skupina 2). Tato skupina 3 021 nezaměstnaných tvořila celých 36,5 % všech uchazečů v okrese Kladno. Dosazování uchazečů z druhé vzdělanostní skupiny na volná pracovní místa je problematické. Ve většině případů se jedná o dlouhodobě nezaměstnané, kteří jsou dosazováni pouze na veřejně prospěšné práce.

Další nejpočetnější skupinou byli ke konci roku uchazeči se středním odborným vzděláním (s výučním listem, bez maturity), kteří tvořili 34,3 % všech registrovaných uchazečů o zaměstnání. Podíl těchto uchazečů v posledních letech již výrazněji neroste. Důvodem je stále vyšší vzdělanost nových absolventů a vytváření nových pracovních míst u společností sídlících v bývalém areálu Poldi Kladno. Poldi Kladno v minulosti většinu osob se středním odborným vzděláním z Kladenského regionu zaměstnávala.

Zajímavým údajem je počet uchazečů o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním, který by měl být podle očekávání jeden s nejnižších. K 31. 12. 2010 jich bylo v okrese Kladno registrováno 252. Struktura těchto uchazečů není známa, a proto lze jen usoudit, že se jedná pravděpodobně o uchazeče bez praxe, případně uchazeče vyššího věku.

Graf č. 31 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno k 31. 12. 2010 podle dosaženého vzdělání (dle MPSV)

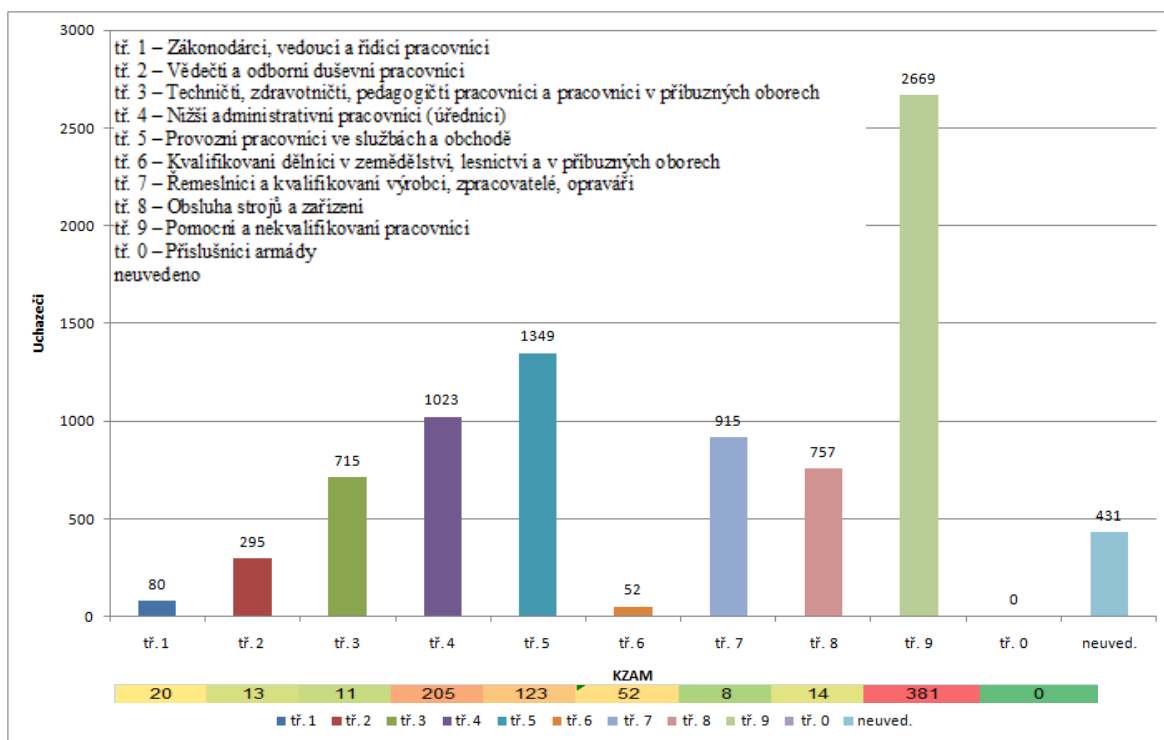
ZDROJ: Vlastní zpracování

Rozdělení uchazečů podle jimi požadovaného zaměstnání, které je rozděleno do devíti klasifikačních tříd, ukazuje skutečnou situaci na trhu práce v okrese Kladno ke konci roku 2010. Vrstající počet volných pracovních míst v provozu a ve službách v posledních letech ovlivňuje i zaměření uchazečů na tyto volné pozice. Ke konci roku 2010 o uvedené pozice projevilo zájem 1 349 uchazečů.

Největší počet uchazečů žádal o nekvalifikovanou práci a práci pomocníků (2 699 uchazečů). V této pracovní třídě bylo naopak vypsáno nejméně volných pracovních míst (7 volných pracovních míst), tj. 381 uchazečů na 1 volné pracovní místo v této pracovní třídě!

V uvedeném období si na trhu práce nejlépe stáli uchazeči o řemeslné práce a uchazeči o práci u kvalifikovaných výrobců, zpracovatelů a opravářů. K 31. 12. 2010 bylo evidováno 915 uchazečů o práci v sedmé pracovní třídě podle KZAM a na jedno volné pracovní místo v jejich oboru tak připadalo 8 uchazečů. Pro uchazeče v šesté a nulté třídě nebylo vypsáno koncem roku 2010 žádné volné místo.

Graf č. 32 – Struktura uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle hlavní třídy klasifikace zaměstnání (KZAM) k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

8.2.2 Nezaměstnanost v okrese Kladno podle mikroregionů

Jak již bylo popsáno v analýze vývoje nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno, nezaměstnanost je v regionu diferencována z geografického hlediska. Analyzované mikroregiony okresu Kladno jsou dále řazeny dle jejich nejnižší míry nezaměstnanosti k 31. 12. 2010.

Unhošťsko

Tento mikroregion zaznamenal v uvedeném období nejnižší míru nezaměstnanosti 7,25 %. Jedná se o menší mikroregion (3 367 EAO) nacházející se v bezprostřední blízkosti Prahy a tím velkého množství zaměstnavatelů. Největšími zaměstnavateli regionu jsou T.RAD Czech, s.r.o. a Furukawa Electric Autoparts Central Europe, s.r.o.

Bratronicko

Je dalším mikroregionem, který zaznamenal nižší míru nezaměstnanosti (8,8 %) než je okresní průměr. Stejně jako Unhošťsko využívá svého výhodného postavení nedaleko velkých měst, kterými jsou Rakovník, Beroun a částečně i Praha. Jedná se převážně o zemědělský region s největším zaměstnavatelem Bontaz Centre CZ, s.r.o., který v roce 2010 zaměstnával 319 osob.

Stochovsko

Stochovský region se 484 dosažitelnými uchazeči o zaměstnání zaznamenal míru nezaměstnanosti 9,2 %. K nižší nezaměstnanosti přispělo stabilní fungování největších zaměstnavatelů v regionu, Agrodružstva Kačice a společnosti Arvato services k.s.

Slánsko

Slánský, územně největší mikroregion okresu, je s 9,9 % nezaměstnaností brán za průměr okresu. Ve slánském regionu, který má vynikající dopravní spojení do větších měst mimo okres, je dle posledního sčítání lidu z roku 2001 13 406 EAO. Nejvýznamnějšími soukromými zaměstnavateli slánského regionu jsou F. X. MEILLER Slaný, s.r.o., LINET spol. s.r.o. a Mitsubishi Electric Automotive Czech, s.r.o., které zaměstnaly v loňském roce 1 393 osob, což je desetina všech EAO v uvedeném regionu.

Kladensko

Kladenský region je nejlidnatějším mikroregionem okresu Kladno s 46 076 EAO. Zároveň zde sídlí nejvíce ekonomických subjektů schopných zaměstnávat uchazeče o zaměstnání. Mezi ty nejvýznamnější jistě patří Oblastní nemocnice Kladno, a.s., LEGO Production, s.r.o. a Celestica Czech Republic. Poslední dvě jmenované společnosti jsou součástí nově vznikající průmyslové zóny Kladno JIH, která tak doplňuje restrukturalizovanou průmyslovou zónu v areálu bývalé Poldi Kladno.

Zákolansko, Velvarsko

Zákolansko a Velvarsko jsou regiony podobného typu a polohy, které těží ze spádovosti vůči Kralupům nad Vltavou. V obou těchto regionech převládá zemědělská výroba, která je doplňována výrobou větších podniků, jako například Velvana, a.s., Metal Trade Comax, s.r.o. a kovovýrobním podnikem JHJ alu, s.r.o.

Zlonicko

Zlonický region patří v nezaměstnanosti k dlouhodobě nejpostiženějším mikroregionům okresu Kladno. Nezaměstnanost k 31. 12. 2010 činila 15,1 %. Region trpí nedostatkem volných pracovních míst, nedostatečnou dopravní obsluhností a v neposlední řadě i nárůstem nepřizpůsobivého romského obyvatelstva, které bylo systematicky vytlačeno ze Slánského regionu. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou Agros Vraný, družstvo vlastníků a Statek Novák Jarpice – Kamenice, s.r.o.

Tabulka č. 2 – Údaje nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

Mikroregion	EAO	Uchazeči celkem	Uchazeči dosažitelní	MN, % celková	MN, % z dosažitelných
Bratronicko	3578	318	316	8,89	8,83
Kladensko	46076	4827	4724	10,48	10,25
Slánsko	13406	1354	1322	10,10	9,86
Stochovsko	5261	493	484	9,37	9,20
Unhošťsko	3367	255	244	7,57	7,25
Velvarsko	3403	414	407	12,17	11,96
Zákolansko	1835	213	207	11,61	11,28
Zlonicko	2648	412	400	15,56	15,11
Okres celkem	79574	8286	8104	10,41	10,18

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

8.3 Analýza vnitřního prostředí okresu Kladno

Analýza vnitřního prostředí okresu Kladno pomůže k odhadu budoucího vývoje nezaměstnanosti v tomto okrese. Analyzuje podstatné faktory působící na vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno. Především se jedná o ekonomickou situaci významných zaměstnavatelů v okrese, která má vliv na budoucí vývoj počtu zaměstnanců těchto firem. Lze vycházet i z vývoje počtu zaměstnanců těchto firem v předchozích letech a informací z dotazníkového monitoringu Úřadu práce v Kladně, který má za úkol zmapovat budoucí plány větších firem v okrese.

Na vývoj nezaměstnanosti působí i vnější prostředí, které zahrnuje nespočet vlivů od legislativy po povětrnostní podmínky v místě fungování zaměstnavatelů. Vnější vlivy jsou však obtížně popsitelné a nejsou proto součástí analýzy. Pro účely predikce vývoje nezaměstnanosti v okrese Kladno jsou brány jako konstantní.

8.3.1 Významní zaměstnavatelé okresu Kladno

Pomocí již zmíněného dotazníkového monitoringu Úřadu práce v Kladně lze sledovat vývoj počtu zaměstnanců u sledovaných zaměstnavatelů okresu Kladno a lze tak pružněji reagovat na případné avizované propouštění. To nastalo především u společností Vagnerplast spol. s.r.o. a Radio RELAX s.r.o., kteří v roce 2010 propustili 32, respektive 12 zaměstnanců. Déle bylo propuštěno velké množství obyvatel okresu Kladno, kteří pracovali ve společnostech sídlících na území jiných okresů. Například z firmy UNILEVER ČR spol. s.r.o. bylo v roce 2010 propuštěno 77 zaměstnanců z okresu Kladno, z firmy Czech Airlines Handling s.r.o. pak 29 zaměstnanců podniku.

V červnu roku 2011 bude, dle oznámení společnosti Celestica Czech Republic s.r.o., uzavřen Kladenský závod a o práci tak přijde přibližně 300 pracovníků. Dle vyjádření představitelů společnosti Lego Production s.r.o. bude naopak v této společnosti v roce 2011 rozšířena výroba a bude přijato až 300 nových zaměstnanců. ^[26,27]

8.3.2 Manpower index trhu práce

Personální společnost Manpower již několik let provádí průzkum trhu práce prostřednictvím vybrané skupiny zaměstnavatelů. Jedná se o čtvrtletní průzkumy, které mají za úkol zjistit budoucí očekávaný stav zaměstnanců v jednotlivých společnostech. [28]

Od posledního čtvrtletí roku 2008, kdy se v České republice projevila celosvětová ekonomická krize, se očekává v druhém čtvrtletí roku 2011 první nárůst počtu pracovních sil. 7 % dotazovaných zaměstnavatelů očekává nárůst pracovních sil. Naopak 3 % zaměstnavatelů očekává jejich pokles. 87 % zaměstnavatelů neočekává žádné změny. Do České republiky se tak dostává pozitivní vývoj zaměstnanosti, který byl v rámci průzkumu společnosti Manpower sledován již ve druhé polovině roku 2010 v západní Evropě. [28]

Předpokládaný vývoj náborového prostředí je diferencován i z pohledu jednotlivých odvětví. V 6 z 10 kvalifikovaných odvětví je očekáván nárůst počtu zaměstnanců. Jedná se například o odvětví Pojištění, financí, nemovitostí, Velkoobchodu a maloobchodu, ve kterých se očekává 8 % nárůst zaměstnanosti. Naproti tomu v odvětvích Těžba nerostných surovin, Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody a Státní správě se očekává až 9 % pokles zaměstnanosti. [28]

8.3.3 Silné a slabé stránky okresu Kladno

Silné stránky okresu Kladno

- Poloha okresu vůči Praze, která zajišťuje mnoho pracovních příležitostí
- Blízkost mezinárodního letiště Praha – Ruzyně
- Rozšiřování již stávajících výrobních závodů zahraničních firem
- Velké prostory pro nově vznikající firmy v objektu bývalé Poldi Kladno

Slabé stránky okresu Kladno

- Převaha zemědělství v jižní a severní části okresu, které nenabízí mnoho pracovních příležitostí
- Koncentrovanost pracovních příležitostí do větších měst
- Vyčerpané nerostné suroviny
- Turistická neatraktivnost
- Vyšší podíl nezaměstnaných z rizikových skupin obyvatelstva

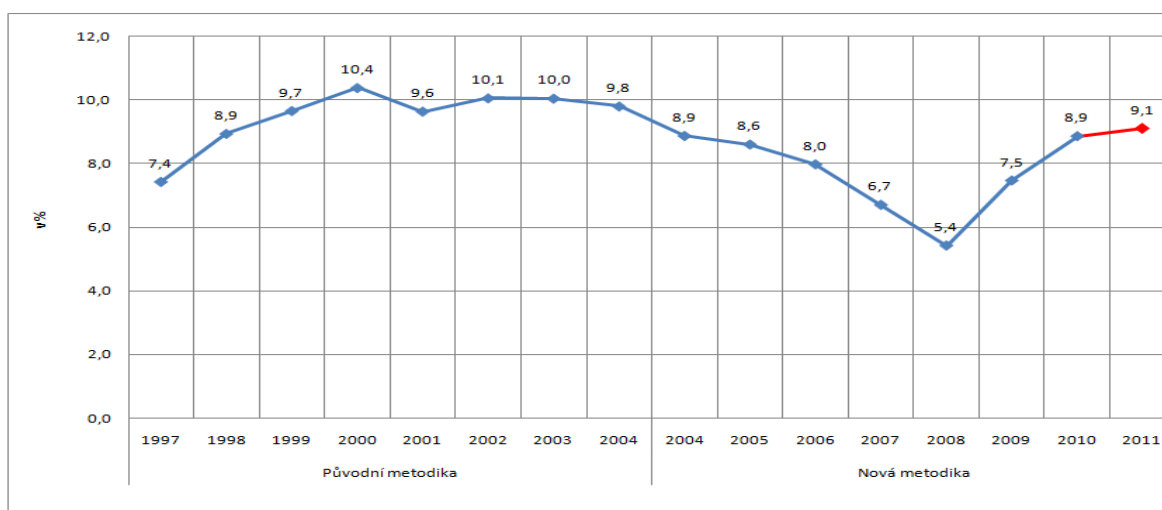
8.4 Předpokládaný vývoj trhu práce v okrese Kladno

Poptávka po pracovní síle bude v roce 2011 nadále podprůměrná až průměrná. Avizované velké propouštění a nabírání nových zaměstnanců se bude kompenzovat. Například počet nově vytvořených míst u společnosti Lego Production s.r.o. bude kompenzován stejným počtem propuštěných zaměstnanců společnosti Celestica Czech Republic s.r.o., která má podobné zaměření výroby. Optimismus firem se projeví v postupném nabírání nových pracovních sil, které budou v roce 2011 kvalifikovanější, nežli tomu bylo v minulých letech. Příliv nových absolventů bude vstřebáván stejně jako v roce 2010 a v nezaměstnanosti se projeví jen sezonně.

Výdaje na politiku zaměstnanosti se, i přes veškeré škrty v rozpočtu státu pro rok 2011, očekávají stejné jako v roce 2010. Více jak polovina výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti půjde z fondů Evropské unie. Čerpání těchto peněz může jen omezit plánovaná centralizace úřadů práce.

Uvedené faktory se na nezaměstnanosti v okrese Kladno v roce 2011 projeví tím, že nebude již výrazněji růst. K 30. 6. 2011 očekává Úřad práce v Kladně 7 950 až 8 100 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, což je jen mírný nárůst oproti roku 2010. S očekávaným zvyšujícím se počtem volných pracovních míst se průměrná míra nezaměstnanosti odhaduje na 9,1 %.

Graf č. 33 – Průměrná registrovaná míra nezaměstnanosti v okrese Kladno v letech 1997 -2010 (dle MPSV) a její odhad pro rok 2011

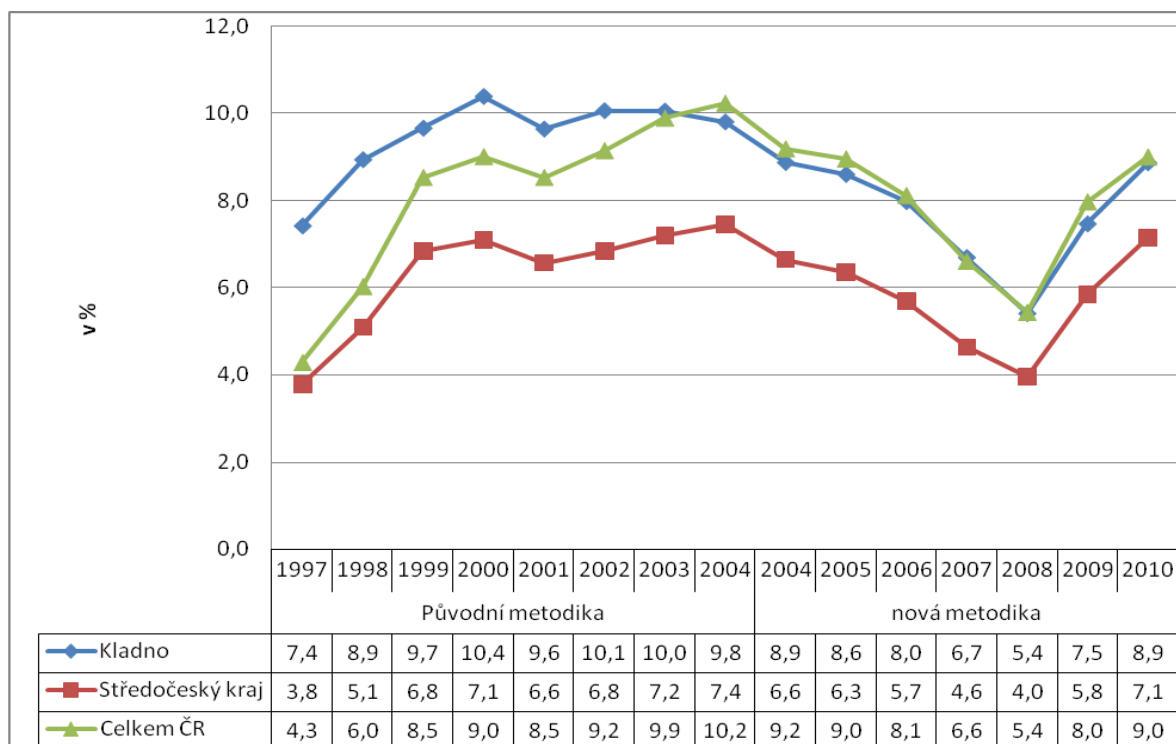

ZDROJ: Vlastní zpracování

9. Srovnání nezaměstnanosti v regionu Kladno s nezaměstnaností v České republice

Vývoj nezaměstnanosti v České republice v minulosti byl a stále je diferencován podle krajů, okresů a obcí. Každý úřad práce v České republice registruje specifické složení uchazečů o zaměstnání. Následující graf porovnává vývoj registrované míry nezaměstnanosti od roku 1997 v České republice, Středočeském kraji a okrese Kladno. Vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno a Středočeském kraji kopíruje vývoj nezaměstnanosti v České republice, který je de-facto jejich průměrem. Nezaměstnanost ve Středočeském kraji od roku 1997 nepřesáhla celorepublikový průměr a společně s Prahou zaznamenávala nejnižší hodnoty nezaměstnanosti, které byly v průměru o 2 % nižší než celková nezaměstnanost v České republice. Nejnižší nezaměstnanost ve Středočeském kraji byla zaznamenána v roce 2008 (4 %) a naopak nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v roce 2004 při výpočtu starou metodou výpočtu nezaměstnanosti (7,4 %).

Graf č. 34 – Srovnání průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, Středočeském kraji a okrese Kladno v letech 1997 - 2010 v % (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

Nezaměstnanost ve všech regionech České republiky se v první polovině devadesátých let vyvíjela podobně. Do roku 1996 se pohybovala do 5 % registrované míry nezaměstnanosti. Postupná restrukturalizace státních i soukromých podniků nebo jejich úplný úpadek zapříčinil velké uvolňování pracovní síly, kterou nebyly nově vzniklé společnosti schopny zpracovat. Efektivita zapracování nezaměstnaných do nových pracovních pozic byla dle regionů rozdílná. Rozdíly se projevovaly ve výši nezaměstnanosti v jednotlivých regionech.

Ve druhé polovině devadesátých let postihl Kladenský okres větší nárůst nezaměstnanosti, než-li tomu bylo průměrně v ČR. Jedním z důvodů bylo ukončení provozu největších zaměstnavatelů Poldi Kladno a Kablo Kladno, kteří zaměstnávali téměř třetinu ekonomicky aktivních obyvatel v okrese Kladno.

Změna ve vývoji nezaměstnanosti v okrese Kladno vůči nezaměstnanosti v ČR nastala v roce 2003, kdy byly téměř na stejné úrovni. O rok později byla již pod průměrem ČR, pod kterým zůstala až do roku 2010.

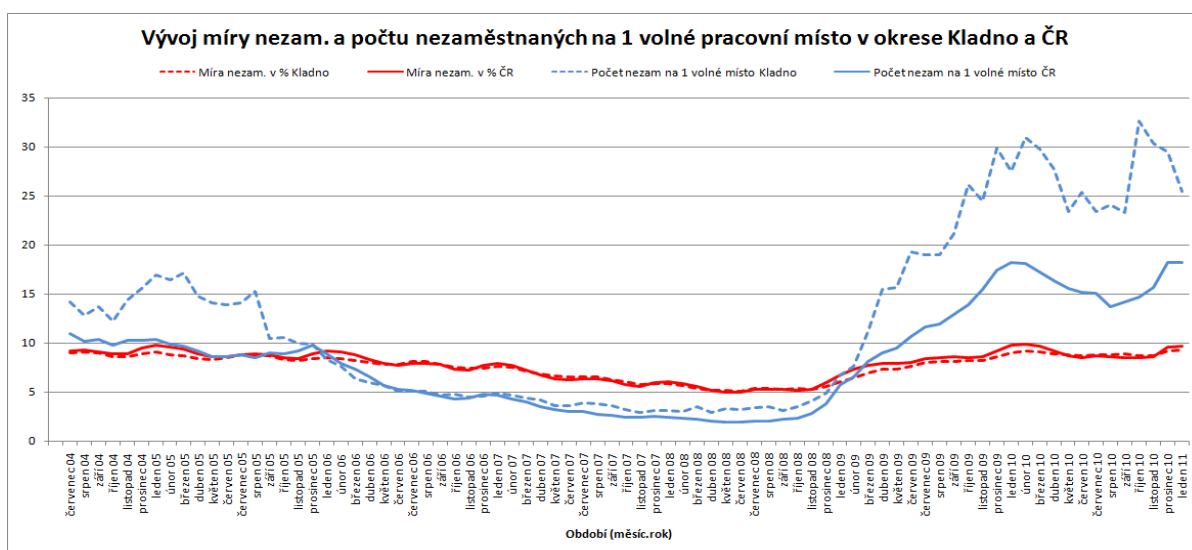
Další graf znázorňuje detailnější pohled na vývoj nezaměstnanosti v ČR a okrese Kladno od roku 2004 po měsících. Jak je z grafu patrné, vývoj nezaměstnanosti nezaznamenal oproti celorepublikovému průměru výraznějších rozdílů.

Výraznější rozdíl zaznamenal vývoj počtu registrovaných uchazečů na 1 volné pracovní místo, který dosahoval na regionální úrovni větších výkyvů, nežli tomu bylo v celé České republice, kdy například v letech 2004 a 2005 převyšoval republikový průměr cca o 5 uchazečů na 1 volné pracovní místo.

Do konce roku 2008 byl vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo podobný. Na počátku roku 2009, s příchodem ekonomické krize, začali zaměstnavatelé omezovat nová pracovní místa a začali propouštět, což mělo za následek prudký růst křivky vyjadřující poměr uchazečů na 1 volné pracovní místo.

Kladenský okres byl touto vlnou propouštění zasažen více než jiné regiony ČR, která tak zmírnily celorepublikový průměr, jenž byl v listopadu roku 2010 dokonce dvakrát nižší než v okrese Kladno. V budoucnu se očekává nárůst nových pracovních pozic především v průmyslové zóně Kladno JIH, ve které sídlí největší zaměstnavatelé okresu Kladno. Například společnost Lego Production chystá v horizontu tří let zdvojnásobit výrobu a přijmout tisíc nových pracovníků, což představuje trojnásobek nynějších volných pracovních míst.

Graf č. 35 – Srovnání průměrné míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné místo v letech 1994 - 2011v % (dle MPSV)

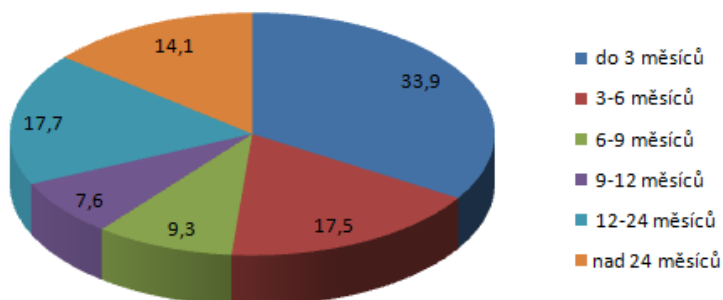

ZDROJ: Vlastní zpracování

První srovnání struktury uchazečů registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno a úřadech práce v celé České republice je zaměřeno na délku jejich nezaměstnanosti. Grafy ukazují procentuální zastoupení jednotlivých skupin (dle délky nezaměstnanosti) z celkového počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání.

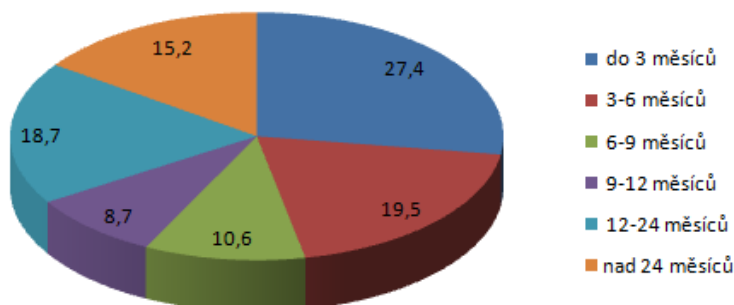
Nejvýraznější rozdíl je v počtu krátkodobě nezaměstnaných, tj. nezaměstnaných kratší dobu než 3 měsíce. Česká republika registruje 33,6 % takových uchazečů. Naopak okres Kladno jich má 27,4 % z celku. Rozdílných 6,2 % (514 uchazečů) je proto rozděleno mezi dlouhodobě nezaměstnané v okrese Kladno. Jelikož dlouhodobě nezaměstnaní jsou pro dobré fungování ekonomik rizikovější, vychází toto srovnání lépe pro Českou republiku.

Graf č. 36 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

Graf č. 37 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle délky nezaměstnanosti k 31. 12. 2010

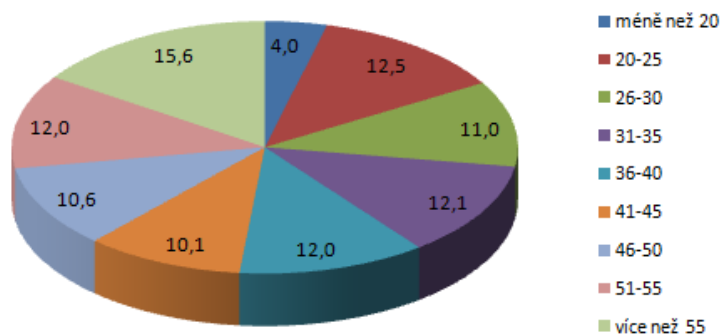

ZDROJ: Vlastní zpracování

Věkové složení uchazečů o zaměstnání nebývá výrazněji rozdílné dle regionu. Je to případ srovnání ČR a okresu Kladno, kdy rozdíly mezi věkovými skupinami uchazečů jsou maximálně 1,4 %. Tento maximální rozdíl se týká skupiny uchazečů do 20 let, která se podílí 4 % na celku v ČR (22 462 uchazečů) a 5,4 % na celku v okrese Kladno (447 uchazečů). Důvodem může být nižší adaptabilita absolventů středních škol v pracovním procesu v okrese Kladno.

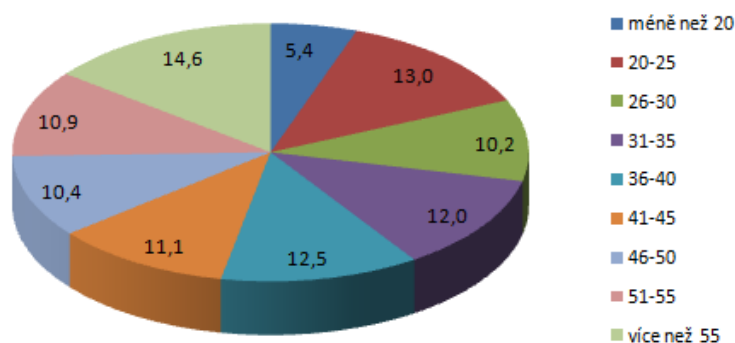
Z věkových skupin lze vytvořit kumulované skupiny, které rozdíly v některých případech ještě více prohlubují. Například u skupiny uchazečů do 25 let se rozdíl na celku zvýší na 1,9 %. Riziková skupina 51 a více let je více zastoupena v ČR (27,6 % z celku), tj. o 2,1 % výše nežli v okrese Kladno.

Graf č. 38 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle věku uchazeče k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

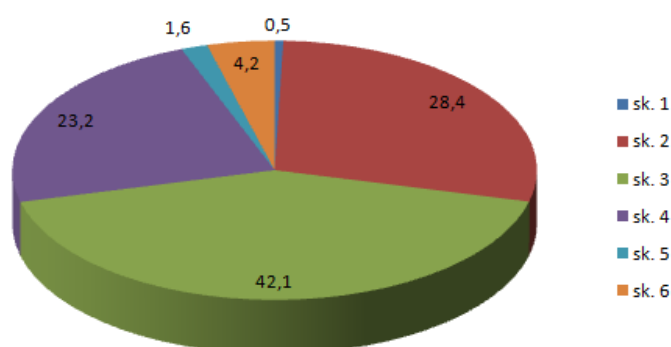
Graf č. 39 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle věku uchazeče k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

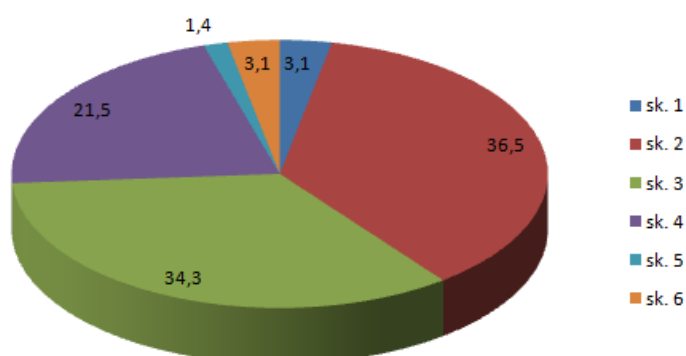
Rozdíl v procentuelním zastoupení uchazečů dle vzdělání je pravděpodobně nejvýraznější ze všech srovnávaných ukazatelů. Opět ze srovnání vychází lépe Česká republika, která eviduje pouze 28,4 % uchazečů se základním vzděláním oproti 36,5 % v okrese Kladno. Velký podíl uchazečů se základním vzděláním v okrese Kladno je rizikovější i díky malé poptávce po takovýchto pracovnících (v okrese Kladno 89 uchazečů na 1 volné místo s uvedeným stupněm vzdělání). Zelená barva představuje uchazeče se středním odborným vzděláním zakončeným maturitou, která se stává v posledních letech nepsaným standardním požadavkem pro přijetí do zaměstnaneckého poměru. V okrese Kladno je těchto uchazečů 34,3 % a spolu s uchazeči se základním vzděláním tvoří přibližně 70 % všech uchazečů, stejně jako v celé ČR.

Graf č. 40 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

Graf č. 41 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2010

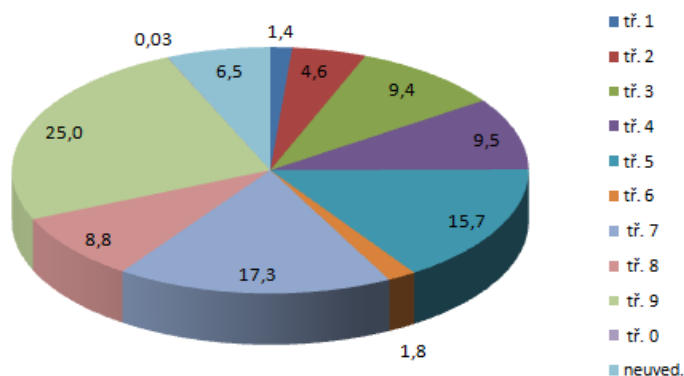

ZDROJ: Vlastní zpracování

Následující srovnání dle požadovaného zaměstnání uchazečů o práci vychází ze vzdělanostního složení uchazečů. Kladenský okres vykazuje velké množství uchazečů se základním vzděláním, kteří poptávají nekvalifikovanou práci. Ta je v okrese Kladno zastoupena 32,2 % ze všech požadovaných zaměstnání. V ČR je množství poptávané nekvalifikované práce ovlivněno stejně jako v okrese Kladno počtem uchazečů se základním vzděláním a jedná se o jednu čtvrtinu z celkového množství uchazečů.

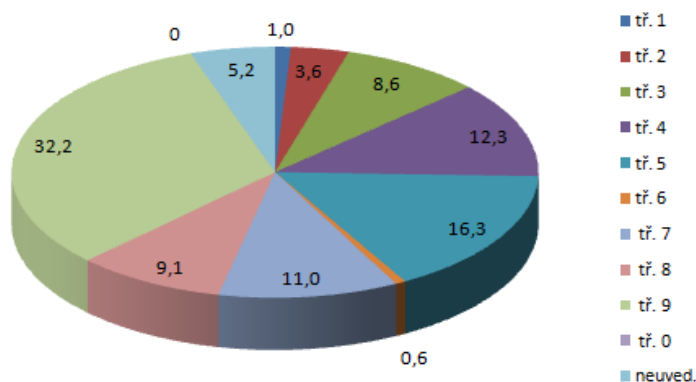
Čím je zastoupení deváté zaměstnanecké třídy větší, tím je menší sedmá třída zahrnující kvalifikované, řemeslné práce. V ČR je sedmá klasifikační třída zastoupena 17,3 %, v okrese Kladno pak 11 %. Zastoupení ostatních tříd je u obou sledovaných regionů na obdobné úrovni.

Graf č. 42 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v České republice podle požadovaného zaměstnání k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

Graf č. 43 – Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce v okrese Kladno podle požadovaného zaměstnání k 31. 12. 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo je kvalitní ukazatel stavu trhu práce ve zkoumaném regionu. Proto i porovnání těchto hodnot mezi dvěma regiony vykazuje kvalitativní znaky.

První tabulka obsahuje hodnoty poměrových ukazatelů vycházejících z počtu uchazečů o zaměstnání, kteří si uvádějí, o jaké zaměstnání mají zájem z vypsaných volných pracovních míst podle druhu zaměstnání. Velkou nesourodost vykazuje struktura v okrese Kladno. Čtvrtá, úřednická, třída vykazuje 205 uchazečů na jedno volné pracovní místo, kterých bylo ke konci roku 2010 pouze 5. Stejný nepoměr vykazuje i devátá třída (nekvalifikovaná práce), kterou v okrese Kladno poptávalo 381 uchazečů na 1 volné pracovní místo. Tyto dvě třídy vykazovaly největší nepoměry uchazečů a volných pracovních míst.

V porovnání s hodnotami z České republiky, které jsou až na šestou třídu na relativně dobré úrovni, jsou hodnoty v okrese Kladno varující. Úřad práce by měl takto nesourodou nabídku a poptávku na trhu práce regulovat například finančními pobídkami zaměstnavatelům na postižené pracovní pozice. Uchazeče o nekvalifikovanou práci (třída 9) lze zaměstnávat na veřejně prospěšné práce.

Tabulka č. 3 – Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle uvedeného zaměstnání k 31. 12. 2010 (KZAM)

		Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle uvedeného zaměstnání (KZAM)									
		tř. 1	tř. 2	tř. 3	tř. 4	tř. 5	tř. 6	tř. 7	tř. 8	tř. 9	tř. 0
okres Kladno		20	13	11	205	123	52	8	14	381	0
Celkem ČR		8	8	8	37	30	56	15	11	32	20

ZDROJ: Vlastní zpracování

Stejnou nesourodost nabídky a poptávky na trhu práce okresu Kladno představují uchazeči podle stupně vzdělání. Obecně v okrese Kladno platí, že čím nižší vzdělání, tím je nižší šance na nalezení zaměstnání. Poměr 259 uchazečů o zaměstnání s nedokončeným základním vzděláním na jedno volné pracovní místo je jen orientační. Ke konci roku 2010 nebyla vypsána žádná volná pracovní pozice poptávající pracovníky s nedokončeným základním vzděláním. Počet uchazečů s uvedeným vzděláním však k 31. 12. 2010 dosáhl již zmiňovaných 259. Naproti tomu Česká republika ve sledovaném období vykazovala pouze 3 uchazeče na 1 volné pracovní místo s nedokončeným základním vzděláním.

Kromě prvních dvou tříd jsou hodnoty v ostatních vzdělanostních třídách v České republice a okrese Kladno srovnatelné. Jak již bylo zmíněno, v kladenském okrese proběhla transformace zaměstnavatelů, u kterých kdysi pracovali lidé se základním vzděláním. Jednalo se o manuální práce, které dnes již nahrazují stroje. Naopak k ovládání strojů jsou nutní kvalifikovaní, vzdělaní pracovníci, kteří figurují ve 4., 5. a 6. třídě.

V České republice byl tento efekt rozmělněn a lidé s nedokončeným vzděláním jsou dodnes velmi poptáváni především v zemědělství, které v okrese Kladno není příliš rozvinuto.

Tabulka č. 4 – Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání k 31. 12. 2010

	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání					
	sk. 1	sk. 2	sk. 3	sk. 4	sk. 5	sk. 6
okres Kladno	259	89	18	33	12	11
Celkem ČR	3	19	21	18	13	10

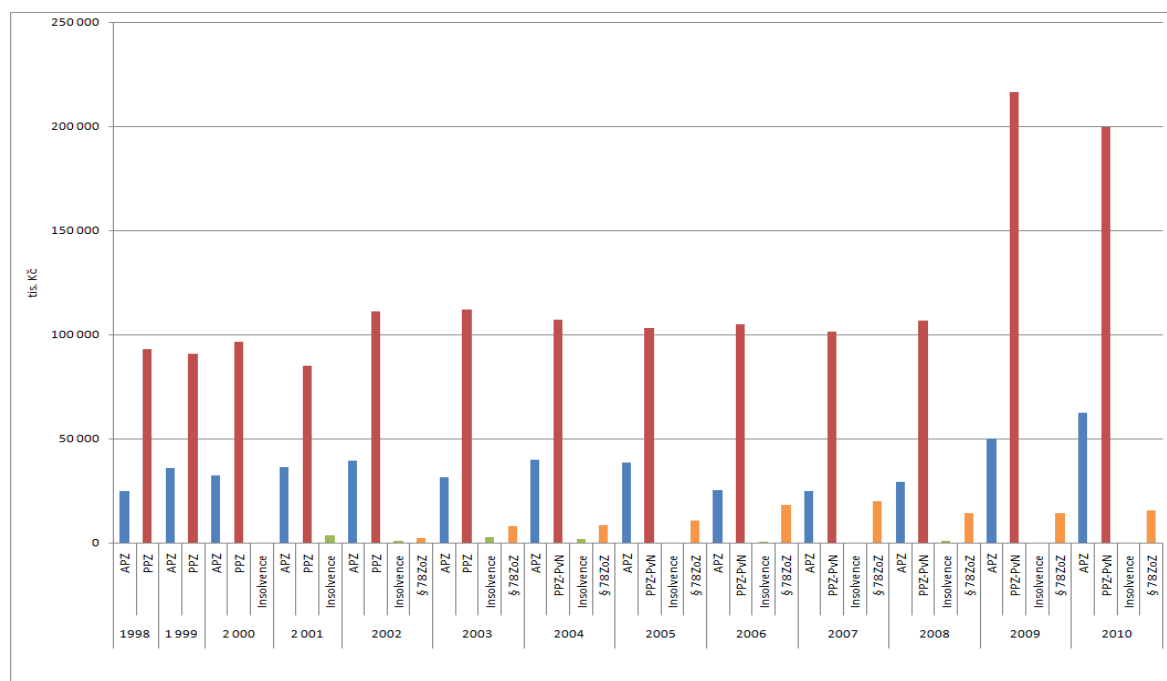
ZDROJ: Vlastní zpracování

10. Realizace politiky zaměstnanosti v regionu Kladno

Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti Úřadem práce v Kladně nedosahoval do roku 2008 zásadnějších změn. Celkové náklady se vždy pohybovaly do 150 milionů Kč. Pro přehlednost se začaly od roku 2000 vyčleňovat insolvence z výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti. Od roku 2000 nepřekročily výdaje na insolvence v okrese Kladno 3,5 milionů Kč. Od roku 2003 se z výdajů na PPZ vyčlenil výdaj na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, které roku 2007 dosáhly 20 milionů (13,5 % všech výdajů na politiku zaměstnanosti toho roku).

Po vyjmutí uvedených výdajů z výdajů na PPZ v průběhu posledních 10 let se výdaje na PPZ omezily jen na výdaje na podporu v nezaměstnanosti (dále jen Pvn). I přesto v roce 2010, ale především v roce 2009, dosáhly výdaje na PPZ nejvyšších částek, kdy v roce 2009 byly v částce 216 milionů Kč, tj. více než čtyřnásobek výdajů na APZ. Důvodem byl velký nárůst nezaměstnaných, který zaznamenala celá Česká republika.

Graf č. 44 – Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti Úřadem práce v Kladně v letech 1998 - 2010

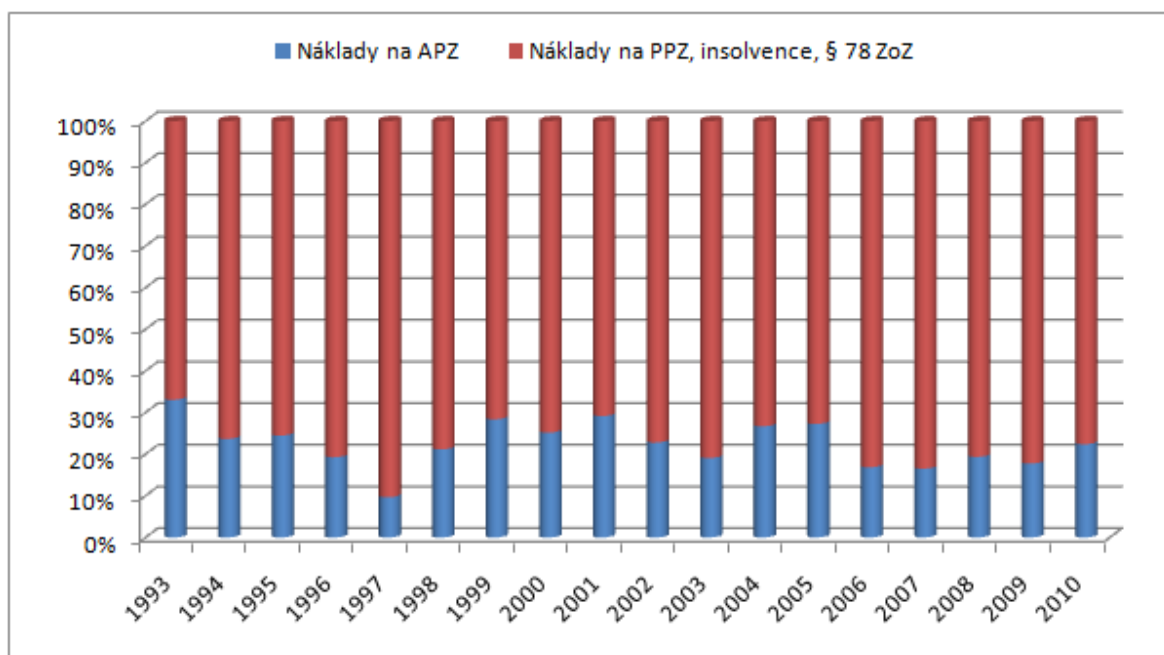
ZDROJ: Vlastní zpracování

Vývoj výdajů na APZ do roku 1993 tvořil maximálně jednu třetinu všech výdajů na politiku zaměstnanosti v okrese Kladno. Bylo tomu i v roce 2009 (17,8 %) a 2010 (22,4 %), kdy byly celkové výdaje na politiku zaměstnanosti nejvyšší.

Poměrově nejméně peněz bylo vydáno na APZ v roce 1997, kdy bylo na APZ poskytnuto jen 9,7 % všech výdajů na PZ. Toto omezení výdajů na APZ v okrese Kladno bylo jednou z příčin vzrůstající nezaměstnanosti v pozdějších letech v okrese Kladno. Úřad práce v Kladně na situaci reagoval zvýšenými výdaji na APZ v letech 1998 až 2001, kdy byly výdaje na APZ od roku 1993 poměrově nejvyšší (29,2 %).

Obecně lze říci, že výdaje na APZ snižují výdaje na PPZ. Programy APZ se naplňují uchazeči o zaměstnání, kterým pak nemusí být vyplácena podpora v nezaměstnanosti. Naopak zvýšené výdaje na APZ znamenají více práce s programy APZ, které nemusejí úřady práce personálně zvládat. Úřady práce se proto snaží najít poměrový kompromis mezi výdaji na APZ a PPZ.

Graf č. 45 – Vývoj poměru výdajů na politiku zaměstnanosti Úřadem práce v Kladně v letech 1993 - 2010

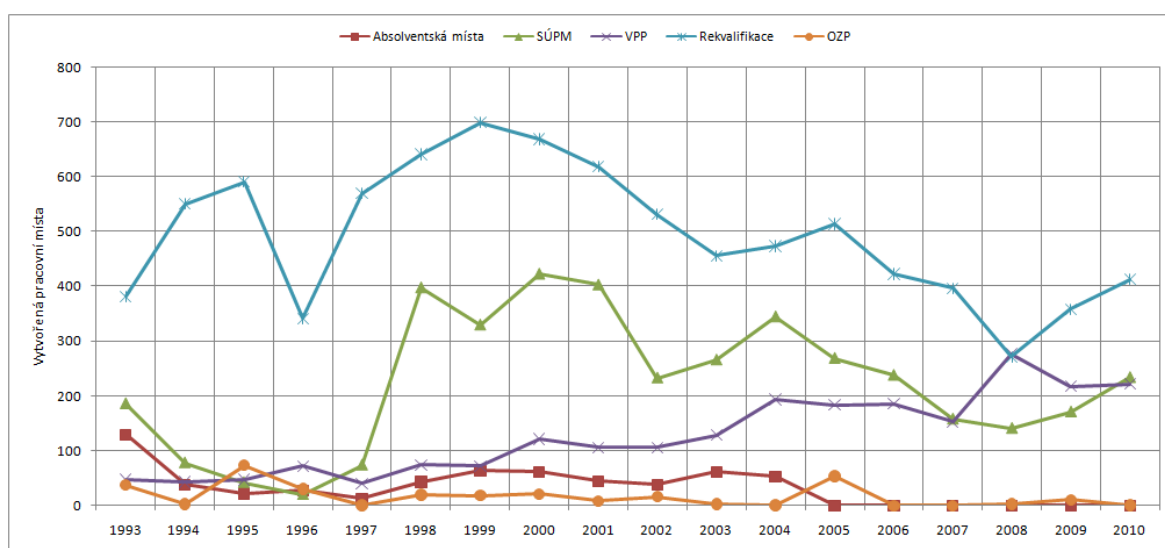
ZDROJ: Vlastní zpracování

10.1 Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně

Úřad práce v Kladně se od roku 1991 věnuje pěti hlavním nástrojům APZ, které jsou dle potřeby doplňovány novými, individuálními nástroji, jež postihují spíše jednotlivé uchazeče o zaměstnání. Mezi hlavní nástroje patří především rekvalifikace, které v průběhu vývoje APZ zaznamenaly výraznější změny v počtu vytvořených míst. Například v roce 1996 bylo vytvořeno 342 míst, ale o tři roky později, v roce 1999, již bylo vytvořeno 700 míst, což je téměř dvakrát více. Počet uchazečů zařazených do rekvalifikací od roku 1999 klesá. Důvodem je zjištěná neefektivita v uplatňování získaných rekvalifikačních kurzů v budoucím zaměstnání. Nezaměstnaní se přihlašovali nebo byli přihlašováni na kurzy, které nemohli v budoucím zaměstnání uplatnit.

Opačný vývoj nastal u veřejně prospěšných prací (VPP), které byly od počátku devadesátých let druhotným nástrojem APZ. Od roku 2000 se staly třetím nejpoužívanějším nástrojem APZ a v roce 2010 vytvořily čtvrtinu všech pracovních míst APZ (222 míst). Velká část společensky účelných pracovních míst (SÚPM) jsou místa vytvořená pro osoby samostatně výdělečně činné. Jedná se o třetinu až polovinu všech SÚPM. Absolventská místa a místa pro osoby se zdravotním postižením (OZP) nejsou od roku 2006 téměř vytvářena.

Graf č. 46 – Vývoj počtu vytvořených pracovních míst pomocí aktivní politiky zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně v letech 1993 - 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

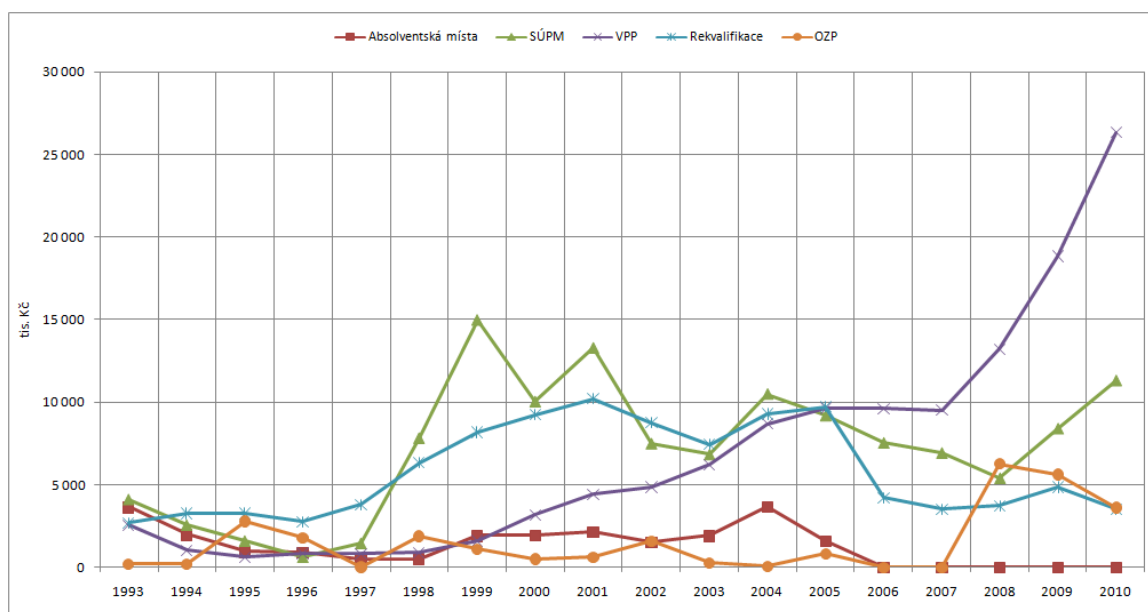
Vývoj výdajů na jednotlivé nástroje APZ není vždy paralelní s vývojem počtu vytvořených míst v uvedených nástrojích APZ. Například vytváření míst pro OZP je finančně náročnější nežli vytváření míst u jakýchkoliv jiných nástrojů APZ.

Výdaje na VPP dlouhodobě rostou s rostoucím počtem nově vytvořených míst na VPP. Jen v letech 2009 a 2010, i přes pokles počtu vytvořených pracovních míst VPP, výdaje na ně vzrostly. V roce 2010 dokonce na 26,3 milionů Kč, díky kterým vzniklo 222 nových veřejně prospěšných pracovních míst.

Náklady na rekvalifikace klesaly s jejich počtem. Od roku 1993 nepřesáhly hranici 20 tisíc na jednu rekvalifikaci.

Většina výdajů na nástroje APZ je od roku 2004 čerpána z fondu EU „Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost“ (OP LZZ). Je tomu tak i u výdajů na SÚPM, které díky tomu vzrůstají na maximum v roce 2010 (11,3 milionů). Výdaje na nová absolventská místa Úřad práce v Kladně od roku 2006 zrušil.

Graf č. 47 – Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně v letech 1993 - 2010

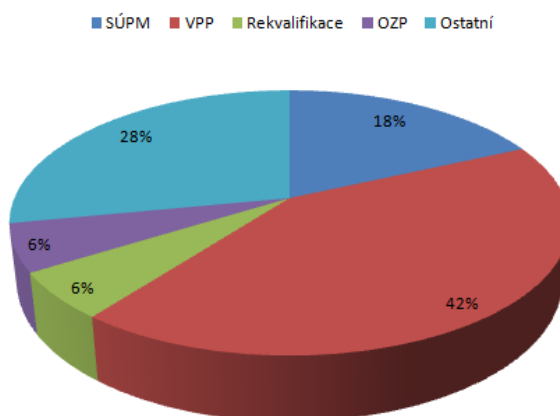

ZDROJ: Vlastní zpracování

Na APZ bylo v roce 2010 celkově vynaloženo Úřadem práce v Kladně 62,3 milionů Kč. Největší část této částky, 26,3 milionu Kč, připadla na VPP (42 % z celku). 60 % z této částky pokryl fond OP LZZ. Více jak čtvrtina všech výdajů APZ byla vydána na SÚPM, která byla rovněž z 60 % financována z fondu OP LZZ. Přibližně stejný podíl finančních prostředků byl použit na rekvalifikace a OZP, které shodně získaly 3,6 milionu Kč, tj. 6 % z celku. OP LZZ se však nepodílel na financování nástroje OZP, který tak byl 100procentně financován z peněz Úřadu práce v Kladně.

Ostatní nástroje, jako je Projekt „Vzdělávej se“, Speciální poradenství, apod. si vyžádaly další čtvrtinu všech výdajů.

Graf č. 48 – Podíl finančních prostředků vynaložených na jednotlivé nástroje APZ Úřadu práce v Kladně v roce 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

V roce 2010 bylo nejvíce účastníků přihlášeno do rekvalifikačního kurzu. Jednalo se o 413 uchazečů, kteří tvořili téměř polovinu všech uchazečů v APZ. Neméně početné skupiny tvořili uchazeči o VPP a SÚPM, kterých bylo shodně po 25 % z celku.

Podíl rizikových skupin podporovaných APZ z celkového počtu uchazečů v APZ:

Osoby starší 50 let: 22 %

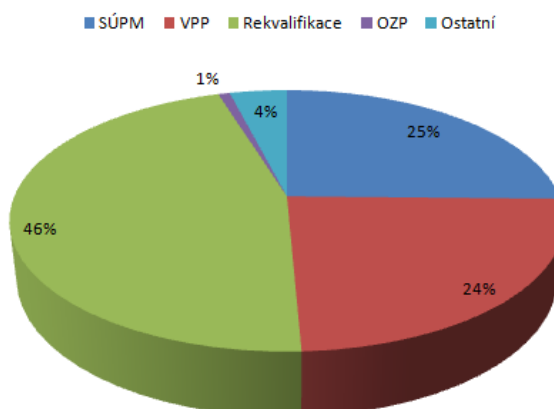
Ženy: 51,6 %

Mladí do 20 let: 4,8 %

Osoby dlouhodobě nezaměstnané (dle EU déle než 5 měsíců): 57,5 %

Fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku: 21,8 %

Graf č. 49 – Podíl účastníků v jednotlivých nástrojích APZ Úřadu práce v Kladně v roce 2010

ZDROJ: Vlastní zpracování

10.2 Pasivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně

Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně tvořily v roce 2010 77,6 % všech výdajů na politiku zaměstnanosti tohoto úřadu. Od roku 1993 se výdaje na PPZ pohybovaly od 70 % do 90 % ze všech výdajů na politiku zaměstnanosti. Snahou úřadu práce je finanční prostředky z PPZ přesunout na financování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, díky níž může úřad snížit nezaměstnanost a zbavit se tak osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti, která má hlavní podíl na všech výdajích na PPZ.

Na PPZ bylo v roce 2010 vydáno 215 milionů Kč. Jedná se o pokles o 15 milionů Kč proti roku 2009, který byl historicky v PPZ nejnákladnější. Příčinou takto vysokých výdajů je velké množství nově nezaměstnaných v roce 2009 zapříčiněné ekonomickou krizí v roce 2009. Se zlepšující se situací na trhu práce a úbytkem nezaměstnaných klesá i suma vyplacených podpor v nezaměstnání.

V roce 2011 se očekává další úbytek výdajů na PPZ zapříčiněný snižující se nezaměstnaností a restriktivními zásahy vlády do celkových výdajů státu v roce 2011.

11. Závěr

Cílem diplomové práce bylo analyzovat vývoj nezaměstnanosti a strukturu nezaměstnaných v regionu Kladno, porovnat získané výsledky (hodnoty) s nezaměstnaností v České republice a vytvořit ucelený pohled na situaci trhu práce v regionu Kladno. Dále bylo cílem diplomové práce analyzovat výdaje na politiku zaměstnanosti a zhodnotit jednotlivé nejpoužívanější nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Pro lepší vypovídací schopnost byl region Kladno rozdělen na 8 menších geografických uskupení, tzv. mikroregionů. Byly vymezeny nejdůležitější faktory ovlivňující vývoj nezaměstnanosti v regionu Kladno a popsány silné a slabé stránky vycházející z vnitřního prostředí okresu Kladno. Na základě těchto výsledků byl odhadnut budoucí vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno.

Po detailní analýze všech sledovaných hledisek dospěl autor k následujícím závěrům.

Region Kladno má oproti jiným regionům v České republice výhodné postavení. Nachází se v těsné blízkosti hlavního města Prahy, do něhož vedou přes region velké dopravní tepny (dálnice R6 a R7), po kterých se mohou lidé z regionu dopravovat za prací do Prahy. Obyvatelé regionu migrují za prací i do jiných větších měst mimo region, kterými jsou například Kralupy nad Vltavou, Beroun, Louny, apod. Hlavním městem regionu je 67tisícové Kladno, ve kterém se za posledních 20 let zcela změnila struktura zaměstnavatelů. Na počátku devadesátých let převažoval těžký, hutní a strojný průmysl, jenž v dalších letech ustupoval službám a zahraničním výrobcům spotřebního zboží, kteří expandovali do střední Evropy.

Z důvodu postupného ukončování výroby největších strojních a hutních společností v okrese Kladno v devadesátých letech rostla nezaměstnanost v regionu rychleji než v celé České republice. Obrat nastal v roce 2003, kdy nezaměstnanost v okrese Kladno poprvé dosáhla nižší hodnoty, nežli byl průměr České republiky. Stále se však pohybovala na hranici 10 %. Se vstupem do Evropské unie v roce 2004 se pracovní trhy uvolnily a došlo k postupnému poklesu nezaměstnanosti, která dosáhla minima v roce 2008 na 5,4 %. Od roku 2003 do roku 2010 se situace na trhu práce okresu Kladno stabilizovala a sleduje trendy nezaměstnanosti v České republice. Na přelomu let 2008 a 2009 nastal obrat ve vývoji nezaměstnanosti jak v okrese Kladno, tak v České republice. V důsledku

ekonomické krize, která se do vývoje nezaměstnanosti v regionu Kladno promítla s půlročním zpožděním oproti zaměstnanosti v ČR, nastalo restriktivní chování firem, jež ve strachu o konkurenceschopnost začaly omezovat výdaje mimo jiné i na zaměstnance. Přibývalo nezaměstnaných a ubýval počet volných pracovních míst. Tato situace zapříčinila nárůst nezaměstnanosti za 3 roky na současných 9,7 % (k 31. 1. 2011) v České republice a 9,3 % (k 31. 1. 2011) v okrese Kladno.

Nezaměstnanost v okrese Kladno lze podle mikroregionů specifikovat dle jejich polohy vůči Praze. Obecně lze říci, že čím blíže Praze, případně pokud mikroregionem vede významnější komunikace do Prahy, je nezaměstnanost v tomto mikroregionu nižší. Nejnižší nezaměstnanost dlouhodobě dosahuje Unhošťsko (7,5 % k 31. 12. 2010), naopak nejvyšší nezaměstnanosti dosahuje Zlonicko (15,5 % k 31. 12. 2010), ve kterém navíc převládá zemědělská výroba.

Z hlediska struktury nezaměstnaných má region Kladno ke konci roku 2010 evidován vyšší podíl rizikových skupin na celkovém počtu nezaměstnaných nežli ČR. Například má větší podíl dlouhodobě nezaměstnaných, kteří jsou pro úřad práce velkou zátěží (jsou na ně vynakládány prostředky z aktivní i pasivní politiky zaměstnanosti). Dále má i vyšší podíl uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním, kteří se ucházejí o nekvalifikované práce, jichž není v okrese Kladno nabízeno mnoho. Celkově tak připadá 381 uchazečů požadujících nekvalifikovanou práci na 1 volné pracovní místo (taktéž nekvalifikované) a dochází tak k nesouladu mezi profesní strukturou. V počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání není krom základního vzdělání a vzdělání s výučním listem mezi okresem Kladno a Českou republikou rozdíl. Jediné rozdíly jsou zapříčiněny nižší vzdělaností uchazečů o zaměstnání v okrese Kladno, které jsou ještě dozvukem doby, kdy v tomto okrese převládal těžký průmysl.

Výdaje Úřadu práce v Kladně na politiku zaměstnanosti kopírují výdaje na politiku zaměstnanosti v celé České republice. Zpravidla je na politiku zaměstnanosti v okrese Kladno vynakládáno 1 až 2 % celkových státních výdajů na politiku zaměstnanosti. Ty do roku 2009 nezaznamenaly výraznější pokles či růst. S příchodem ekonomické krize se výdaje na politiku zaměstnanosti zdvojnásobily. Stále se však udržoval poměr výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a pasivní politiku zaměstnanost 1 ku 3.

Vstup České republiky do Evropské unie umožnil úřadům práce čerpat prostředky na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti z fondů Evropské unie. Nyní tyto prostředky

tvoří více než polovinu všech prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti a výrazně tak pomáhají snižovat nezaměstnanost. Závislost na těchto prostředcích může být ohrožena plánovanou centralizací úřadů práce, která čerpání z těchto fondů legislativně znesnadní. Pro rok 2011 je počítáno s vynaložením podobné částky na aktivní politiku zaměstnanosti jako v roce 2010.

Nezaměstnanost v regionu Kladno je značně ovlivněna hospodářsko-ekonomickou situací větších zaměstnavatelů regionu. Uzavření takového zaměstnavatele nemá na výši nezaměstnanosti na celorepublikové úrovni takový vliv jako na úrovni okresu. Naopak globální vlivy na nezaměstnanost, jako například dopad ekonomické krize apod., se promítnou na nezaměstnanost na úrovni okresů mnohem později.

Dle průzkumu Úřadu práce v Kladně je pro rok 2011 počítáno s vytvořením až 300 nových pracovních míst pro rozšiřující se výrobu společnosti Lego Production s.r.o. Naopak společnost Celestica Czech Republic s.r.o. ohlásila ukončení výroby a propuštění 300 pracovníků v polovině roku 2011. Jelikož se jedná o podniky s podobnou výrobní koncepcí sídlící ve stejné průmyslové zóně, je předpoklad, že většina z propuštěných zaměstnanců nalezne uplatnění u společnosti Lego Production s.r.o. Dle průzkumu společnosti Manpower přinese všeobecný optimismus firem v roce 2011 vyšší počet nových pracovních příležitostí, nežli tomu bylo v posledních dvou letech.

I tyto faktory zapříčiní zpomalení růstu nezaměstnanosti v roce 2011, která by měla za předpokládaných podmínek dosáhnout v okrese Kladno přibližně 9,1 %. Předzvěstí může být údaj míry nezaměstnanosti za únor 2011 (9,2 %), která oproti lednu stejného roku klesla poprvé od roku 2008, tj. od doby před příchodem ekonomické krize.

Kladenský okres je velmi ovlivněn porevoluční érou, která zanechává své dozvuky na trhu práce dodnes. Proto je chvályhodné, že Úřad práce v Kladně dokázal, i díky účinným nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti, za uplynulých 7 let snížit registrovanou míru nezaměstnanosti pod celorepublikový průměr.

Nezaměstnanost v okrese Kladno může být v budoucnu významně snížena příchodem zahraničních investorů a vybudováním nových výrobních závodů v nově rozšířených průmyslových zónách Kladno JIH a v areálu bývalé Poldi Kladno, který tvoří téměř čtvrtinu rozlohy města Kladna. Dále by se mělo rozvíjet dopravní spojení mezi okresem Kladno a Prahou zajišťující možnost migrace za prací, jenž je předpokladem zvyšování zaměstnanosti obyvatel tohoto regionu.

12. Seznam použitých zdrojů

- [1] MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3. upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.
- [2] BUCHTOVÁ, Božena a kolektiv. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
- [3] HELÍSEK, Mojmir. *Makroekonomie: Základní kurz*. Slaný: Melandium, 2002. 326 s. ISBN 80-86175-25-1.
- [4] Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-02-08]. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Rychlé informace. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam020711.doc>>.
- [5] Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-02-08]. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_vsps>.
- [6] Svaz průmyslu a dopravy ČR [online]. 2011 [cit. 2011-02-08]. Nezaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.spcr.cz/statistika/nezamestnanost.htm>>.
- [7] MANKIW, N. G. *Zásady ekonomie*. přeložil Milan Sojka 1. vyd. Praha: Grada, 1999. 763 s. ISBN 80-7169-891-1.
- [8] JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. 95 s. ISBN 80-7079-635-9.
- [9] BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 140 s. ISBN 80-86429-16-4.
- [10] SAMUELSON, P. A.; NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.
- [11] Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání [online]. 2006 [cit. 2011-02-12]. Ekonomie stručně a přehledně. Dostupné z WWW: <<http://www.ceed.cz/makroekonomie/testy/59-test.htm>>.
- [12] Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-02-15]. Recese, Deprese. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/recese_deprese>.
- [13] KREBS, Vojtěch a kolektiv. *Sociální politika*. 3. přeprac. vydání. Praha: ASPI, 2005. 502 s. ISBN 80-7357-050-5.

- [14] KOTÝNKOVÁ, M.; NĚMEC, O. *Lidské zdroje na trhu práce: vývoj a tendence v souvislosti se vstupem České republiky do EU*. 1. vydání. Praha: Professional publishing, 2003. 199 s. ISBN 80-86419-48-7.
- [15] *Středočeský kraj* [online]. 2008 [cit. 2011-02-19]. Informace o Středočeském kraji. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/informace-o-kraji/>>.
- [16] *Metodický portál RVP* [online]. 2010 [cit. 2011-02-19]. Středočeský kraj. Dostupné z WWW: <http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Mapy/Mapa_%C4%8CR/Mapy_kraj%C5%AF_%C4%8CR/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD_kraj>.
- [17] *Český statistický úřad STŘEDOČESKÝ KRAJ* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Administrativní mapa Středočeského kraje. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_stredoceskeho_kraje>.
- [18] *Český statistický úřad STŘEDOČESKÝ KRAJ* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Nejnovější údaje: Středočeský kraj. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovjsi/xs>>.
- [19] Okres Kladno. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 2003, last modified on 12. 12. 2010 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Kladno>.
- [20] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-02-23]. Statistika nezaměstnanosti. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.
- [21] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-03-01]. Výkazy a rozborů zaměstnanosti v České republice. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat>>.
- [22] *Eurostat* [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Harmonised unemployment rate by gender - total. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>>.
- [23] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Úřad práce v Kladně. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/kl_info>.
- [24] PAULÍK, František. *Ústní sdělení* [2011-02-09; 2011-03-11]
- [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně
- [26] *Kladno* [online]. 11-3-2011 [cit. 2011-04-02]. Lego v Kladně postaví další dvě výrobní haly a zaměstná 200 lidí. Dostupné z WWW: <<http://www.kladno.cz/view.php?cislocianku=2011031106>>.

- [27] *Kladno* [online]. 21-3-2011 [cit. 2011-04-02]. Celestica uzavře svůj závod v Kladně, o práci přijde 300 lidí. Dostupné z WWW: <<http://www.kladno.cz/view.php?cisloclanku=2011032103>>.
- [28] *Manpower* [online]. 2011 [cit. 2011-04-01]. Manpower index trhu práce. Dostupné z WWW: <<http://www.manpower.cz/download/Manpower-Index-trhu-prace-Q2-2011.pdf>>.
- [29] *Středočeský kraj* [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Znak Středočeského kraje. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/symboly-kraje/znak-kraje/>>.
- [30] *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Průměrná míra nezaměstnanosti v okresech. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?voa=mapa&cislotab=PRA6010PC_OK&vo=mapa>.
- [31] *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Průměrná míra nezaměstnanosti v krajích. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?voa=mapa&cislotab=PRA6010PC_KR&vo=mapa>.
- [32] *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Změny v zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice v porovnání s ostatními zeměmi EU. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam020111.doc>>.

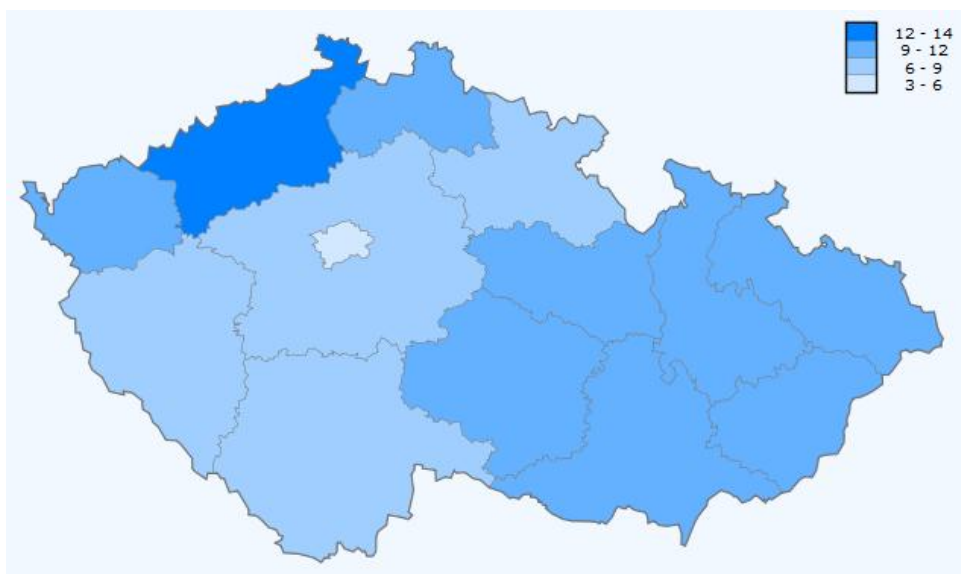
13. Přílohy

Obrázek č. 8 – Znak Středočeského kraje

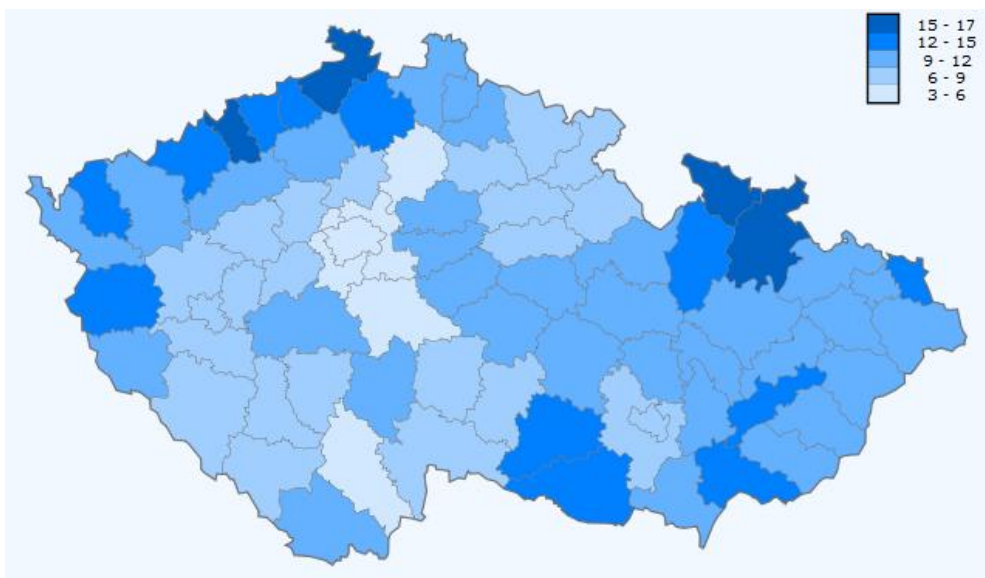
ZDROJ: [29] *Středočeský kraj* [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Znak Středočeského kraje. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/symboly-kraje/znak-kraje/>>.

Obrázek č. 9 – Průměrná nezaměstnanost v krajích v roce 2010 v % (dle ILO)

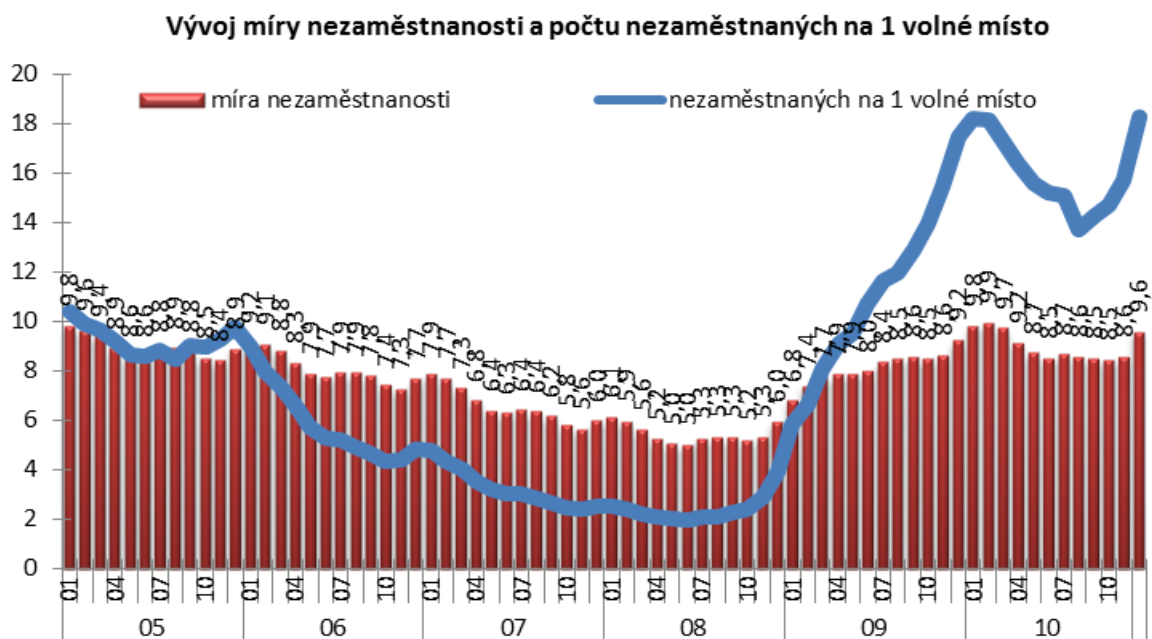
ZDROJ: [30] *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Průměrná míra nezaměstnanosti v okresech. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?vo=mapa&cislotab=PRA6010PC_OK&vo=mapa>.

Obrázek č. 10 – Průměrná nezaměstnanost v okresech v roce 2010 v % (dle ILO)

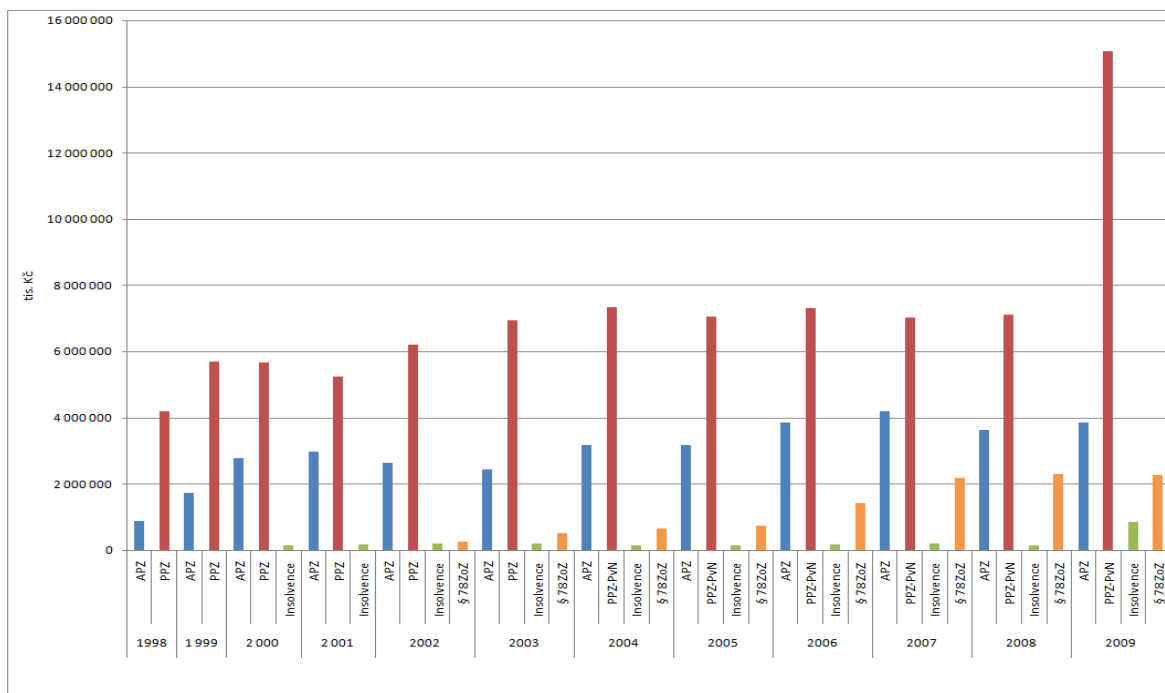
ZDROJ: [31] *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Průměrná míra nezaměstnanosti v krajích. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?vo=mapa&cislotab=PRA6010PC_KR&vo=mapa>.

Graf č. 50 – Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných na 1 volné místo v ČR v letech 2005 – 2010 (dle MPSV)

ZDROJ: [6] *Svaz průmyslu a dopravy ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-02-08]. Nezaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.spcr.cz/statistika/nezamestnanost.htm>>.

Graf č. 51 – Vývoj výdajů na politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1998 - 2009 (dle MPSV)

ZDROJ: Vlastní zpracování

Obrázek č. 11 – Míra nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Kladno k 31. 12. 2010 (dle MPSV)

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Tabulka č. 5 – Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 1. 2011 (část 1)

Kraje okresy + okres Kladno	Pracovní síla (klouzav. průměr)	Uchazeči o zaměstnání									Uchazeči s nárokem na PvN ke konci sled. měsíce	Počet osob v rekvalifikaci	
		neumist. ke konci min. měsíce	nově hlášení	Uchaz. s ukončenou evid. a uchaz. vyřaz. z evidence				ke konci sledovaného měsíce	z toho dosazitelní	ke konci sled. měsíce			
				celkem	z toho					celkem		s podp.	
					umístění celkem	z toho ÚP	vyřaz. § 30 (2)						ostatní
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Praha	787 505	33 433	4 864	4 634	2 763	57	750	1 121	33 663	32 242	11 543	116	26
Středočeský kraj	696 781	54 716	7 392	6 185	4 139	354	664	1 382	55 923	54 896	20 859	80	19
Jihočeský kraj	335 531	29 545	4 742	3 367	2 363	341	355	649	30 920	29 876	13 521	66	20
Píseňský kraj	321 918	27 267	3 792	3 056	1 996	211	335	725	28 003	27 082	10 071	310	75
Karlovarský kraj	172 750	19 922	2 438	1 718	1 033	97	255	430	20 642	20 182	5 726	65	12
Ústecký kraj	434 660	61 947	6 174	5 361	3 325	573	863	1 173	62 760	61 086	15 865	550	83
Liberecký kraj	237 731	25 653	3 107	2 939	1 927	209	383	629	25 821	24 979	8 070	113	33
Královéhradecký kraj	287 713	24 678	3 313	3 129	2 119	233	289	721	24 862	24 134	10 244	91	31
Pardubický kraj	271 414	27 359	3 535	2 926	2 029	171	283	614	27 968	27 368	11 395	140	46
Vysočina	269 848	29 410	3 406	2 611	2 042	287	174	395	30 205	29 814	12 218	191	47
Jihomoravský kraj	628 632	69 342	7 538	6 761	4 835	544	667	1 259	70 119	68 724	23 737	298	46
Olomoucký kraj	321 814	42 117	4 799	3 702	2 580	188	383	739	43 214	41 811	14 855	408	54
Zlínský kraj	302 635	33 386	3 773	3 225	2 386	195	207	632	33 934	32 987	11 161	404	46
Moravskoslezský kraj	638 432	82 776	8 651	7 598	4 961	810	1 105	1 532	83 829	79 952	22 723	875	135
Celkem ČR	5 707 364	561 551	67 524	57 212	38 498	4 270	6 713	12 001	571 863	555 133	191 988	3 707	673
Kladno	89 043	8 286	1 101	874	590	79	105	179	8 513	8 315	2 522	9	4

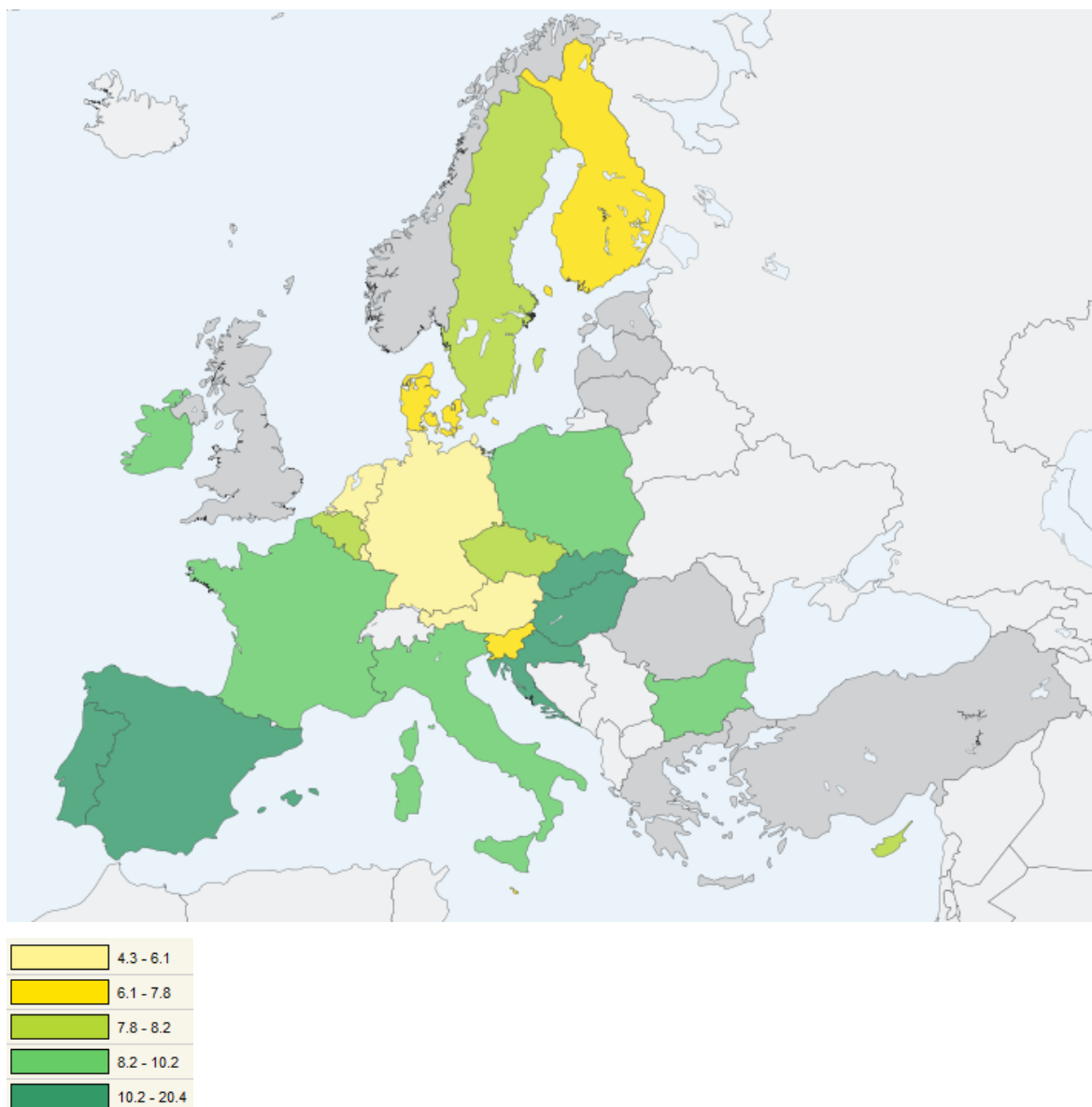
ZDROJ: [20] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-02-23].
Statistiky nezaměstnanosti. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes/>>.

Tabulka č. 6 – Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 1. 2011 (část 2)

UCHAZEČI O ZAMĚSTNÁNÍ A VOLNÁ PRACOVNÍ MÍSTA k 31. lednu 2011															
Kraje okresy + okres Kladno	ke konci minulého měsíce	Volná pracovní místa					celkem	Stav ke konci sled. měsíce				Přírůst. neumist. občanů v %	Míra nezaměstnanosti v %		
		pohyb VM ve sled. měsíci						z toho pro					celkem	ženy	muži
		nově hlášená místa	obsazená místa	zněšená místa	uvolněná místa	celkem		ze sl. 20 pro		osoby se ZP					
								absolv. a mladistvé	absolv.		mlad. do 18				
1	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Praha	5 743	2 569	2 287	970	1	5 056	308	305	9	179	0,7	4,1	4,7	3,6	
Středočeský kraj	3 599	1 795	518	886	8	3 998	1 171	1 165	31	184	2,2	7,9	9,0	7,1	
Jihočeský kraj	1 850	880	49	976	0	1 705	277	275	19	141	4,7	8,9	9,3	8,6	
Píseňský kraj	2 161	879	453	542	0	2 045	211	202	47	83	2,7	8,4	9,2	7,8	
Karlovarský kraj	748	416	24	323	0	817	143	142	10	31	3,6	11,7	11,8	11,6	
Ústecký kraj	2 238	969	452	471	3	2 287	296	296	7	215	1,3	14,1	16,4	12,4	
Liberecký kraj	1 417	789	97	569	2	1 542	266	266	51	123	0,7	10,5	12,2	9,3	
Královéhradecký kraj	1 365	1 044	140	724	2	1 547	436	435	14	135	0,7	8,4	8,8	8,1	
Pardubický kraj	2 165	932	71	778	0	2 248	588	588	60	208	2,2	10,1	10,2	10,0	
Vysočina	916	714	84	429	0	1 117	226	219	11	109	2,7	11,0	11,5	10,7	
Jihomoravský kraj	2 955	2 402	351	1 833	1	3 174	336	330	14	131	1,1	10,9	11,4	10,6	
Olomoucký kraj	1 210	1 104	649	315	0	1 350	183	183	2	92	2,6	13,0	13,8	12,3	
Zlínský kraj	1 245	907	564	285	5	1 308	260	249	40	117	1,6	10,9	11,4	10,5	
Moravskoslezský kraj	3 191	1 933	1 072	853	0	3 199	435	435	14	158	1,3	12,5	13,5	11,8	
Celkem ČR	30 803	17 333	6 811	9 954	22	31 393	5 136	5 090	329	1 906	1,8	9,7	10,5	9,1	
Kladno	281	204	16	135	0	334	58	58	0	11	2,7	9,3	10,2	8,7	

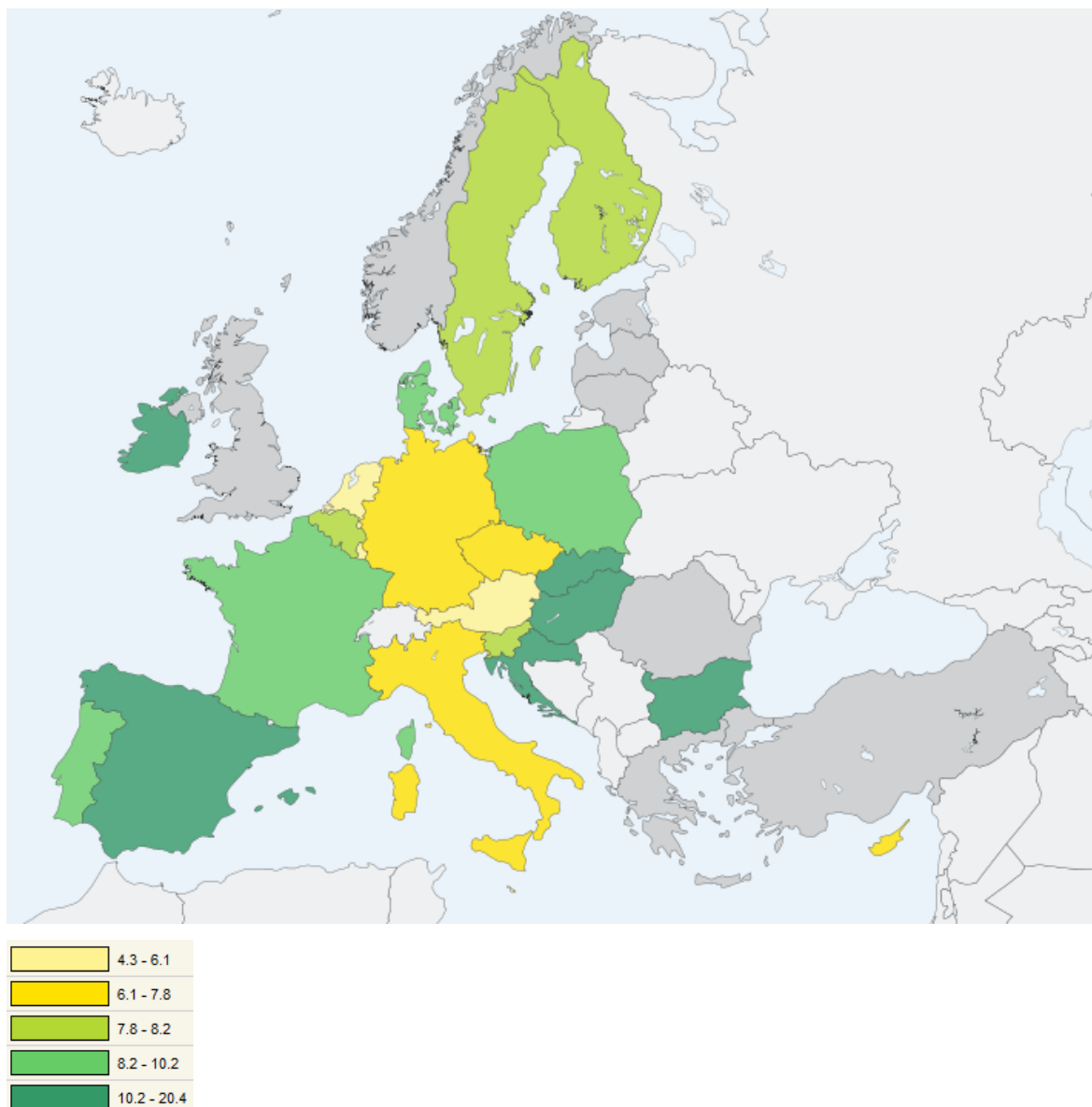
ZDROJ: [20] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2011 [cit. 2011-02-23].
Statistiky nezaměstnanosti. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes/>>.

Obrázek č. 12 – Míra nezaměstnanosti žen v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 (EUROSTAT)

ZDROJ: [22] Eurostat [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Harmonised unemployment rate by gender - total. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>>.

Obrázek č. 13 – Míra nezaměstnanosti mužů v jednotlivých státech Evropské unie k 31. 1. 2011 (EUROSTAT)

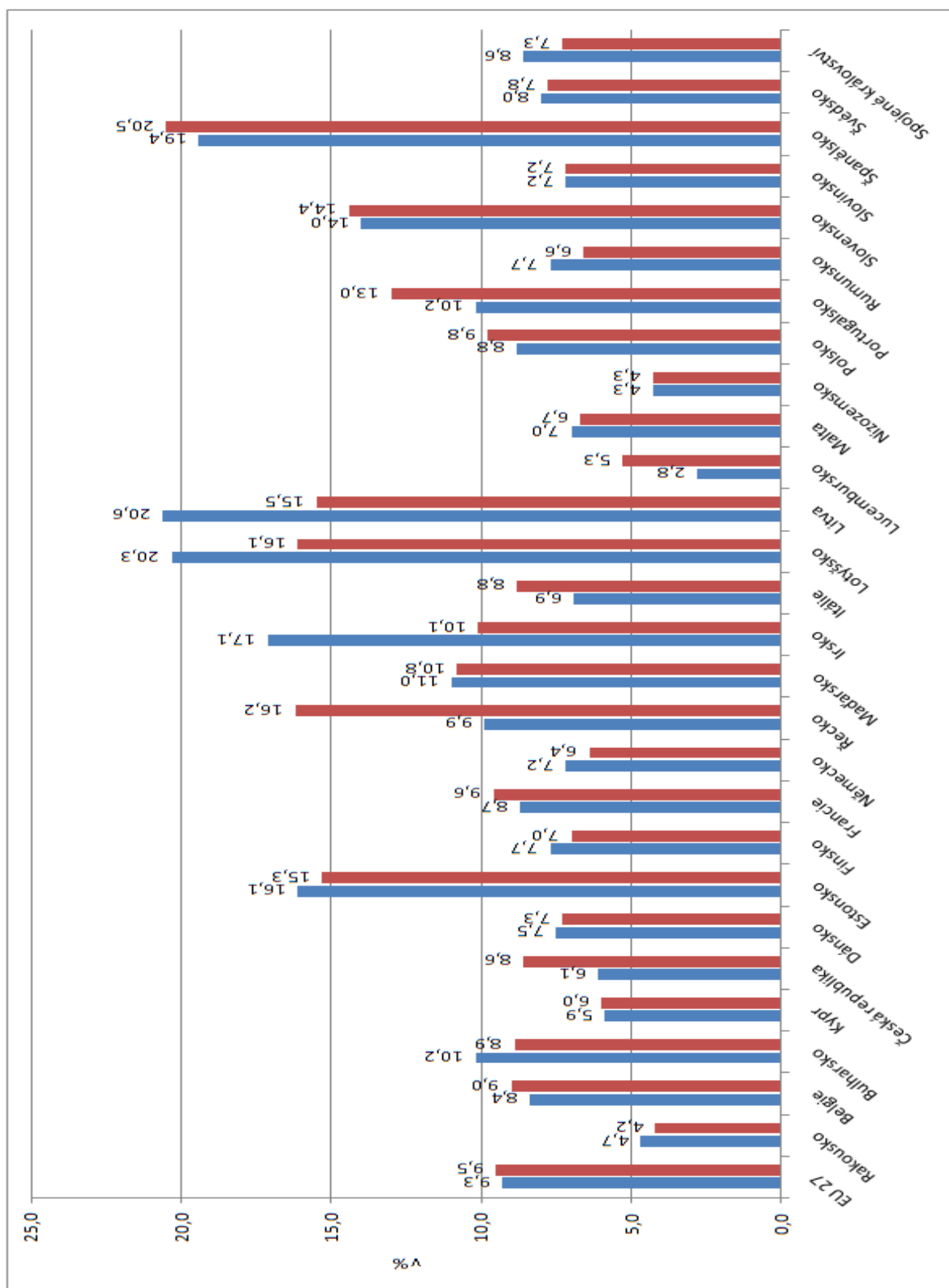
ZDROJ: [22] Eurostat [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Harmonised unemployment rate by gender - total. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>>.

Tabulka č. 7 – Míra nezaměstnanosti v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 + rozdíl k stejnému období roku 2009 (EUROSTAT)

Země	3. čtvrtletí 2010			Rozdíl v p.b. 3.Q 2010-3.Q 2009		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
EU 27	9,4	9,3	9,5	0,3	0,2	0,5
Rakousko	4,5	4,7	4,2	-0,7	-0,5	-1,0
Belgie	8,7	8,4	9,0	0,4	0,6	0,2
Bulharsko	9,6	10,2	8,9	2,9	3,3	2,3
Kypr	5,9	5,9	6,0	0,3	0,4	0,4
Česká republika	7,1	6,1	8,6	-0,3	-0,4	0,0
Dánsko	7,4	7,5	7,3	1,2	0,7	1,8
Estonsko	15,7	16,1	15,3	0,7	-1,4	2,9
Finsko	7,4	7,7	7,0	-0,2	-0,1	-0,4
Francie	9,1	8,7	9,6	0,1	0,1	0,1
Německo	6,8	7,2	6,4	-1,1	-1,0	-1,1
Řecko	12,6	9,9	16,2	3,2	3,2	3,0
Maďarsko	10,9	11,0	10,8	0,5	0,4	0,7
Irsko	14,0	17,1	10,1	1,2	1,2	1,1
Itálie	7,7	6,9	8,8	0,3	0,3	0,2
Lotyšsko	18,2	20,3	16,1	-0,4	-1,0	0,4
Litva	18,0	20,6	15,5	4,0	2,9	5,1
Lucembursko	3,9	2,8	5,3	-0,5	-0,9	0,0
Malta	6,9	7,0	6,7	0,0	0,2	-0,5
Nizozemsko	4,3	4,3	4,3	0,9	0,9	0,8
Polsko	9,2	8,8	9,8	1,0	1,1	1,1
Portugalsko	11,5	10,2	13,0	1,1	0,5	1,7
Rumunsko	7,2	7,7	6,6	0,0	-0,2	0,3
Slovensko	14,2	14,0	14,4	1,6	2,0	1,1
Slovinsko	7,2	7,2	7,2	0,9	0,8	1,0
Španělsko	19,9	19,4	20,5	1,9	1,5	2,2
Švédsko	7,9	8,0	7,8	-0,3	-0,6	0,0
Spojené království	8,0	8,6	7,3	-0,1	-0,6	0,5

ZDROJ: [32] *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Změny v zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice v porovnání s ostatními zeměmi EU. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam020111.doc>>.

Graf č. 52 – Míra nezaměstnanosti mužů a žen v jednotlivých státech Evropské unie za 3. čtvrtletí roku 2010 (EUROSTAT)

ZDROJ: Vlastní zpracování

Tabulka č. 8 – Míra nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Kladno v letech 1993 - 2010 (dle MPSV)

měsíc	Kladensko	Slánsko	Unhošťsko	Velvarsko	Zlonicko	Zákolansko	Bratronicko	Stochovsko
1/1993	6,25	3,26	3,99	2,01	2,8	4,89	7,06	1,59
6/1993	5,73	2,64	4,01	1,72	1,97	4,4	5,05	3,67
11/1993	6,23	3,14	4,65	2	2,36	4,61	6,67	4,53
6/1994	6,09	2,81	4,09	2,26	2,26	5,21	6,54	4,18
12/1994	6,14	2,36	4,14	1,31	1,61	4,02	5,67	4,25
6/1995	5,69	2,84	3,36	1,75	2,96	3,46	5,42	4,04
11/1995	5,57	3,2	3,82	1,94	2,61	4,72	4,77	4,29
6/1996	5,22	2,83	3,12	1,65	2,36	4,77	5	3,44
11/1996	5,7	3,41	4,09	2,66	3,02	5,17	5,57	4,19
5/1997	8,41	4,3	4,74	3,4	4,11	7,05	7,19	5,53
12/1997	10,61	6,36	8,05	4,81	6,25	9,45	9,9	7,32
5/1998	9,73	6,32	7,45	6,47	6,97	9,3	8,96	7,58
12/1998	9,37	7,27	6,14	7,36	8,67	9	8,9	7,39
6/1999	10,31	8,54	6,57	8,36	9,82	11,03	9,64	7,84
12/1999	10,83	9,06	7,78	8,09	11,03	13,21	10,93	8,87
6/2000	10,92	8,99	7,81	9,58	11,19	10,62	9,5	9,08
12/2000	10,17	8,99	6,72	9,01	11,71	12,42	9,39	8,99
6/2001	10,24	8,41	6,2	9,49	13,45	9,08	7,34	8,71
12/2001	9,97	8,31	5,78	10,29	13,57	9,04	6,68	9,16
6/2002	10,57	8,8	6,29	9,95	13,3	9,21	7,48	10,82
12/2002	11,13	9,09	6,35	10,92	14,83	10,18	8	11,44
6/2003	10,95	8,96	6,8	9,3	13,22	10,14	8,24	10,26
12/2003	10,73	9,52	6,33	9,85	13,82	10,79	7,63	10,62
6/2004	10,46	8,76	6,34	9,71	14,4	9,69	7,84	9,3
12/2004	10,4	8,6	6,7	10,2	14,7	10,4	7,6	9,8
6/2005	9,5	7,2	5,3	9,1	11,8	8,7	7	8,9
12/2005	9,4	7,4	5,3	9,6	12,4	9	6,7	7,4
6/2006	8,9	6,6	4,8	9,1	10,8	7,7	6,8	7,5
12/2006	8,4	5,9	4,7	7,7	10,5	8,3	6,3	7,2
6/2007	7,3	5,6	4,3	7,1	9,5	6,4	5,6	5,7
12/2007	6,4	5,2	3,7	7	9,5	7,1	5,3	6
6/2008	5,7	5	3,2	6,2	8,4	6,3	4,7	4,7
12/2008	6	5,4	3,4	6,1	9,4	7,7	5,3	6,5
6/2009	8,4	7,7	6	8,6	10,8	8,2	6,7	7,7
12/2009	9,2	8,5	6,8	10	12,8	10,1	6,9	8,4
6/2010	9,4	8,7	6,8	10,9	12,4	9,9	7,2	8,7
12/2010	10,3	9,9	7,3	12	15,1	11,3	8,8	9,2

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Tabulka č. 9 – Zaměstnanost u významných zaměstnavatelů okresu Kladno v letech 2008 -2009

IČ	Název zaměstnavatele	Adresa	CZ-NACE, název	Počet zaměstnanců 31. 12. 2008	Počet zaměstnanců 31. 12. 2009	Počet zaměstnanců 31. 12. 2010
26128209	LEGO Production s.r.o.	27201 Kladno, Jutská 2779	Výroba pryžových, plastových výrobků a ostatních nekovových miner. výrobků	923	926	1196
27256537	Oblastní nemocnice Kladno, a.s., nemocnice Středočeského kraje	27201 Kladno, Vančurova 1548	Zdravotní a sociální péče	1148	1146	1161
49706454	F. X. MEILLER Slaný s.r.o.	27401 Slaný, Netovická 386	Výroba dopravních prostředků a zařízení	748	546	572
00507814	L I N E T spol. s r.o.	27401 Slaný 5	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	550	523	571
27661440	STROJÍRNÝ POLDI, a.s.	27203 Kladno, Dubská 243	Strojírenství	684	514	531
00875295	Nemocnice Slaný	27401 Slaný, Politických vězňů 576	Zdravotní a sociální péče	419	423	443
27203395	nkt cables s.r.o.	27201 Kladno, Průmyslová 1130	Výroba elektrických zařízení	397	386	411
00031755	Družstvo JEDNOTA KLADNO	27201 Kladno, náměstí starosty Pavla 42	Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	429	429	401
234516	Statutární město Kladno	27201 Kladno, náměstí starosty Pavla 44	Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	401	396	400
28511018	arvato services k.s.	27303 Stochov, Osvobození 535	Ostatní činnosti	313	349	336
25544551	La Lorraine, a.s.	27201 Kladno, U Kožovy hory 2748	Výroba potravin	260	289	331
25659707	BONTAZ CENTRE CZ, s.r.o.	27361 Velká Dobrá, Lesní 401	Výroba dopravních prostředků a zařízení	289	248	319
45146802	Energie - stavební a báňská a.s.	27204 Kladno, Vašíčkova 3081	Stavebnictví	359	335	300

27229131	ČSAD MHD Kladno a.s.	27201 Kladno, Železničářů 885	Doprava a skladování	292	294	298
25765817	Celestica Czech Republic, s.r.o.	27201 Kladno, Billundská 3111	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	625	461	286
25649787	POLDI Hütte s.r.o.	27201 Kladno, Průmyslová 1343	Výroba základních kovů, hutní zpracování a slévárenství a výroba kovových konstrukcí	342	281	281
25085221	Městský podnik služeb Kladno, spol. s r.o.	27204 Kladno, Smečenská 381	Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	255	276	277
46351141	ESA s.r.o.	27201 Kladno 796	Doprava a skladování	353	296	266
26185822	MITSUBISHI ELECTRIC AUTOMOTIVE CZECH s.r.o.	27401 Slaný, Politických vězňů 1564	Výroba dopravních prostředků a zařízení	345	273	250
26196620	Středočeské vodárny, a.s.	27201 Kladno, U vodojemu 3085	Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	253	262	247
26735865	Alpiq Generation (CZ) s.r.o.	27203 Kladno, Dubská 257	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	-	247	246
46356134	Meta Kladno a.s.	27201 Kladno, Arménská 2673	Výroba elektrických zařízení	243	187	192
00234877	Město Slaný	27401 Slaný, Velvarská 136/1	Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	192	193	191
25149318	Showa Aluminium Czech, s.r.o.	27201 Kladno, Unhošťská 2747	Výroba dopravních prostředků a zařízení	386	302	189
43774407	MCE Slaný, s.r.o.	27401 Slaný, Netovická 538	Výroba základních kovů, hutní zpracování a slévárenství a výroba kovových konstrukcí	-	241	188
27090833	DACHSER Czech Republic a.s.	27201 Kladno, Hut'ská 229	Doprava a skladování	162	121	174

43774326	Demag Cranes & Components, spol. s r.o.	27401 Slaný, Bienerova 1536	Výroba strojů a zařízení jinde nezařazených	197	182	168
26466686	Furukawa Electric Autoparts Central Europe, s.r.o.	27351 Unhošť, Lidická 1022	Výroba elektrických zařízení	211	173	166
75030926	Územní středisko záchranné služby Středočeského kraje	27201 Kladno, Vančurova 1544	Zdravotní a sociální péče	-	103	165
27371794	GARC Kladno s.r.o.	27201 Kladno, Fr. Kloze 37	Zdravotní a sociální péče		157	163
26464276	Electric Powersteering Components Europe s.r.o.	27401 Slaný, Politických vězňů 1565	Výroba elektrických zařízení	181	163	159
26448394	UMOE SCHAT-HARDING spol. s r.o.	27401 Slaný, Netovická 353	Výroba strojů a zařízení jinde nezařazených	215	169	157
14799634	Colsys s.r.o.	27203 Kladno, Buštěhradská 109	Stavebnictví	189	173	157
19010290	PHARMOS, a.s.	27341 Brandýsek, Slánská 79	Distribuce léčiv	-	-	156
60193425	ČSAD Slaný a.s.	27401 Slaný, Lacinova 1366/10	Doprava a skladování	149	149	145
47549408	ITB Transito s.r.o.	27201 Kladno, Milady Horákové 2750	Výroba elektrických zařízení	151	138	138
12254444	Martin Peroutka	27343 Buštěhrad, Třínecká 674	Zpracování dřeva, výroba papíru a výrobků z nich, tisk a rozmnožování nahaných nosičů	216	158	136
47539771	P-P Klinika Kladno, spol. s r.o.	27201 Kladno, Huťská 211	Zdravotní a sociální péče	135	129	135
16977246	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kladno, Dubská	27203 Kladno, Dubská 967	Vzdělávání	130	131	131
71234454	Domov Pod Lipami Smečno, poskytovatel sociálních služeb	27305 Smečno, U Zámku 1	Zdravotní a sociální péče	-	-	124
25130340	BRITEX - CZ, s.r.o.	27201 Kladno, J. Hory 1521	Výroba nábytku, ostatní zpracovatelský průmysl a opravy a instalace strojů a zařízení	129	131	121
27161536	T.RAD Czech s.r.o.	27351 Unhošť, Lidická 1044	Výroba strojů a zařízení jinde nezařazených	104	124	118
70567981	Základní škola a Mateřská škola Kladno, Norská 2633	27201 Kladno, Norská 2633	Vzdělávání	99	105	103

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně

Tabulka č. 11 – Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce v Kladně, vývoj počtu vytvořených pracovních míst a vyčerpaných finančních prostředků v letech 1991 - 2010

Počet vytvořených pracovních míst																				
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aksovertisk	59	125	129	38	22	28	13	43	63	61	44	38	62	53	0	0	0	0	0	0
SÚPM	1963	3802	186	78	42	20	74	398	330	423	403	233	286	345	289	238	158	141	171	234
VPP	172	240	48	44	48	72	41	74	72	122	106	106	129	194	184	186	153	277	218	222
Rekvalifikač	80	324	382	551	591	342	570	641	699	669	619	532	466	474	514	423	397	272	359	413
OZP	0	62	37	3	73	30	1	20	18	21	8	16	3	1	53	0	0	3	10	1
Ostatní																				
Cellern	2274	4553	782	714	776	492	699	1176	1182	1296	1180	925	916	1067	1020	847	708	693	758	870
Vyčerpané finanční prostředky																				
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aksovertisk	177	2 143	3 618	1 969	930	882	501	512	1 895	1 944	2 141	1 516	1 901	3 650	1 580	0	0	0	0	0
SÚPM	14 041	53 379	4 133	2 595	1 620	641	1 472	7 840	14 992	10 057	13 302	7 510	6 854	10 515	9 206	7 556	6 947	5 416	8 419	11 330
VPP	548	2 524	2 527	1 042	622	850	803	908	1 622	3 167	4 430	4 854	6 208	8 674	9 633	9 594	9 505	13 204	18 813	26 297
Rekvalifikač	288	2 178	2 705	3 290	3 288	2 769	3 817	6 352	8 181	9 253	10 211	8 775	7 458	9 301	9 737	4 210	3 512	3 715	4 863	3 543
OZP	0	1 578	194	186	2 783	1 775	32	1 897	1 079	495	614	1 576	259	68	800	0	0	6 252	5 619	3 609
Ostatní	855	542	1 713	2 096	2 200	2 426	3 125	7 458	8 229	7 633	5 805	8 202	6 326	5 225	7 757	3 797	4 862	10 629	16 991	17 479
APZ celk	15 909	62 345	14 889	11 188	11 443	9 343	9 751	24 967	36 998	32 549	36 503	32 433	29 006	37 433	38 713	25 157	24 626	29 249	49 842	62 258

ZDROJ: [25] Interní materiály Úřadu práce v Kladně